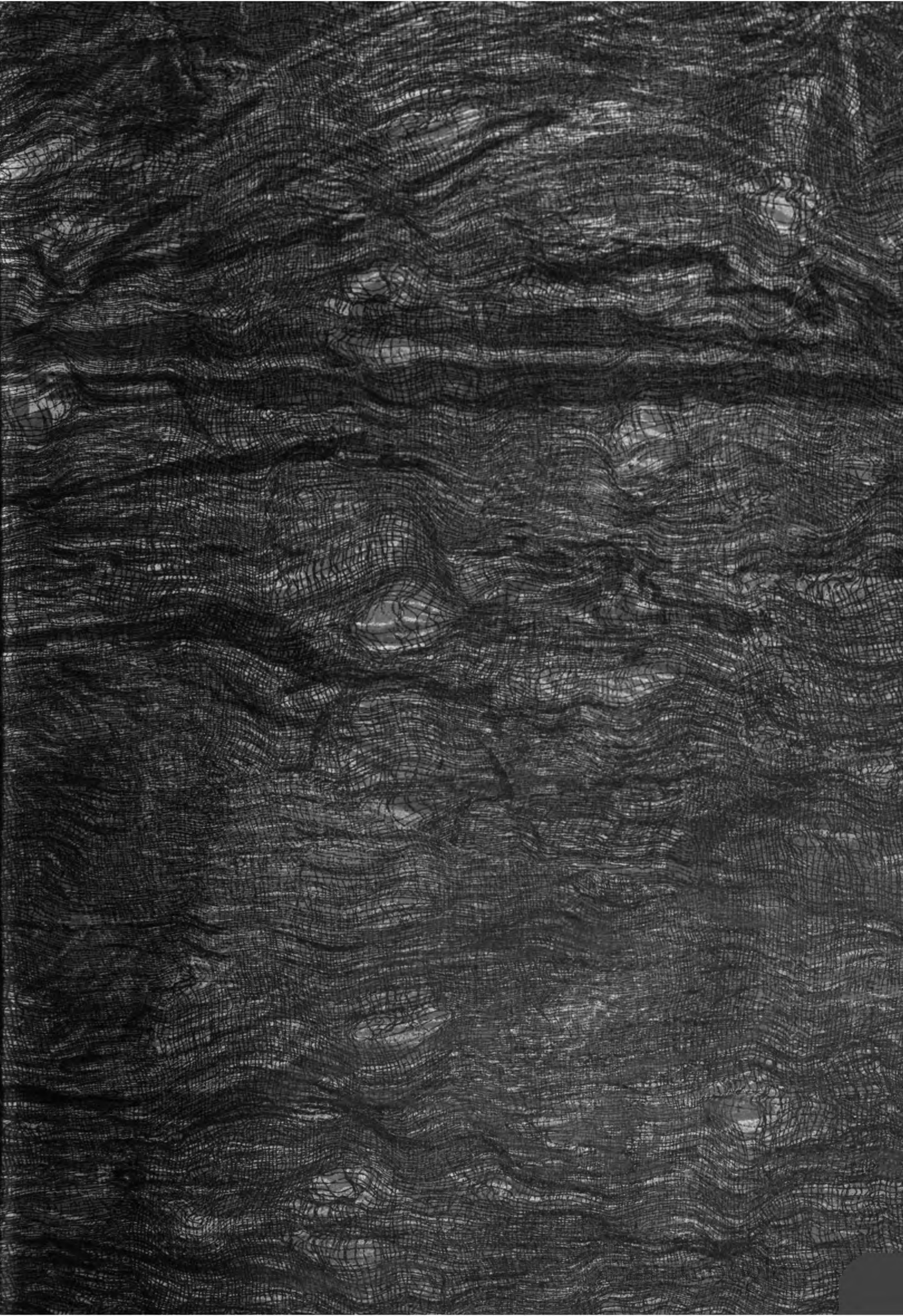

E. Deichmann
M.C.Z.
Cambridge Mass.

GUVERNØRENS FRUE

BILLEDER FRA KEJSERHOFFET 1807

AF

MATHILDA MALLING

(FORF. TIL «EN ROMAN OM FØRSTE-KONSULEN»)

ANDET OPLAG

Car mon cœur abondait en souvenirs fidèles. —
Dans notre ciel sinistre et sur nos tristes jours
Ton noble esprit planait avec de nobles ailes,
Comme un aigle souvent, comme un ange toujours.

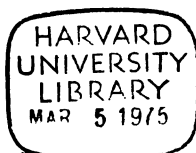
VICTOR HUGO
(à *Mme Junot*).

KØBENHAVN. FORLAGT AF
ERNST BOJESENS KUNSTFORLAG

—

MDCCCXCV

Portrættet af Madame Junot er det eneste eksisterende og har hidtil ikke været gengivet. Ejerinden, Grevinde de Mouy, Datterdatter af Hertugen af Abrantes, har velvilligst tilladt Forfatterinden at lade det reproducere for denne Bog.

MATHILDA · MALLING · GUVERNØRENS · FRUE · · ·

Mme Junot.

I.

«Junot remplit aujourd'hui la première place auprès de moi après Berthier — savez-vous le, Madame la *Gouverneuse?*»

NAPOLÉON à Mme JUNOT 1806.

Madame Junot var lille og spinkel, men slank og spænstig, og hun bar altid sit Hoved højt. Det fyldige, mørkt kastaniebrune Haar var samlet i en lokket Frisure højt oppe paa Hovedet oven over Guldbaandet med de tre Perler; Teinten var mat som hos en Sydlænding, Øjnene prægtige, sortbrune med et sikkert, uforfærdet og straalende Blik. Myndig skred hun, Husets Frue, ned ad den store Trappe paa Slottet Raincy, rank bar hun et begyndende Svangerskab.

Novemberdagen var klar og kølig. Eftermiddagssolen forgyldte allerede Slottets grønlige Kobbertag og kastede et prægtig rødt Skær over de høstgule Popler, hvis slanke Stammer stribede Kørevejen med lange skraa Skygger.

I Galop sprængte Kavalkaden ind i Borggaarden — en Vogn svingede ind og en til, forspændt à la Daumont. Gaarden fyldtes pludselig af højrøstet Tale og Latter, Klirren

af Vaaben og Klang af Sporer, da Rytterne sprang af Hestene ned paa Stenbroen.

Med Hatten i Haanden og rødlig Solglans over det fyldige blondkrøllede Haar bød Guvernøren af Paris ærbødig Kejserens Søster Haanden. Ved Foden af Trappen under Slottets store Peristyl modtog hans Hustru Storhertuginden med de af Etiketten foreskrevne Reverenser.

Prinsesse Caroline Murat, Storhertuginde af Berg og Cleve, havde allernaadigst ønsket at jage Daadyr paa Raincy. Hun smilede til Junot og trykkede let hans Haand, idet hun satte Foden paa Jorden. Saa vendte hun sig til hans Frue.

— *Madame la «gouverneuse» de Paris,* som min Broder Kejseren kalder Dem, sagde hun i den forceret sarkastiske Tone, der var bleven hende en Vane, efter at hun havde faaet Titel af Prinsesse. Hvor kan det egentlig være, at De ikke rider? De, som med Deres Figur — hun kastede et flygtigt Blik ned ad hende — passer saa fortræffelig til Amazone.

Madame Junot smilede konventionelt, idet hun fulgte Prinsessen op ad Trappen.

— Deres kejserlige Højhed erindrer maaske, at min Mand — formodentlig paa Grund af altfor stor Omhyggelighed for mig — hidindtil har nægtet mig den Fornøjelse til Hest at deltage i en Jagt.

Prinsesse Caroline rødmede. Hun vendte sig til Generalen, der gik paa hendes anden Side.

— Hvad De dog maa være for en øm Ægtemand, Junot. Laurette paastaar, at De har forbudt hende at ride. Det skulde Prins Joachim bare vove!

Guvernøren af Paris lo højt. Han var i Dag i godt

Humør; aldrig havde hans stolte Slot Raincy forekommet ham saa prægtigt som i Dag og i dette stærke Solskin med Borggaarden fuld af Heste og Mænd og smukke Kvinder. Han havde ligesom en vag Fornemmelse af, at saadan maatte der have set ud, dengang Hertugen af Orléans for tredive Aar siden jagede der. Og saa morede det ham ogsaa, at Caroline kaldte Murat for «Prins Joachim.»

— Det er ikke alle, som har Deres Højheds Sikkerhed og Talent til at befale — saavel over Heste som over Mennesker. Jeg er selv saa dygtig en Rytter, at jeg anser Ridt for at være en meget farlig Sport for Damer i Almindelighed.

Prinsesse Caroline standsede pludselig paa det øverste Trappetrin. Hun rettede sin lille bløde runde Barneskikkelse, strakte udfordrende den ene Fod frem, vendte Hovedet halvt om imod ham og sagde med et ejendommeligt Blik under de lange Øjenvipper:

— Har De da aldrig tænkt Dem, at der ogsaa findes Kvinder, hvem netop Faren frister?

Det lod til, at Madame Junot ikke længer hørte paa Samtalen mellem sin Mand og Prinsessen. Hun spurgte belevent Hds. kejs. Højhed, om det ikke behagede hende, inden Middagen serveredes, at tage et Bad efter den anstrængende Jagt: Badet stod parat i Marmorsalen. Caroline takkede venlig. Hun tog helt fortrolig sin Barndomsveninde under Armen, og med en Lakaj og et Par Kammerjomfruer foran sig forsvandt begge Damerne i en af Slottets Gange.

Junot blev staaende og saa' et Par Sekunder efter dem. Han tog sig med Haanden om Hagen og smilede.

Inde i Badesalens luxuøse og velforsynede Toiletværelse lod Hendes Højhed sig klæde af. Mellem de to kolossale

af en eneste sortrød Granitblok kunstnerisk udhuggede Badekar, fra hvilke de hvide Silkegardiner nu var trukne til Side, midt i Lyset fra den antike Broncehængelampe, hvis varme gullige Skær blandede sig med Baalets fra Porfyrkaminen, skred Prinsessen mellem Stukvæggenes mytologiske Figurer som en ny Venus hen over Marmorgulvets Fliser. Med en Bevægelse — stolt i selve dens absolute Mangel paa Blufærdighed — kastede hun det rosenrøde Silkesjal fra sig og stod nu nøgen i sin straalende trodsige Tyveaarsskønhed, hvid og blond og yppig. Hun satte Foden ned i Badekarret og vendte sig om til den ene af de tilstedeværende Jomfruer:

— Bed Madame Junot komme herind.

Guvernørens Frue lod Kammerjomfruen aabne Døren ind til Badesalen for sig. Hun var i pragtfuldt Middagstoilet af hvidt Moiré og flanderske Kniplinger. De store, gule Diamanter paa hendes Haar, i hendes Øren, om hendes Hals og Arme gav i Lysskæret hendes mørke, glatte Hud en Glans og Eclat, som umulig kunde fordunkles.

Hun gik hen til Badekarret og saa' ned paa Prinsessen, der havde rejst sig op paa Albuen.

— Aa, Laurette — hun ledte efter Ordene og glemte som saa ofte, at hun jo for længe siden havde holdt op med at sige «du» til sin Veninde. Jeg syntes, du sagde, at der var en af dine Kammerjomfruer, der var saa udmærket til at frisere; vil du ikke være saa venlig at laane mig hende?

— Deres kejs. Højhed har naturligvis kun at befale. Jeg skal strax lade Marguerite hente . . .

Caroline rejste sig pludselig helt op i Badekarret. Hun saa' smilende paa Laure Junot.

— Hør, Laurette, véd du af, at stort Toilet virkelig klæder dig bedst . . .

I det samme gled hun paa den glatte Stenbund. Hun vilde være falden, dersom ikke Madame Junot med et kraftigt Tag havde grebet hende i Skulderen. Men i sin Forskrækkelse maatte hun imidlertid have taget temmelig voldsomt fat, for flere Dage efter sad der paa Prinsesse Carolines hvide runde Skulder et dybt rødt Mærke som af fem smaa spidse Negle.

Den lange, solide Jagtmiddag nærmede sig nu sin Ende, og Gæsterne havde begyndt at tage for sig af Desserten. De mer end alenhøje, kunstfærdig forarbejdede Opsatser af Krystal og Sølv med store gyldne Lilier og Huset Orléans' Vaaben paa Siderne, som i evindelige Tider havde hørt med til Bordservicet paa Raincy, og som den nye Ejer med stort Besvær havde opsporet og tilbagekøbt, var fyldte med straalende Efteraarsblomster og mægtige Klaser af gyldentgrønne, blaa og røde Druer, der endnu hang fast ved Rankerne og i yppig Tyngde faldt helt ned paa Dugen. Vinkarafferne gik stadig om, baade Værten og Gæsterne drak flittig paa den gode Jagt, og de forgyldte Bøhmerglas, som var en dyrebar Erindring fra Austerlitz, fyldtes og tømtes stadig.

Paa Hæderspladsen ved Siden af Værten sad Storhertuginden af Berg og Cleve. Væggens røde Grundfarve og pompejanske Ornamenter fremhævede hendes stolte Buste i al dens fordringsfulde og bedaarende Yppighed. Over Riften paa den venstre Skulder laa der et guldindvævet Kniplingssjal, der som et luftigt Bandolér gik tværs over Brystet, blødt skyggende den lyserøde Kjoles Farve. Mellem sine Smykker bar hun blegrøde og hvide Roser; de kiggede frem mellem Diademets Guldspidser i hendes blonde Haar, de laa svøbte som et Venusbælte omkring hendes Midie og parfu-

merede med deres stærke Duft hendes Barms fine Hud. Med sin lille, hvide Haand — sjælden skøn som alle Bonaparters — førte hun en stor Klase mørkeblaa Druer op til Munden og fangede dem overgivent en efter en med sine let fremskudte røde Læber.

Junot bøjede sig tilbage med Armen løst hængende over Stoleryggen. Fra sin Borddames smukke, af Vinen ophedede Ansigt lod han sit Blik glide hen over den lange Række muntre, festklædte Gæster, indtil det nede ved den anden Bordende standsede ved hans Hustru.

Hun løftede sit Glas imod sin Bordkavallér, Overstaldmester Montbreton; Junot kunde se, at hun som altid havde Vand i Glasset i Stedet for Vin. I hvidt og Diamanter sad hun dér saa rank og fin med sine klare Øjne, sit skjælmske, kloge Smil. Graciøst bøjede hun Hovedet paa den slanke Hals; han syntes ligefrem, han kunde høre de fint turnerede, muntre og sarkastiske Ord, hvormed hun svarede den galante Montbreton.

Guvernøren af Paris sad længe og saa' paa sin nydelige Frue, saa gav han sig atter til at betragte Kejserens Søster.

I dette Øjeblik traadte hans første Kammertjener ind i Spisesalen, endnu med Støv paa Frakken og blodige Sporer paa Hælene.

— Chapelle! . . . Han rejste sig op og vinkede ivrig: Stafet fra Tyskland, ikke sandt?

— Jo, Monseigneur . . . Chapelle ledte indenfor sin Vest. Jeg red øjeblikkelig i strakt Karriere fra Paris . . .

— Det er godt. Se nu at faa Dig noget Vin og Mad. Han gav ham med en utaalmodig Haandbevægelse til Kende, at han kunde gaa og rev strax Seglene op. Det for et Øjeblik siden saa støjende Selskab havde i aandeløs Tavshed

strakt Hovederne frem for at høre — Nyheder fra Krigsskuepladsen!

Junot lod hurtig Øjnene glide hen over Papiret, saa sagde han langsomt, næsten højtidelig:

— Storarméen har holdt sit Indtog i Berlin! Han tav og saa' sig om. Og opildnet af den aandeløse Spænding, som han læste i alle disse ivrig fremad bøjede Ansigter, raabte han begejstret, idet han paany greb sit Glas:

— Lad os altid mindes, at den 25. Oktober i det Herrens Aar 1806 plantede vor Kejser for første Gang sine Ørne i Frederik den Stores Stad!

De havde alle som én Mand rejst sig op med løftede Glas. Leve Kejseren, blev der raabt, leve Sejren over Preussen!

Guvernøren af Paris løb hurtig Brevet igennem. Over hans Ansigt bredte der sig lidt efter lidt et straalende, stolt og overmodigt Smil, medens han læste sin Ven Durocs korte og flygtige Skildring af Krigens Gang lige fra Slaget ved Jena den 14. Oktober til Hærens Indtog i Berlin; der laa kun tolv Dage derimellem, men hver Dag betegnedes med en ny Sejr.

Mumlende, næsten uhørlig gennemlæste han endnu engang halvhøjt Brevets sidste Punkter: «Kejseren er fornøjet . . . Berthier længes efter Paris» . . . Han krammede pludselig Papiret sammen i Haanden, og med et Udtryk af bitter Smerte førte han den anden Haand op til Panden:

— Og jeg! — Jeg er ikke med! Jeg alene faar ikke Lov til at være med.

Hans Ansigt blussede af tilbagetrængt Bevægelse, hans Øjne var fulde af Taarer. Han vendte sig om mod sin Hustru, der, saa snart hun saa' Kureren, havde rejst sig og var gaaet

hen til ham, og i sin overstrømmende, naivt utøjlede Sorg gentog han klagende, klangløst:

— Jeg alene faar ikke Lov til at være hos ham.

Madame Junot kastede et hurtigt Blik paa sine Gæster. Hun trykkede kraftig sin Mands Haand og vendte sig til Prinsesse Caroline:

— Madame, er De ikke stolt over at se, hvor højt Deres Broder er elsket? Aldrig har Junot bragt Kejseren et større Offer, end da han samtykkede i at blive hjemme under dette Felttog.

Prinsessen smilede; hun lagde sin Haand paa Madame Junots Arm.

— De kan være sikker paa, at en saadan Hengivenhed for vor Familie skal faa en stolt Belønning . . .

Madame Junot smilede ogsaa. Et Øjeblik saa' de to Kvinder hinanden stivt ind i Øjnene. Paa Madame Junots Ansigt sad det Smil endnu, stereotypt som en Maskes, da hun vendte tilbage til sin Plads ved Siden af Montbreton.

Efter Bordet samledes Selskabet inde i den store Salon. Det var et meget stort Gemak, næsten et Galleri, delt i tre Afdelinger ved to Rækker slanke Marmorsøjler, mellem hvilke der var anbragt Statuer, som i Hænderne bar Kandelabre. Længst henne til venstre stod Billardet — i Afdelingen til højre havde man indrettet en Musiksal, og i Midten var selve Modtagelsessalonen. Gennem en imponerende Række Vinduer havde man Udsigt over den inderste Park, over den store Græsplæne, der lige for begrænsedes af Floden og Pavillonen *Rendez-vous* — paa Siderne af to uendelige, snorlige Alléer.

Madame Junot sang sammen med Operasangeren Nicolo Isouard; det var en Duet af Fioravantis «Camilla». Var

det for at more Prinsessen, saa var det spildt Ulejlighed; hun sad hele Tiden henne i en Vinduesfordybning og lod sig opvarte af Junot, der i en sentimental Stilling lænede sig til Pillen lige foran hende. Prinsesse Caroline var ikke videre musikalsk; hun talte gerne om Musik, sang ogsaa lidt, fordi det var Mode; men det var mest af Høflighed, man hørte paa hende. I Aften lagde hun ikke Skjul paa, at hun interesserede sig mere for at tale. Imidlertid klappede hun ivrig i Hænderne, da Duetten var forbi.

— Ja, ikke sandt, min Hustru har en prægtig Stemme? sagde Junot glad.

— En herlig Stemme! Som en Italienerinde! svarede Prinsessen begejstret og rejste sig op for at omfavne Madame Junot.

Selskabet omringede nu Værten og bad ham om en Sang. Guvernøren af Paris lod sig gerne høre; han vidste, at hans Stemme var mer end almindelig sonor og frisk, bøjelig og følelsesfuld. I Aften lod han sig ikke opfordre længe.

— Men kun én Sang ... I Aften kan jeg kun synge én Sang. Og letbevægelig, som han var, fyldtes hans Øjne med Taarer, da han begyndte:

Allons, enfants de la patrie,
Le jour de gloire est arrivé ...

Hans oprigtige Bevægelse smittede de andre. Damerne vuggede med Hovederne og nynnede sagte og følsomt de patriotiske Ord med. Og for Mændenes Blikke — til hvilket politisk Parti de saa end i deres Hjerters Inderste hørte — viste der sig ærefulde Billeder af Kamp og Sejr. Gennem

«Marseillaisen» talte endnu bestandig Folkets, den store Revolutions Røst, de fjorten Arméers, som i Pjalter og uden Brød drev Fjenderne bort fra Frankrigs Grænser. Og de vidste alle, at det stolte Løfte fra 92 nu var indfriet, hundrede Gange mer end indfriet. «Ærens Dag» var kommen for Frankrig.

II.

Il est impossible de rien imaginer de plus joli, de plus vif, de plus aimable, de plus saillant que ne l'était cette jeune dame, vêtue avec une élégance, une fraîcheur qui cadraient si parfaitement avec tout ce que la nature avait mis de coquetterie, de luxe à la former. Elle était charmante . . .

Mém. du Général BON THIÉBAULT
(sur Mme JUNOT.)

Sur les quatre mois que je demeurai à Paris, j'en passai deux à m'étonner en voyant des gens raisonnables se laisser dominer par les hochets que la petite main de l'Empereur leur jetait au visage.

Mme JUNOT (1806).

Guvernørens Bolig paa Slottet Raincy var fyrstelig. Han havde nylig købt Ejendommen af Ouvrard, hos hvem den var havnet efter Revolutionen, og som hverken havde sparet Penge eller Omtanke for at restavrere den og gøre den dens gamle Navn værdig. Madame Junot havde altid næret stor Forkærlighed for denne stolte gamle Fyrstebolig; hun var ved en eller anden Lejlighed kommen til at ytre det, og nogle Dage efter indbød Generalen, hendes Mand, hende til en Jagt paa Raincy. «Ouvrard har givet mig Lov til at skyde nogle Daadyr, har du Lyst til at følge med?»

Madame Junot lod hente Hat og Sjal, og i den klare Septemberdags Solskin fløj den lette Kabriolet kort efter gennem Paris' Gader øst paa ud ad Vejen til Strassburg. Generalen kørte selv; de to var alene i Vognen. Under Efteraarsskovenes gule, solplettede Løv søgte hans Haand ofte de smaa Fingre, som i de kunstfærdig udtungede Halvhandsker hvilede stille paa Sjalet, og ligesaa ofte bøjede han sig frem for at kigge ind under Kysehatten, ind i de klare blaa Øjne, som skyggedes af det lange Kniplingsslør, der halvt var slaaet til Side. De sagde ikke mange Ord, men hans ømme, straalende Blik lo hendes i Møde, og af Smilet om hans Mund forstod hun, at han tænkte glade Tanker. Det var hende nok.

Nu kørte de ind i Borggaarden paa Raincy. Junot løftede sin unge Hustru ud af Vognen og bar hende op ad Trapperne. I den kongelige Spisesal stod Frokosten som paa et Tæppe af brogede Efteraarsblomster dækket paa Sèvresporcelæn og Sølv.

— Men det er jo ganske som i et Æventyr, kære Ven! Er det et fortryllet Slot, du fører mig til?

Junot smilede. Han tog Kaschmirssjalet af hendes nøgne Skuldre og løste Hattens hvide Silkebaand under den lille runde Hage. Endnu havde de ikke set nogen anden Tjener end den Staldkarl, som tog imod deres Vogn.

— *Madame la gouvernante de Paris* — han tog højtidelig hendes Haand i sin og saa' paa hende med et Par glade Øjne — hvordan tror du, at en trufferet Kylling fra Mans og et Glas Champagne nu vilde smage?

— Lad os dele Kyllingen, drik du Champagnen. For Resten kan jeg meget godt leve af bare Solskin og Skønhed her i dette Feslot.

Han førte hende om i hele Huset, viste hende den

prægtige, tredelte Salon, den storslaaede, antike Badesal, Bibliotheket, det runde Boudoir i det ene Taarn, helt beklædt med lyst, næsten sølvglinsende lilla Silke med slanke graa Marmorsøjler langs Væggene, foroven smykkede skiftevis med Duer og Ørne i Sølv. Han tog hendes Haand og førte hende hen til Vinduet: dér laa den milestore, aarhundredgamle Park, hvor Frankrigs ædleste Vildt græssede, dér bugtede Bækken sig lunefuldt frem mellem Blomstergrupper og grønne Enge ...

— Sig mig, Laure — hvordan synes du egentlig om Raincy?

Madame Junot sukkede: Jeg har jo sagt dig, at det er et Feslot, et Hjem for en Prins og en Dryade.

Hun saa' op paa ham; hans store, ømme Øjne var en Smule fugtige, straalende af skælmsk Inderlighed. Han tav et Øjeblik, medens han blev ved at se paa hende, og Smilet paa hans Læber blev større, — saa brød han pludselig ud:

— Det er dit. Raincy er dit. Jeg forærer dig det.

Og saa blev det gamle Slot Raincy et Hjem for deres unge Lykke, for deres stolte Planer og ærgerrige Drømme. I Begyndelsen af Oktober flyttede de allesammen derud. Junots gamle Moder, hans Svoger og Søster, som altid boede hos Broderen, Børnene, den engelske Guvernante og hele den store Stab af Slægtninge, Gæster og Tjenere, som Madame Junot holdt af at omgive sig med.

Det var en af de mange aristokratiske og kostbare Vaner, som Guvernørens unge Frue havde. Hun var tillige en af de Damer ved Hoffet, der kostede mest paa sine Toiletter; de var ogsaa berømte. Med stor Kunst forstod hun at bringe Modens høje og stærke Farver i fuldendt Harmoni med sin brunlige Hud, sine ildfulde, mørke Øjne, sin fine, sylfelette

Skikkelse, som nu, da hun nylig var fyldt to og tyve Aar, havde en moden Kvindes friske Fyldighed. Hun var usædvanlig graciøs, og i Dans — en Fornøjelse hun lidenskabelig dyrkede — havde hun en spansk Gitanas Smidighed, bedaarende djærve og ildfulde Given-sig-hen. «Hun danser som en Bajadere forklædt som Slotsfrue,» sagde Kejseren engang om hende paa et stort Bal i Hôtel de Ville.

Hun var en fin og stærk Natur, sejg og ubøjelig, men med noget ujævnt, inkonsekvent, uberegneligt, som hvert Øjeblik mindede En om hendes ejendommelige Oprindelse. Hun havde en Ævne til at forbavse, at blænde, at lade En ane noget ukendt, fremmed, for hende ejendommeligt kun ved pludselig at slaa sine store Øjne op, kun ved en Gestus, en Bøjning med Hovedet eller en Bevægelse af sit smidige Legeme. Man antog hende i Almindelighed — og det med Grund — for at være hovmodig og selvsikker, ti til Trods for sin udadlelige Høflighed, sin velopdragne Respekt for de selskabelige Former havde hun arvet sin Moders, hele den stolte græske Kejserslægts naturlige og nonchalante Overlegenhed. I hendes Aarer flød der, ligesom i Bonaparternes, suverænt Fyrsteblod; ligesom deres Slægt havde hendes Aarhundreder igennem havt Korsika til Amme. Hun kunde heller aldrig, trods sin aristokratisk ureflekterede Lydighed mod Former og Ceremonier, rigtig afpasses og dannes til Hofdame. Og hendes altid vaagne Kritik, hendes Ironi, der ikke lod sig imponere, gjorde det endnu vanskeligere. Kejseren — der til Trods for sin bestandige Dadel altid i sit inderste Hjerte følte en hemmelig Sympati for denne Sjæl af Ild og Staal, smidig og dog ubøjelig som hans egen — plejede at sige om hende, at hun var en lille Djævel, «*une petite peste*», en uforbederlig Frondeuse.

Sin østerlandsk-franske Oprindelse tro elskede hun Pragt — ikke Hoffets paabudte og officielle Pragt («Tricolorstilen» som hun undertiden uærbødig sagde), men den gedigne, fantastiske, smagfulde og overdaadige Luxus, hun allerede som Barn havde lært at kende i sit rige Hjem, og som siden var bleven hende en Livsbetingelse. Lige saa lidt som Junot forstod hun at spare, hun øste Penge ud med begge Hænder, og hendes Juveler — det paastod man — kunde maale sig med selve Kejserindens.

Hun var glad og tilfreds med den høje Stilling, hendes Mand i dette Øjeblik indtog hos Napoléon; dog betragtede hun det mere som en hel naturlig, retfærdig Belønning end som nogen særlig Naade. Hun følte nemlig meget godt, at der ikke var nogen af sine Generaler, Kejseren saa trygt kunde betro sin Hovedstad, som netop Junot. Da han i Aarene 1800—1803 havde været Paris' Kommandant, havde han forstaaet at gøre sig paa éngang saa yndet og saa frygtet af Stadens Indbyggere, at man siden højt og lydelig gav til Kende, at Misfornøjelsen og Urolighederne under Kejserens Fraværelse og Krisen 1805 aldrig vilde være komne til Udbrud, dersom han endnu havde havt Kommandoen i Paris. Derfor var det saa ganske naturligt, at Napoléon atter havde genindsat ham i denne Stilling — det var jo blot i hans egen Interesse — og givet ham endnu større Magt, end han før havde havt.

Tiden lige før Kejserdømmets Oprettelse og Kroningen havde Madame Junot tilbragt sammen med sin Mand i Lejren ved Boulogne. Ved Nytaarstid 1805 udnævntes Junot til Ambassadør i Portugal og blev dér lige til Slaget ved Austerlitz. Kejseren havde nemlig højt og helligt maattet love ham, strax at kalde ham til sig, dersom Krigen paany brød

ud. Ti af alle de stolte Titler, Junot paa denne Tid sad inde med: *Grand-Officier de l'Empire, Colonel-Général des Hussards, Ambassadeur extraordinaire à la cour de Lisbonne*, satte han selv mest Pris paa denne, som han altid havde havt siden 1793: Napoléons første Adjudant.

De første Maaneder af Aaret 1806 havde Kejseren holdt Junot tilbage i Udlandet som Generalguvernør over Parma og Piacenza, og hans Hustru var da alene rejst hjem fra Lissabon. Kejseren havde modtaget hende meget venlig, talt med Udmærkelse om hendes Mand, gjort Løjer med sin tyveaarige Ambassadrices nyerhvervede Hofvaner *(Voyez, Joséphine, comme elle fait bien maintenant la révérence!)*, og strax gjort hende til Hofdame hos Fru Moder, der følte sig en Smule uvant med sin nye Stilling som kejserlig og kongelig Prinsesse, og som selv havde anmodet om det: «Madame Junot kender jeg, hun er jo næsten som mit eget Barn.»

De første Par Maaneder Madame Junot tilbragte i Paris efter at have været et Aar i Udlandet, bestilte hun ikke andet end stadig at forundre sig, som hun skrev til sin Mand i Parma. Hun kunde ikke kende noget igen; Monarkiet med alle dets Institutioner var i dette Aar — 1805 — skudt i Vejret med Kæmpekraft, og fra i 1804 kun at have set Napoléons Person — ganske ligegyldigt, om han kaldtes Første-Konsul eller de Franskes Kejser — begyndte man nu tydelig at øjne Konturerne af hans System. Rangklasserne, der, dengang hun forlod Tuilerierne, blot havde været let skitserede, stod nu ordnede, i faste Led grupperede om Tronen; Hoffets Etikette havde voxet sig lige saa stærk og stræng, som under selve Louis XIV; Luxus'en, som hidindtil i Ly af Republikens Institutioner havde bevaret noget af Direktoriets lovløse og naive Ynde, var pludselig bleven officiel, regelret

og «autoriseret» ligesom alt andet. De gamle Titler var atter komne i Brug, man daterede sine Breve efter den gregorianske Kalender, og ved de store Fester i Marskalsalen og Dianagalleriet morede man sig ikke mere — man lod sig more.

Madame Junot spilede sine store Øjne op og maatte bide sig i sin kvikke Tunge, da hun første Gang traf sammen med de nye Hofdamer og Kammerherrer. Var det virkelig de samme Mennesker, som hun saa ofte i Salonerne i Faubourg St. Germain havde hørt ironisere over den lille rastløse Korsikaner med Revolutionssyvmilestøvlerne? Var det de samme Mennesker, som plejede at gøre sig til af, at de, naar de gjorde Visit hos Madame Bonaparte i Stueétagen, aldrig satte deres Fødder paa første Sal hos Generalen? Jo, det var de samme; hun kendte Navnene, Ansigterne — kun Udtrykket kendte hun ikke igen.

Eller de unge Herrer, der nu saa sirlig figurerede i de Kostumekvadriller, som Prinsesse Louis og Storhertuginden af Berg førte op — var det virkelig de samme, som hun havde set draperede i Toga, og som alvorsfuldt kaldte hverandre for Brutus og Torquatus? Aa, Clichy laa alligevel ikke saa langt borte fra Tuilerierne som Rom fra Paris!

Hun glemte aldrig den første rigtig officielle Fest, hun overværede, efter at hun var kommen tilbage fra Lissabon. Det var den store «*cercle*» med Koncert og Bal, som Kejseren gav i Marskalsalen i Anledning af Prins Louis' Valg til Konge af Holland. Før konverserede man i Tuilerierne ligesom i enhver anden Pariser Salon; endogsaa over de store, af højst forskellige Elementer sammensatte Quintidimiddage havde der hvilet som et Genskin af *l'ancien régimes* glade, utvungne Esprit, men nu! Da hun denne Aften i fore-

skrevet Galatoilet med Hofkaabe og «*chérusque*» af stive, spidse Guldkniplinger indtog sin Plads i den Halvcirkel af Damer, som garnerede Salen, var der ikke Tale om, at nogen henvendte en spøgende Bemærkning til sin Nabo. Damerne sad tavse som i en Kirke under Messen, og staaende bag ved deres Stole eller i Række op ad Væggene oppebiede Herrerne lige saa tavse Majestæternes Ankomst. Kejserinde Joséphine kom stilfærdig ind fulgt af sin Suite, hilste graciøst og højtidelig og indtog lige saa stilfærdig sin Plads paa Tronen, medens Tavsheden paany bredte sig over Salen, kun afbrudt af Silkens lette Raslen og Lyden af Vifterne, som aabnedes og sloges sammen.

Madame Junot kunde ikke skjule for sig selv, at hun med en vis Nysgerrighed ventede paa at se Kejseren træde ind. De Gange, hun før havde truffet ham efter sin Hjemkomst, havde hun syntes, at han var den eneste af alle, der var bleven ved at være den samme — uforandret den samme — i den samme prunkløse Gardeuniform, hun stadig havde set ham bære siden den 18. Brumaire, med samme skødesløse, snart godmodige, snart bydende og ironisk overlegne Maade at føre sig paa, som hun kendte saa godt, lige fra han var ganske ung Løjtnant, General og Første-Konsul. Han var kun bleven en Smule federe — det klædte ham — og hans Hud var ikke gul længer, den havde nu Marmorets matte Bleghed.

Endelig hørtes Trommehvirvler udenfor. Dørvogteren slog Fløjdørene op:

— Kejseren!

Alle som én rejste sig op. Napoléon traadte hurtig ind med sin første Paladspræfekt foran sig og fulgt af en stor Suite. Hans Gang havde samme rastløse, nervøse Spænstig-

hed som altid, og Madame Junot syntes, at det saa' ud, som om han i sin Utaalmodighed vilde styrte sig over sin Trone, da han gik hen imod den. Han var i Aften i Galadragt: fransk Livkjole og Knæbenklæder af hvidt Silke med Guldbroderi, Kniplingsrabat *à la française*, dérover Æreslegionens store Kæde i Diamanter og bredt Skærf bundet ved Siden. Over den ene Skulder hang den korte, folderige Purpurkaabe tæt oversaaet med gyldne Bier, og inde paa det opslaaede hvide Silkefoer straalede et enormt laurbærkronet N i Guld og Juveler. I Haanden bar han Henri IV-Baret med Diamantagraf og vældige Fjer, som næsten slæbte hen ad Gulvet. Herrerne i hans Følge — hun kendte dem alle — var i omtrent lignende Dragter, kun i forskellige Farver, men alle havde de hvide Silkestrømper og Sko og gik med de fjersmykkede Hatte i Haanden.

Hun saa' ham tale med den unge Molé og med Vicomte de Laval-Montmorency, som nylig var bleven udnævnt til Guvernør i Compiègne. Madame Junot fulgte ham med Øjnene — og pludselig, over hele dette Hav af Hoveder, som skilte dem fra hinanden, opfangede Napoléon flygtig sin Barndomsvenindes Blik. Paa éngang kom de begge uvilkaarlig til at smile; Kejseren vendte sig bort, lod umærkelig sin lille, hvide Haand glide hen over Hagen og henvendte derpaa et Par Ord til den for nylig udnævnte Hofdame hos Hendes Majestæt, Hertuginden af Luynes-Chevreuse.

III.

L'homme que j'aime et que j'admire à l'égal de Dieu — si ce n'est plus.

LE GÉNÉRAL JUNOT
(de Bonaparte, en Égypte, an VII).

Elle était fort élégante, ouvrait toujours le bal avec le gouverneur de Paris, jouait au whist avec le gouverneur de Paris, recevait seul, de préférence à tout autre, le gouverneur de Paris. Enfin ce pauvre gouverneur de Paris qui n'était pas un ange . . .

Mme JUNOT (Mém.).

Skønt Vintersæsonen 1806—7, særlig efter Arméens stadige og glimrende Sejre, tegnede til at blive mer end almindelig straalende i Paris, var dog dens første Maaneder inden Jul ikke videre livlige. Dels savnede man naturligvis Generalstaben og Gardens unge Officerer, som nu laa med Kejseren i Berlin, dels vilde der ikke rigtig komme Fart i Fornøjelserne, førend Kejserinden igen forlagde sin Residens fra Mainz til Tuilerierne. Rigtignok var det fine Selskab blevet forøget ikke alene med en pragtfuld Kreds af fremmede Ambassadører — Europa havde sendt sine intelligenteste, mest vindende Diplomater til den nye Cæsars Hof — men ogsaa med den for hver Dag voxende Hofstat, som nu regnede Ætlinge af

Frankrigs ældste og mest aristokratiske Navne blandt sine Medlemmer, og desuden havde man faaet en ung, livsglad *gouvernante* af Paris, der selv gerne vilde anvende sine store Midler, og som vidste, at hun netop opfyldte Kejserens Ønske, naar hun saa overdaadig som mulig gjorde *les honneurs* for hans Hovedstad; men da man savnede Tuilerierne som Midtpunkt og Samlingssted, delte Selskabet sig snart i Fraktioner og Koterier. Dronningen af Neapel førte et tilbagetrukkent og stille Liv i Luxembourg, og hverken Prinsesse Borghese eller Storhertuginden af Berg, som dog i sit Palæ Élysée-Napoléon holdt Hof som en lille Suveræn, havde Overlegenhed og Autoritet nok til at forene og nevtralisere alle disse forskellige Elementer.

Imidlertid dansede man dog en hel Del i Efteraarsmaanederne — baade i Faubourg St. Germain, hvor Hertugen af Luynes hver Aften holdt aabent Hus lige til Kl. 5 om Morgenen — og i de snævrere Hofkredse. Og — det kunde jo ikke nægtes — man morede sig i Virkeligheden bedre paa denne Maade, hver for sig og uden Kontrol, end i «*les grandes cohues*» i Tuilerierne, naar Kejseren experimenterede med sit Yndlingsprojekt: «Sammenblandingssystemet».

Madame Junot havde endnu ikke kunnet beslutte sig til at forlade Raincy; hun gjorde alle mulige Vanskeligheder, hver Gang der blev talt om at flytte ind til Paris. Palæet i Champs-Élysées stod rede til at tage imod dem, alle andre Mennesker havde nu slaaet sig ned i Byen for Vinteren, og hendes Mand beklagede sig over, at han to Gange om Dagen maatte tage fra Paris til Raincy; men hun fandt stadig paa nye Grunde til at blive, hvor hun var.

For hun vidste, at dette: Hjemmet udenfor Paris, var et af hendes bedste og sikreste Vaaben i Kampen mod den

høje Dame, som gjorde alt, hvad der stod i hendes Magt, for at General Junot skulde vænne sig til at tilbringe sin Tid i Élyséepalæet.

Denne i den sidste Tid saa paafaldende Intimitet mellem Guvernøren af Paris og Storhertuginden af Berg var til Trods for deres lange Bekendtskab ikke af synderlig gammel Dato. Den var først begyndt omtrent paa samme Tid, som Majestæterne forlod Hovedstaden, og havde saa meget hurtig antaget Dimensioner, som . . . Ja, ved Hoffet talte man i denne forholdsvis døde Tid næsten ikke om andet.

Junot betragtedes som og var ogsaa en af Arméens stateligste Mænd. Han var nu omkring de fem og tredive, høj, smidig og stærk; han saa' ud som den udmærkede Rytter og uforfærdede Husarchef, han var. Haaret var mørkeblondt, fyldig, krøllet, og over Tindingen nedad Kinden strakte der sig et langt, bredt Sabelar, som endnu mere forhøjede det krigersk mandige, noget strænge Udtryk i hans kønne Ansigt. Hans store, smukt formede Øjne under den aabne solbrændte Pande var mørkeblaa med noget sværmerisk, koncentreret, intenst fanatisk i Blikket, der ofte var saa underlig skarpt og straalende klart, at man næsten ikke kunde holde ud at møde det. Munden var stor, udtryksfuld, skægløs, som Moden fordrede det, med et Drag af Melankoli og Energi, som undertiden kunde gaa over til Haardhed. Det klædte ham at le, hvad han ogsaa ofte gjorde. Men naar han grebes af Begejstring, Ømhed, Vrede eller Smerte, kunde der komme et saa ejendommeligt Udtryk i dette Ansigt: vibrerende, voldsomt eller længselsfuldt lidenskabeligt, at den, han talte med, næsten uvilkaarlig følte sig grebet af den samme Stemning. I det hele taget havde han en usædvanlig Ævne til at sætte sig i aandelig Forbindelse med Mennesker, til at meddele sin

egen Henrykkelse, Glæde, Sorg eller Indignation til sine Omgivelser. Derfor var han saa uvurderlig som Anfører, naar det galdt om at opflamme Soldaternes Mod og drive dem i Ilden. At Napoléon i høj Grad havde forstaaet dette, beviste de mange farlige Ar, som prydede Generalens Legeme.

Han var bekendt for at være en udmærket Kammerat, aaben, munter, trofast i Venskab og paalidelig, en god, men heftig og fordringsfuld Herre, og over Kvinder havde han en Magt, som ofte vakte andre Mænds Misundelse. Der var i hele hans Natur og Apparition noget vist uimodstaaeligt, lidenskabeligt, ubændig voldsomt og betvingende, stundom uberegneligt, som gjorde, at man øjeblikkelig mindedes og forstod det Navn, Kammeraterne allerede ved hans første Indtrædelse i Hæren enstemmig havde givet ham: «Stormen» *(la Tempête)*.

Med hele sin lidenskabelige Sjæls Varme havde han knyttet sig til Napoléon. I de mørke Aar 94—95, mellem Toulons Fald og den 13. Vendémiaire, da den unge General Bonaparte saa bittert led under den Uvirksomhed og Navnløshed, som det syntes, at Konventets Middelmaadigheder evig vilde fordømme ham til, sluttede Junot, som allerede dengang var hans Adjutant, sig til ham som en Broder, og bandt uopløselig sin Skæbne til hans. Han delte trofast med sin General hver Skilling, hans ret velhavende Forældre sendte ham, overlod Bonaparte, som ubetinget var den sparsommeligste af dem og altid forvaltede deres fælles magre Kasse, to Trediedele af Summen, medens han selv i begges Favør kækt vovede sin egen Andel i Spillehusene. Han skrev sin Vens Breve, hørte taalmodig i Timevis paa hans æventyrlige Fremtidsprojekter og dristige Planer, som han blindt troede paa; ja, dengang Bonaparte blev fængslet af Konventet, tilbød

Junot fortvivlet enten at frelse ham ved at ofre sit Liv for ham eller at dele hans Fængsel. Kort sagt, han elskede ham med sine tre og tyve Aars uegennyttige, lidenskabelige Venskab, som Tidsaanden farvede med en Tone af Sentimentalitet, forgudede ham som et Geni og et højere Væsen, længe før den øvrige Verden endnu anede, at der var noget mærkværdigt ved denne magre, hovmodige Korsikaner med de skarpe, forsultne Øjne, det uordnede Haar og de ubørstede Støvler. Bonaparte tog rolig mod hans Tjenester og gengældte oprigtig hans Venskab, altid med et Anstrøg af den Overlegenhed, som var ham medfødt, og som det ikke engang faldt hans nærmeste ind at bebrejde ham. Junot var hans Fortrolige og «Hjerteven» (som det dengang hed) i Paris, i Italien og Ægypten, hans Medhjælper og højt betroede Mand under Konsulatet og Kejserdømmet, og skønt Napoléon aldrig havde høje Tanker om Menneskene og sjælden gjorde sig Illusioner, faldt det ham aldrig et Øjeblik ind at tvivle paa Junots Troskab. Han stolede paa ham som paa sig selv.

Junots Stilling hos Napoléon havde allerede tidlig medført et intimt og fortroligt Bekendtskab med Familien Bonaparte. Madame Lætitia tog sig af ham, som om hun kunde have været hans Moder, og da han, lige efter at Pauline var bleven voxen, forelskede sig heftig i hende, havde Broderen sat sig imod Partiet, kun fordi ingen af dem jo havde de ringeste Udsigter — som han sagde — og det hele absolut maatte føre til Fattigdom og Elendighed. Caroline havde han ofte set som lille Pige og siden af og til daglig, da hun, paa den Tid han blev gift med Mademoiselle Permon, var intimt lieret med denne. Medens Junot i Konsulatets tre første Aar var Kommandant i Paris, og Murats boede i Hôtel Thelusson, var begge Familier jævnlig komne sammen. Caroline

var paa den Tid endnu stærkt forelsket i sin Mand og saa optagen af sin unge Lykke, at hun ikke engang af Forfængelighed prøvede paa at gøre nye Erobringer. Saa godt som hver Aften dansede hun med General Junot paa de improviserede Baller paa Malmaison eller i Tuilerierne og fandt endogsaa som oftest mere Fornøjelse i hans Selskab end i de andre unge Officerers, der udgjorde Broderens «Generalstabsfamilie», men det faldt hende aldrig med en Tanke ind at forelske sig i ham. I sin Barndom havde hun naivt betragtet det omtrent som givet, at han tilhørte «Paulette», og nu, da han var gift og saa forelsket i Laurette . . . Nej, det kunde virkelig ikke falde hende ind — paa den Tid!

Men saa hændte det — det var lige efter Junots Hjemkomst fra Parma — at Guvernøren af Paris en Aften uden sin Hustru gjorde Hds. kejs. Højhed sin underdanigste Opvartning i Élysée. Som de fleste af Tidens ledende Damer holdt hun aabent Hus saa godt som hver eneste Aften, og der var en Mængde Mennesker til Stede. Lidt træt af sine Værtinde- og Prinsessepligter, som hun endnu ikke var tilstrækkelig vant til, havde Prinsessen, kun omgivet af nogle Fortrolige, trukket sig tilbage til sit Kabinet og hørte i Tavshed ligesom de andre paa en glødende Skildring af en Episode fra Krigen i Mähren, som General Junot paa sin livlige, veltalende Maade underholdt Selskabet med. Skæret fra den store Lysekrone og de høje Kandelabre bag ved Guvernøren af Paris belyste skarpt hans statelige Skikkelse og smukke, mandige Ansigt, da han lænet til Marmorkaminen med sydlandske Fagter og ildfulde, stærke Ord fortalte om sine Rekruters Tapperhed, der saa prægtig stillede hans egen i Relief. Hun hørte ikke saa nøje efter, hvad han sagde, men hendes Blik forlod ham ikke et Sekund. Lyset gled

blankt forgyldende hen over hans krøllede, blonde Haar og lagde Glans over hans varme, brune Teint med det kridhvide Ar i Tindingen. Hvor stolt og djærvt bar han dog ikke sit Hoved bøjet tilbage mod Husarkappens prægtige Pelsværkskantning, og Haanden kækt støttet mod Hoften ovenpaa Sværdfæstet. En Ridder, en Bayard! tænkte Prinsessen.

I samme Øjeblik Junot sluttede sin heroisk-sentimentale Anekdote, rejste hun sig op, og med de mørke Øjne flammende af Begejstring og øm Varme gik hun hen mod ham og greb hans Haand:

— Kejserens Søster har desværre ingen Laurbærkrans at skænke den tapreste af hans Generaler, sagde hun med den fyrstelige suverænt, repræsentative Værdighed, hun havde saa let ved at paatage sig; men — véd De, hvordan en fransk Dame ogsaa kan belønne en tapper Kriger?

Junot gjorde først store Øjne, saa lo han og bukkede med Haanden paa Hjertet.

— Madame — en fransk Soldat sætter kun Pris paa én Belønning . . .

Ridderlig bøjede han det ene Knæ, og med det stolte, ømme Smil, som svagt mindede om Broderens, lagde Prinsesse Caroline begge sine Hænder paa hans Skuldre og trykkede sine Læber mod hans Pande, netop paa Arret over venstre Tinding. Han følte, at hun bøjede sig lidt tungt imod ham, og han fik pludselig Lyst til at drage dette smidige, varme og yppige Legeme ned i sin Favn, men han lagde strax Baand paa sig — det var jo Kejserens Søster! smilede blot og saa' op, lige ind i hendes Øjne.

Hun rødmede lidt og sagde højt med stor Aplomb: De har for Fremtiden Ret til at bære mine Farver, Hr. Guvernør

af Paris — hun rev rask den rosenrøde Baandroset af sit Livbælte — De véd, at jeg er Paris' egen Prinsesse!

Der var ingen af de Tilstedeværende, hvem denne lille Scene i Øjeblikket gjorde noget stærkere Indtryk paa. Det var jo ganske i sin Orden, at en Kvinde begejstredes over en dristig Vaabendaad, og Tidens Smag fordrede «Scener». Kysset var det mindste af det — der fandtes ikke én Kavalér, som ikke i det mindste i en Panteleg i al Tugt og Ære havde kysset alle sine Damebekendte — et Kys paa Panden betød ikke mere end et Haandtryk i en Dans, knap saa meget. Det havde mere at sige, at Junot fik Lov til at bære Prinsessens «Farver». Efter Kroningen var Moden slaaet om fra at være antik til at blive decideret feudal-chevaleresk, middelalderlig og trubadurmæssig; der var ikke en Officer i Kejserens Armé, som ikke gik rundt og kroede sig med nogle Baand- eller Kniplingsstumper ved sit Sværdfæste eller under sine Hattefjer. Prinsessen havde for Resten allerede en hel lille Kohorte af «Riddere»; blandt Gardens unge Herrer var der ikke saa faa, der under sentimentale Tilstaaelser, som undertiden affødte blodige Dueller, fremviste rosenfarvede Emblemer, de i et eller andet stemningsfuldt Øjeblik havde modtaget af samme ophøjede Haand.

Men Junot havde følt Prinsessens hede Læber bæve mod sin Hud, han havde en Anelse om, at det ikke blot var paa Grund af hans Tapperhed — som han for Resten aldeles ikke havde gjort sig til af under Fortællingen — at Hds. kejs. Højhed havde bevist ham saa stor en Ære. Han smilede ved sig selv, da han ud paa Natten gik ned ad Trapperne i Élysée — han var vant til den Slags lette Sejre — og da han kom hjem, fortalte han uden synderlig Højtidelighed sin Hustru hele Historien.

Madame Junot tog sig det ikke fuldt saa let. Ikke for Kyssets Skyld — det faldt hende ikke ind! — men hun rynkede dog sine fine Øjenbryn en Smule, da hun sagde:

— Man har snakket en Del om Caroline i Vinter, har jeg hørt. Dersom der ikke er nogen, der holder igen paa hende, saa ender det med, at hun bliver lige saa løs paa Traaden som Paulette.

Junot lo højt — rigtig frivolt. Saa under jeg sandelig Murat det! Du skulde bare vide, hvor faa Skrupler han gør sig!

Madame Junot, som ellers nok kunde taale en pikant Historie (paa den Tid var det forøvrigt ikke let at undgaa dem!), afbrød ham nu usædvanlig kort med, at hun «virkelig ikke interesserede sig det allerbitterste for Hans Højheds Erobringer.»

Det var nu henimod Slutningen af November. I Musiksalonen paa Raincy sad Husets Frue alene i Skumringen ved sit Klaver. Hun sang en lille spansk Folkevise, hvis faa Vers hun drømmende gentog atter og atter, medens hendes Hænder sagte gled hen over Tangenterne — en melankolsk og monoton Melodi, som spædt døde hen i det store Rum.

Udenfor faldt der en fin og tæt Støvregn, som graanede Luften og stille løsnede de gule Blade fra Træerne. Kun et svagt Dagslys faldt ind mellem Vinduernes tykke, tungt frynsede Silkegardiner; ingen Ild brændte i Kaminen; alt var graat og trist og mørkt omkring den unge Dame, hvis lette, straalende, guldbroderede Kostume i orientalsk Façon tog sig saa besynderlig grelt og uvirkelig ud paa denne Novemberdag.

Madame Junot rejste sig lidt utaalmodig og gik stadig nynnende hen til Vinduet. Hun ventede paa sin Mand, der i Dag var kommen usædvanlig tidlig hjem; hun vilde gerne tale et Par Ord med ham, inden han efter Middagen tog tilbage til Paris. Da hun for lidt siden vexlede nogle Ord med ham, oppe i hans Toiletværelse, medens han skiftede Klæder, havde han sagt, at han om et Par Minuter skulde være nede hos hende i Salonen — hvorfor blev han saa længe borte?

Pludselig tog hun et Armbaand op af sin Lomme, altfor stort til hendes egen Haand, kunstfærdig flettet af blondt Haar indfattet i Guldfiligran, og betragtede det nøje ved det svage Dagslys. Hun kunde dog nok have Lyst til at vide, hvor han havde faaet det fra!

Hun fik næppe Tid til atter at gemme det, før hun endelig hørte Junots Skridt. Hurtig gik han gennem den store Salon hen til sin Hustru, som han omfavnede og kyssede ømt og heftig.

— Hvorfor blev du ikke deroppe og passiarede lidt med mig? . . . Man ser dig aldrig nu for Tiden! . . . Madame Junot smilede bittert og ironisk i Halvmørket, medens hun lidt utaalmodig drog sig ud af hans Arme. I Dag har jeg netop en Mængde lystige Historier til dig!

Uden at lægge Mærke til, at hun var i daarligt Humør, begyndte han ugenert at fortælle, lattermild, snaksom og kaad som en Dreng. Særlig havde han et uudtømmeligt Forraad af Anekdoter om den nye Madame de Talleyrand, som for Øjeblikket var Hoffets Skræk og *bête noire*, og som han Dagen i Forvejen havde aflagt et Besøg. Laurette hørte tavst til, og medens hun lyttede til hans glade, støjende Stemme, hans sarkastisk frivole Ord, gærede der i hende —

overnervøs som hun var i denne Tid — en saa voldsom og harmfuld Forbitrelse, at hun ikke længer formaaede at styre den. Hun vendte sig om og tog pludselig Armbaandet frem af den løst hængende Fløjelslomme.

— Er det dit? spurgte hun kort uden al Indledning, idet hun rakte ham det.

Guvernøren af Paris rødmede. Han rynkede Øjenbrynene uden at se paa sin Hustru.

— Tag det endelig! Laurette kastede foragtelig Smykket hen ad Bordet. Det er formodentlig ikke for min Skyld, Hendes Højhed har ofret sine Lokker.

Han sagde endnu ikke noget, men han tog hende om Haandleddene saa haardt, at det gjorde ondt. Hun saa' ham uforfærdet lige ind i Ansigtet.

— Aa, du tror ikke, jeg kender Caroline Bonaparte? Husk paa, at hun har været min bedste Veninde! — hun betonede Ordet ironisk. Men dersom du bilder dig ind, at det kun er for dine smukke Øjnes Skyld, hun begaar alle de Dumheder, saa tager du fejl.

— Hvad i Alverden er det for Galskaber, Laurette? — Junot skød hende indigneret bort fra sig og talte meget overlegent. Jeg forstaar ikke et Ord af det hele.

— Nej, det er jo netop det, jeg siger — du forstaar det ikke. Men jeg forstaar det, for mig skal hun aldrig forblinde.

Hun stod paa den anden Side af Bordet med Armene korslagte under Brystet, som hun plejede, naar hun blev forbitret. Hun saa' truende paa ham med sine store Øjne.

— Har du rigtig tænkt paa, at du nu er Guvernør af Paris? At du har større Myndighed end nogen af de tidligere Guvernører — ja, mer end selve Hertugen af Brissac

havde? Du er Chef for en Garnison, som man paastaar tæller 80,000 Mand. Du behersker Paris, det vigtigste Punkt i Riget, du er Kejserens Ven, hans første Adjudant, der naar som helst, Dag og Nat, har Ret til at gaa ud og ind i hans Telt og nærme sig hans Person. Har du rigtig tænkt over, hvad for en mægtig Mand du er, Junot?

— Jeg kan ikke forstaa, hvad det har at gøre med et Armbaand, som du har . . . Han udtalte ikke Ordet.

— Jeg har ærlig fundet det paa Gulvet i mit eget Sovekammer, sagde hun koldt. Og da der i mit Sovekammer ikke kommer andre end dig, saa . . .

Junot mumlede pludselig noget om det Satans Mørke og ringede heftig efter Lys.

To Lakajer kom ind med et Par høje, moderne Olielamper af Sølv, som de satte paa hver sin Side af Uret under Kaminspejlet. Guvernøren af Paris gik med heftige Skridt op og ned ad Gulvet.

— Er du snart færdig, Laurette? Han standsede og saa' paa Uret. Der er ingen Grund til at lade Maden blive kold.

— Jeg er færdig, sagde hun overlegent. Det er vanskeligt at fortsætte en Samtale, naar man ikke faar noget Svar.

— Svar! brød han pludselig ud. Hvad vil du have, jeg skal svare paa alt dette Fantasteri? Du mener selvfølgelig, at alle Kvinder ere ligesaa intrigante og udspekulerede, som du selv er. Prinsesse Caroline har vist baade dig og mig den Ære at skænke os sit Venskab, ja, Venskab — truende betonede han Ordet — og det, som du synes at sætte saa lidt Pris paa, tager jeg med Tak imod.

— Husk blot paa, at jeg har advaret dig.

— Advaret! Kære Laurette, jeg har været i større Farer end denne! Rasende slog han en høj Latter op.

— Aa, det er ikke Prinsessens gule Haar og hvide Arme, jeg advarer dig imod — det véd jeg nytter dog ikke det mindste. Det er imod hendes Planer, der er Napoléons diametralt modsatte.

— Igen! raabte han haanlig.

Uret paa Kaminen slog sex. Guvernørens Frue gik rank og stiv forbi sin Mand, som uden at sige et Ord ceremonielt bød hende Haanden for at føre hende til Middagsbordet. Hun vendte sig og tog tavst imod den. Haand i Haand gik de forbi Tjenerne, som bukkende aabnede alle Døre.

Ved Kaffen i den lille Salon meddelte Guvernøren af Paris højt, at han havde lovet at tilbringe Aftenen i Élysée. Der var ingen, som sagde noget dertil, heller ikke da han tilføjede, at han efter al Rimelighed ikke kom hjem næste Dag.

Om Aftenen fandt Madame Junot endnu Armbaandet liggende paa Bordet i Musiksalen. Hun gemte det blandt sine egne Smykker — og det blev aldrig fordret tilbage.

IV.

> Vous devez vous soumettre (disait-il à Joséphine) à toutes mes fantaisies et trouver tout simple que je me donne de pareilles distractions . . . J'ai le droit de répondre à toutes vos plaintes par un éternel moi.
>
> Mém. de Mme de RÉMUSAT.

> L'Empereur se disait convaincu qu'il avait été ce qu'elle (Joséphine) aimait le mieux. Et il ajoutait en riant, qu'il ne doutait pas qu'elle n'eût quitté un rendez-vous d'amour pour venir auprès de lui.
>
> MÉMORIAL DE Ste HÉLÈNE.

Man var nu i Begyndelsen af Februar 1807. Laurette havde endelig bestemt sig til at forlade Raincy for Vinteren, og man havde atter med hele den vidtløftige Husholdning indrettet sig i Palæet i Champs-Elysées. Guvernørens Frue havde naturligvis lige i Begyndelsen af Aaret en Mængde officielle Visiter at aflægge og at modtage. Og da Kejserinden nu endelig ogsaa var kommen tilbage fra Mainz, lod Madame Junot sig en Morgen melde ved Hendes Majestæts *lever*.

Kejserinde Joséphine var lige bleven færdig med sin Frisure. Indsvøbt i en rigt garneret, fodsid Peignoir sad

hun midt i Værelset i en Lænestol og lod sig forevise en hel Del forskellige Kjoler, Sjaler og Hatte, som alle hvilede i dertil særlig indrettede udpolstrede Kurve, for imellem dem at udvælge sig Dagens Toilet. Ved Siden af hende stod hendes *dame d'atours*, hendes Niece, Grevinde de la Valette, som imidlertid ikke blev taget med paa Raad, eftersom Kejserinden altid selv afgjorde dette højst vigtige Spørgsmaal med sine Kammerjomfruer. Paaklædning var nu mer end nogensinde blevet hendes Livsinteresse, og Sysselsættelsen hermed optog næsten hele hendes Dag. Den første Del af hendes Toilet gik for sig temmelig tidlig om Morgenen for omhyggelig lukkede Døre og bestod nærmest i en minutiøs og næsten artistisk Anvendelse af alle mulige Skønhedsmidler. Hun blev Aar for Aar mere og mere *recherchée* i sin Luxus; hun skiftede f. Ex. Linned fra Top til Taa tre Gange om Dagen og brugte aldrig et Par Silkestrømper, sjælden en Kjole, mer end éngang. Og da hun aldrig gav nogle af sine brugte Sager bort, havde hun allerede nu i de kejserlige Slotte hele Magasiner fulde af «*chiffons*» og særlig en Samling Kaschmirssjaler og Juveler, som kunde maale sig med hvilken som helst østerlandsk Herskers.

Kejserinden tog meget venlig mod Madame Junot. Her i hendes private Værelser og om Formiddagen — særlig da Kejseren var borte — var de Besøgende saa godt som fritagne for al Etikette. Hun bar sin Majestæt graciøst og naturlig, naar det fordredes af hende, men — i Modsætning til sin Svigerinde — var hun aldrig gladere, end naar hun i sin intimeste Kreds kunde aflægge den og atter for et Par Timer kun være Madame Bonaparte. Hun omfavnede Laurette og spurgte med stor Hjertelighed til Bør-

nene, dog mest til sin Guddatter Joséphine, der var hendes særlige Yndling. Strax efter udbad hun sig hendes Mening angaaende den paafugleblaa Silketrøje, der blev foreslaaet hende til et rosenrødt, sølvbroderet Kostume; Moden var denne Sæson mer end nogensinde helt og holdent «orientalsk»: korte, aabne Silketrøjer i stærke Farver, løst hængende over rigt broderede luftige Underkjoler og paa Hovedet brogede Musselinsturbaner. Madame Junot, som jo ogsaa interesserede sig højlig for Toiletter og var vidt bekendt for sin gode Smag, overvejede Spørgsmaalet samvittighedsfuldt og med ivrig Alvor.

Endelig var Hendes Majestæt færdig. Efterhaanden havde der samlet sig flere og flere af Hoffets Damer inde i Paaklædningssalonen. Staaende i Grupper, ivrig passiarende og leende havde de nu — efter at de alle havde vexlet nogle Ord med Kejserinden — spredt sig rundtom i det store Værelse; Marskalinderne fortalte Nyheder fra Hovedkvarteret i Varschau, der blev hvisket en Del i Krogene, og leende i Smug betragtede man ofte Joséphine.

Da Kejserinden efter nogen Tids Forløb afskedigede sine Damer, gav hun Madame Junot Tegn til at blive. Under Foregivende af, at hun vilde vise hende nogle nye, sjældent prægtige Sjaler, hun nylig havde købt, lod hun Mademoiselle Avrillon gaa foran dem ind i en af de store Garderober, hvor Hendes Majestæt ofte tilbragte flere Timer i Konference med sine Modehandlere og Leverandører, og hvor man altid kunde være sikker paa at være ganske uforstyrret.

Laurette mærkede strax, at der var noget i Vejen med Kejserinden. Hun havde hele Morgenen — skønt hun som sædvanlig var venlig og naadig — dog været ligesom en

Smule adspredt og kunstlet i sit Væsen, og det var ikke undgaaet Laurettes Opmærksomhed, at hun havde vist sig meget og paafaldende kølig overfor en af de besøgende Damer, der hørte til Prinsesse Carolines Hofetat. Kun kunde Madame Junot slet ikke forstaa, hvorfor Joséphine valgte hende, der aldrig havde staaet hende videre nær, til Fortrolig. For det var tydeligt nok, at hun nu vilde lette sit Hjerte i Anledning af en eller anden Bekymring.

Efter at Kejserinden flygtig havde ladet Sjalerne beundre, lod hun ved en lidt utaalmodig Haandbevægelse Mademoiselle Avrillon forstaa, at hun atter kunde bringe dem bort, og idet hun indbød Madame Junot til at tage Plads ved Siden af sig i den lille Causeuse, som ret hyggelig var anbragt mellem det rigt draperede Vindu og et af Værelsets kolossale Klædeskabe, begyndte hun lidt tvungent, idet hun lagde sin Haand paa Laurettes:

— Jeg véd, kære Madame Junot, at jeg kan stole paa Dem . . . at De baade kan bedømme en Sag med Takt og — hun saa' op — holde den hemmelig, hvis det behøves.

Laurette bøjede Hovedet og lagde den Haand, hun havde fri, paa Hjertet:

— Deres Majestæt, jeg behøver ikke at forsikre Dem om, at . . .

— Ja, det véd jeg, det véd jeg, afbrød Kejserinden hende lidt utaalmodig. Hun længtes øjensynlig efter at komme til Sagen. Og paa den heftige og uoverlagte Maade, der var hende egen, naar hun var forbitret, spurgte hun kort:

— De kommer jo meget sammen med Madame Murat — har hun ikke fortalt Dem den store Nyhed?

Madame Junot blev forvirret. Trods al sin Umage for at beherske sig, slog hun uvilkaarlig Øjnene ned for Kejserindens urolig forskende Blik.

— Hvilken Nyhed, Deres Majestæt? — Jeg forstaar ikke . . .

— Aa, jeg kan se, De véd det! Joséphine slog med en heftig Bevægelse Hænderne for Ansigtet og bøjede sig fremad. Bonaparte har jo en Søn!

Laurette var stærkt bevæget — baade over Kejserindens oprigtige og ubeherskede Smerte og endnu mere over Carolines Grusomhed. For hun var vis paa, at denne med Forsæt havde ladet Hemmeligheden komme ud for at saare og forurolige sin Svigerinde.

Kejserinden havde forøvrig ikke taget fejl. Madame Junot var virkelig fuldstændig inde i, hvordan det forholdt sig med denne højst mærkelige Historie. For nogen Tid siden havde nemlig Prinsesse Caroline triumferende, under Tavshedsløfte (hun fortalte alt under Tavshedsløfte til højre og venstre for at være rigtig sikker paa, at det blev bekendt) betroet hende, at Kejseren nu — ja, der var slet ingen Tvivl om det — havde faaet en Livsarving. Prinsessens Forelæserske, en gammel Skolekammerat fra Madame Campan — «du har nok set hende, Eléonore Dénuelle, den robuste Brunette» — havde jo staaet i et flygtigt Forhold til Hans Majestæt den første Del af Aaret, strax efter at han var kommen hjem fra Tyskland. «Jeg indrømmer, at jeg fulgte den Historie med en vis Interesse,» havde Hendes Højhed tilføjet, «dels fordi det lod til, at Bonaparte virkelig brød sig en Kende om hende, og dels fordi hun lige fra Begyndelsen havde betroet sig til mig, og jeg paa en vis Maade følte mig forpligtet til at tage mig af hende.

Du véd, Laurette, at i mit Hus — dette var en Hentydning til Prinsesse Borgheses Hof — plejer de unge Damer ikke at komme noget til. Min Broder interesserede sig stærkt for hendes Tilstand, hans sidste Ord til mig var, at jeg strax maatte lade ham det vide, ifald det blev en Dreng. Du kan nok forstaa, hvor henrykt han nu maa være over endelig at have faaet sig en Søn.»

Saaledes havde Prinsesse Caroline berettet Sagen. Hun indlod sig ikke i nærmere Reflexioner derover, men i hendes Blik læste Laurette, at hun tilfulde forstod at vurdere hele denne Histories Betydning. Og hun kunde se, at Kejserinden nu drog samme Konsekvens: ved dette Barns Fødsel truede Skilsmissen, som hun efter Kroningen og den kirkelige Vielse næsten havde vænnet sig af med at frygte, hende mere end nogensinde før. Hun kendte sin Mand, hun vidste, at efter dette vilde han blot have én Tanke: at skaffe sig en legitim Arving.

Kejserinden blev ved at græde — uden at lægge Skjul paa det, med bøjet Hoved. Madame Junot følte sig mere og mere ulykkelig og tilovers ved denne Scene.

— Det er Caroline Murat, der har sat hele denne Intrige i Gang, hulkede den stakkels Joséphine. Jeg har fra sikker Kilde, at det var hende, der fik fat paa hende og ligefrem udstillede hende for Bonaparte. Aa, Gud, ingen véd jo bedre end jeg, at han ikke kan eller ikke engang har i Sinde at modstaa en Fristelse af den Art, og hele Verden véd da, at jeg har fundet mig i det utrolige, naar det galdt hans Kapricer — hun løftede sine vrede, taarefyldte Øjne, som for at kalde hende til Vidne derpaa. For jeg véd jo, at hos ham kan det nu aldrig blive andet end et rent flygtigt Lune — der er ikke noget, han er saa

bange for her i Verden, som for at lade en Kvinde faa Magt over sig. Han tager nu for Tiden sine Kærligheds-affærer som — ja, hvad skal jeg sige? — som en Slags sund og nødvendig Adspredelse oven paa Arbejdet og ikke som andet, og derfor har jeg hidtil fundet mig i det. Ak, ja, Madame Junot — hun førte forsigtig Lommetørklædet op til Øjnene — hvad maa vi Kvinder ikke finde os i!

Det gav et Sæt i Laurette, og hun rettede sig uvilkaarlig. Hun havde helst rejst sig og afbrudt Samtalen med det samme. Men det kunde jo slet ikke gaa an.

Kejserinden lagde Mærke til hendes Bevægelse, hun glemte et Øjeblik sine egne Sorger og saa' over Lommetørklædet op paa hende.

— De véd jo, Madame Junot, at jeg altid har været deres Ven — og Junots med, skønt han aldrig har villet tro det; jeg siger bare til Dem: tag Dem i Agt for Madame Murat!

Laurette tav; hun pillede nervøst ved Kniplingsbesætningen paa sin Kjole. Det pinte hende mer end alt andet, at en Fremmed skulde have Ret til at tale til hende paa denne Maade, beklage hende; men hun kunde jo ikke sige noget til det. Det var jo sandt, altsammen.

Kejserinden kiggede nysgerrig paa hende med tørre Øjne. Saa begyndte hun pludselig igen at græde.

— Men nu var det, kære Ven, at jeg vilde spørge Dem om . . . Véd De, om Prinsessen allerede har sendt en Kurér til sin Broder? . . .

— Ja.

— Aa Gud! aa Gud! Hun jamrede sig, vred Hænderne og syntes nu helt at glemme andres Sorger. Og netop nu, da jeg følte mig saa tryg og var saa glad over,

at Eugène havde faaet saadan en udmærket Stilling, og jeg havde tænkt mig, at Hortenses Drenge kunde erstatte Bonaparte egne Børn. Jeg véd, hvad for et Indtryk det vil gøre paa ham. Jeg kender ham. Han har sat en Arvekrone paa sit Hoved; han vil give den til en Arving af sit eget Kød og Blod. Og efter dette slaar han sig ikke til Taals længer!

Madame Junot forsøgte, saa godt hun kunde, at trøste Kejserinden; hun var helt udmattet paa Sjæl og Legeme af denne Scene og ønskede blot at komme bort. Tilsidst fik hun endelig Joséphine til at rejse sig.

— Vil De gøre mig en Tjeneste, Madame Junot? Hun tog hende i Haanden. Jeg kan ikke bede nogle af mine egne Damer om det, for dem har Prinsessen hverken Fortrolighed til eller Venskab for; men Dem — Dem nægter hun for Tiden ikke noget. Atter følte Laurette den bitre Ydmygelses Rødme paa sin Pande. Drengen er givet til Achilles Amme, Madame Loir, vil De nu ikke prøve paa at faa ham at se? . . . Hun betænkte sig og standsede lidt. Og sige mig — beskrive mig rigtig nøje, hvordan han ser ud, om han — om han ligner sin Fader.

Laurette blev pludselig bevæget. Hun bøjede sig dybt ned og kyssede medlidende Kejserindens Haand.

— Jeg skal gøre alt, hvad Deres Majestæt ønsker, sagde hun.

Med et meget betænksomt Ansigt og denne unaturlig diplomatiske Mine, hans Hustru kendte saa godt, kom Junot en Formiddag et Par Dage efter hjem fra Tuilerierne, hvor han havde spist Frokost hos Kejserinden. I hans smukke, aabne Ansigt havde hun efterhaanden lært at læse som i en

aaben Bog, og hun vidste, at naar han rynkede Øjenbrynene og kneb Læberne sammen paa den Maade, betød det, at han gik og spekulerede over en eller anden Statshemmelighed. For hende var det i Reglen ikke længe nogen Hemmelighed.

Ogsaa nu kom han lidt før Middag ind i hendes Kabinet. Hun lagde sin Yndlingsbog «Valérie», som hun nu læste for tredie Gang, fra sig og vendte sig interesseret om mod sin Mand.

— Naa, sagde hun ganske ligefrem.

— Ja — han stod og halede i Vesten med Ryggen mod Kaminen — kan du gætte, hvad hun vilde mig? . . .

Hun rystede utaalmodig paa Hovedet.

Han sagde med dæmpet Stemme: Hun vilde have mig til at erklære mig for Eugène, dersom . . . ja, du forstaar jo nok, dersom Kejseren . . . Hvad Gud forbyde! tilføjede han heftig.

— Hun ogsaa! udbrød Madame Junot ironisk. Man skulde næsten tro, at alle disse spidsfindige Damer ligefrem har lagt Raad op med hverandre — saa enige er de med Hensyn til deres Midler . . .

Junot lod, som om han ikke hørte det. Han vendte sig om og sparkede med Taaspidsen til et Par Brændestykker.

— Hvad sagde hun? begyndte Madame Junot igen.

— Aa, hun gjorde det meget fint. Begyndte med at smigre mig, at tale om Napoléons exceptionelle Venskab for mig o. s. v., o. s. v. Beklagede sig over, at han ofte i saa farlige Tider ikke kunde have sine mest trofaste Venner om sig, at han i hvert Slag som den simpleste Soldat udsatte sit Liv for Fare, og . . .

— Saa kom det vel?

— Ja, saa kom det. Hun spurgte mig, om jeg troede, at det Frankrig, han nu havde skabt, nogensinde skulde kunne synke tilbage i Direktoriets Anarki. Hvem vilde egentlig være stærk nok til at løfte Arven?

— Og du svarede? spurgte Madame Junot aandeløs, idet hun hurtig rejste sig op paa Albuen.

— Jeg svarede naturligvis, at denne Ulykke jo var forudset af Kejseren og Senatet; at Kongen af Neapel, Prins Louis og hans Sønner, ja, at nu ogsaa Jérôme, tilfulde sikrede Arvefølgen. Hun indvendte, at hun troede ikke, at Arméen vilde finde sig i det, at f. Ex. en Formynder-regering med den lille Napoléon var fuldstændig umulig under de nuværende Forhold, men at derimod Prins Eugène, som er saa velset af Arméen, som er saa populær baade i Frankrig og i Italien . . . Ja, du forstaar jo nok, hvor hun vilde hen? . . .

Laurette havde atter strakt sig ud paa Chaiselonguen, saa lang hun var. Hun laa og legede med Frynserne paa sin Kjole.

— Jo, jeg forstaar . . . Hun slog Øjnene op og saa' stivt paa sin Mand:

— Og Murat? spurgte hun.

V.

«Oh, la drôle de tête!»
Mme JUNOT de la Princesse Pauline.

Madame Junot laa længe nu om Morgenen. Som en Overraskelse til hende ved Hjemkomsten fra Raincy havde hendes Mand ladet hendes Sovekammer helt ommontere; det var nu i storslaaet Kejserstil: Mahogni med Bronceornamenter samt tunge, mørkegrønne Silkedrapperier om Sengen og for Vinduerne. Det gjorde i det hele taget et altfor mørkt og grandiost Indtryk — Junot syntes selv, det lignede en Kongegrav — men Percier og Fontaine havde jo gjort Tegningerne til hvert eneste Møbel, og alle, der saa' Værelset, var henrykte over dets stilfulde Elegance.

Guvernørens Frues lille mørke Hoved hvilede saa stille paa den store Sengs Kniplingspuder. Hun havde foldet Hænderne under Nakken og laa og stirrede paa Dørens Ornamenter. Skønt det for længe siden var højlys Dag udenfor, var Gardinerne endnu ikke trukne fra Vinduerne, og oppe paa en høj sort Marmorsøjle lige oven over Sengeforhøjningens Trin brændte endnu den antike, etruriske Broncelampe, som tjente til «*veilleuse*».

Pludselig hørte hun Støj og Larm af mange Stemmer inde i den Salon, som stødte op til Sovekamret. Hun spidsede Øren, rejste sig strax op og ringede stærkt.

I samme Øjeblik sloges Fløjdørene op, og næsten inden Kammertjeneren havde faaet Tid til at raabe sit: «*Son Altesse Impériale et Royale, Madame la Duchesse de Guastalla*» ilede Pauline Borghese med sin mærkværdig uregelmæssige, vuggende Gang ind i Værelset og var i næste Øjeblik krøbet op ved Fodenden af den store Seng.

— Bliv bare liggende, lille Laurette — Madame Junot gjorde nogle svage Forsøg paa fra sin Plads at gøre *les honneurs* for Hds. kejs. Højhed — du kan nok forstaa, at jeg har noget vigtigt at tale med dig om . . .

Og medens Prinsesse Pauline trak Benene op under sig og gjorde sig det bekvemt i den anden Ende af Sengen, begyndte hun bebrejdende:

— Hvorfor bryder du dig slet ikke mere om mig, Laurette? Og Junot heller ikke! Han har vist glemt, hvor køn jeg var i Italien. Det vil sige, jeg er da lige saa køn nu — hun vendte sig om mod det Spejl, der sad i Væggen mellem Vinduerne — men han ser det bare ikke! Ja, ja, Laurette — lad os nu se, om du ikke kommer til at angre, at du altid har foretrukket Caroline for mig . . .

— Deres kejserlige Højhed sagde, at De havde noget vigtigt at sige mig? . . . Madame Junot prøvede med en lille Grimace paa at trække sine Fødder til sig, som Prinsessen var lige ved at knuse.

— Ja, jeg har ogsaa en hel Del at sige dig. Men hvorfor har I aldrig indbudt mig til en Fest paa Raincy? Kun Caroline, altid Caroline! . . . Jeg vil kun sige dig én Ting, Laurette — Prinsessen bøjede sig frem og hviskede

— Caroline har ikke mindste Begreb om Takt eller Diskretion . . .

Skønt Madame Junot virkelig følte sig baade saaret og vred, kunde hun dog nu ikke lade være med at give sig til at le højt. Høre «Paulette» tale om Takt og Diskretion!

— Men Deres kejserlige Højhed, sagde hun endnu leende, paa Raincy har vi jo ikke andet at byde vore Gæster paa end Jagten. Og da Deres kejserlige Højhed hverken kan ride eller køre i Kalesche . . .

— Men jeg kan lade mig bære i Palankin . . .

Begge Damerne lo højt. Prinsesse Pauline sagde:

— Men hvor har du gjort af din Mand, lille Laurette? Jeg synes, at I altid før har havt fælles Sovekammer — i det mindste dengang I boede i Rue de Verneuil. Hvor er Junot? Han kommer da vel ind og hilser paa mig. Jeg er dog hans ældste Veninde. Du skulde blot vide, hvor forelsket han var i mig i Marseille og siden i Italien.

Madame Junot ringede og lod spørge efter «Monseigneur». — Han var gaaet ud.

— Allerede? Det ser ud, som om han plejede at gøre tidlige Visiter, Monsieur Junot! Prinsessen spilede sine store Øjne op og trak med en stræng Mine Hagen ind. Hør, det skulde du virkelig ikke finde dig i, lille Laurette.

Madame Junot var lige ved at græde, saa nervøs gjorde Pauline hende med sine idelige Hentydninger. Hun svarede bittert, idet hun vendte sig om:

— Hvad kan jeg vel gøre, Madame? . . .

— Naa ja, vi véd jo, hvor stor Indflydelse han har i Élysée. Han konfererer vel med Caroline om Komedien. Nej, hvor dum hun ser ud! Véd du da ikke, at vi skal

spille Komedie den 19. Marts paa St. Josephsdagen — det er til Ære for vor Søster, Kejserinden. Og du skal spille med, naturligvis skal du spille med, lille Laurette.

— Men, Madame, De husker ikke paa min Tilstand . . .

— Din Tilstand? Aa, vi vælger en Rolle, hvor det ikke kan ses. Det er da forresten underligt, at Caroline ikke har sendt dig Bud . . . Aa, det er sandt! Jeg saa' jo før en af hendes Tjenere i dit Forværelse. Vi skal spille «Barberen i Sevilla». Jeg skal være Rosina.

— Vi skal have en aktuel Lykønskningsarie, vedblev Prinsessen fortrolig — der skal være noget i om Kejserens Sejre, om Jena og Eylau. Det bliver storartet! Tror du ikke, den Dragt vil klæde mig? Rosenrød Hat og sorte Fjer og kort Skørt af Rosasilke og sort Kniplingsforklæde. Aa, jeg skal blive meget smukkere end hende den blege Hortense, som spillede den Rolle paa Malmaison — du husker jo nok . . .

— Men hvad tænker jeg dog paa! Prinsesse Borghese strakte sig pludselig tværs over Sengen og trak stærkt i alle tre Klokkestrenge paa Væggen. Du har jo endnu ikke set min nye Kammerherre, lille Laurette.

Kammertjeneren og to Jomfruer styrtede øjeblikkelig ind.

— Før den Herre ind, som venter i Salonen! befalede Prinsessen kort.

Lakajen slog atter Døren op.

— Hr. de Forbin, meldte han alvorlig med høj Røst.

Som skudt ud af en Kanon kom Hr. de Forbin ind og bukkede meget højtidelig for de to Damer i Sengen. Prinsesse Pauline smilede med en naadig Haandbevægelse og blinkede til Madame Junot.

— Dér er han, Laurette, sagde hun med en Stemme,

der skulde gaa for at være hviskende. Hvad synes du om ham, lille Ven?

Prinsessens nye Kammerherre hørte lige saa godt som Madame Junot, hvad hun sagde. Han var virkelig en køn Fyr, en usædvanlig køn Fyr, statelig og høj, graciøs og elegant — det gik pludselig op for ham, at han blot var bleven tilkaldt for at forevises som et Exempel paa hans Herskerindes udmærkede Smag. Han rødmede helt op til Haarrødderne, men blev staaende stille i samme Stilling med Hovedet en Smule bøjet.

Pauline Bonaparte betragtede opmærksomt den kønne Kavalér. Derpaa smilede hun naadig og vinkede ad ham:

— Monsieur de Forbin, vil De være saa god at hjælpe mig ned herfra? — Ja, saadan — tak! Hun støttede sig tungt til hans Arm og bøjede sig endnu engang ned mod Madame Junot, som havde rejst sig op i Sengen. Ja, saa ses vi, om ikke før, saa til den første Prøve i Élysée, min Due! — hun kyssede Laure paa begge Kinderne og hviskede igen, denne Gang paa italiensk:

— Se, nu rigtig paa ham, naar han vender sig om! En Ryg, en Holdning, et Par Lægge . . . Hvad synes du, lille Laurette?

Da Junot kom hjem op ad Formiddagen, stod hans Frue og ordnede en stor Buket kunstige Roser i en af de høje Alabastskaale, som prydede Kamingesimsen i hendes Kabinet. Hun drejede ligegyldig Hovedet om, da hun hørte hans Skridt.

— Jeg kan hilse dig fra din gamle Veninde, Prinsesse Borghese, sagde hun langsomt med Ryggen til ham.

— Saah? Tak! Det glæder mig, at det ikke er fra Prins Borghese. Hans Stemme lød forceret spøgende, og han fixerede ret skarpt, en Smule urolig, Laures Profil.

Hun rystede ligegyldig paa Hovedet.

— Prins Camille! Hvad tænker du paa? Aa, nej, han er en fornuftig Fyr — han venter nok et Par Maaneder med at fortsætte sin Belejring. Saa faar vi at se, hvad det kan føre til, naar Fæstningen ikke længer er «*enceinte*».

Junot rynkede Øjenbrynene. Hvad er det for et Sprog, Laurette? sagde han skarpt.

— Det er det Sprog, mine høje Veninder lærer mig, svarede hun lige nonchalant med Hovedet paa skraa, medens hun mellem Tænderne holdt en af de overflødige Blomster, hun tog fra Skaalen, Deres kejserlige og kongelige Højheder, Prinsesse Pauline og Storhertuginden af Berg. Da der ikke er andre end dig, der hører det, maa man vel nok have Lov til at prale en Smule, naar man er saa lykkelig at have en fyrstelig Tilbeder.

— Jeg forstaar ikke, hvor du vil hen? sagde Junot kort og strængt.

— Ingen Steder hen, min Ven! Du hører jo, at endnu har han — eller skal jeg sige jeg — ingen Chancer. For Øjeblikket har jeg ikke andet at gøre end at tage min bedste Visitdragt paa og køre til Élysée, hvor jeg er bleven beordret hen af Prinsesse Caroline — formodentlig for at faa en Lektion i, hvordan jeg skal opføre mig passende!

Junot havde slaaet sig ned ved Bordet henne ved Vinduet og sad og trommede med Fingrene paa Bordpladen.

— Hør, Laurette — han greb hende om Armen, idet

hun vilde gaa forbi — hvad har Prinsesse Pauline sagt, der kan have ophidset dig saadan? Naa! . . . Han holdt hende fast med begge Hænder oven over Albuerne og saa' hende forskende, en Smule urolig ind i Øjnene.

Laurette gav sig til at le — med sin klare, haarde Latter. Ingenting! Hvor kan du tro . . . Hun er jo altid Elskværdigheden selv! Hun vilde oven i Købet med Vold og Magt paatvinge mig den Ære at spille med i en Komedie, som Caroline og du nok har arrangeret. Hun var lidt forbavset over at mærke, at jeg endnu ikke vidste noget om det. Vi kom saa til det Resultat, at det formodentlig var for at skaane mig, du ingenting havde sagt.

Junot slap sin Hustrus Arme. Naturligvis! sagde han barsk.

— Og det takker jeg dig for, vedblev Madame Junot rolig. Det kunde ikke være behageligt for mig at optræde i denne Tilstand sammen med Prinsesse Caroline. Men det ser ud, som om Hendes Højhed selv ønsker det. Hun har sendt mig et Bud, der næsten ligner en Befaling.

Madame Junot havde nu helt glemt sin paatagne, satiriske Kulde. Hun var meget forbitret.

— Jeg vil ikke være Staffage i det Tableau, som skal forherlige «Charles' og Carolines» rørende Kærlighed, sagde hun pludselig hidsig.

Junot var ligesaa vred som hun. Han gik med lange Skridt frem og tilbage paa Gulvet.

— Det lader til, at du antager, at det er mig, som vil tvinge dig til at spille med i den Komedie! Jeg kan forsikre dig om, at jeg tværtimod har gjort alt . . .

— Det behøver du ikke at forsikre mig om. Jeg

kan saa udmærket godt forstaa, at du helst vil være fri for mig paa Prøverne, afbrød hun ham koldt.

Junot vendte sig om og betragtede hende fra Siden. Hun stod henne ved Vinduet, ubevægelig, med Ryggen mod Dagslyset og med den ene Haand støttet mod Bordets Marmorplade. Hun stod dér saa fin og sart, men lige rank med sin tunge Byrde, og han saa', hvordan hun under hans Blik med en nervøs Kraftanstrængelse tog sig endnu mere sammen for ikke at bukke under for Spændingen og briste i Graad.

Han gik hurtig hen til hende og tog hende ømt og varsomt om Skuldrene, idet han med den anden Haand sagte lagde hendes Hoved ind til sit Bryst.

— Min stakkels Laure, sagde han stille, smertelig. Du — du véd ikke, hvor du piner mig . . .

Hun hulkede dybt og konvulsivisk et Par Gange. Saa beherskede hun sig, løftede Hovedet og saa' op paa ham med sine store brune Øjne, som saa ærlig afspejlede hver Tanke i hendes Sjæl.

— Kom, min Ven . . . Lad os nu engang tale aabenhjertig med hinanden. Dette er jo uudholdeligt og — og — uværdigt.

De satte sig i den lille lavryggede Sofa under Spejlet. Hans Arm laa endnu stadig om hendes Skuldre.

— Jeg beder dig ikke om at være oprigtig — hun slog let ud med Haanden, idet hun tørrede Øjnene; jeg véd, at det ikke er Brug, at det ikke er ridderligt, ikke hører med til god Tone, og jeg respekterer det. Jeg véd jo, at en Mand skal tie, medens han staar i saadant et Forhold, om han saa ogsaa har Kniven paa Struben. Jeg vil ikke have, at du — for min Skyld . . . Nej, sig ikke

noget! Du behøver ikke at sige noget — jeg har gode Øjne.

Du véd, jeg har fundet mig i meget — ja, det gør jo alle Kvinder i min Kreds, og om jeg end maaske har vanskeligere ved det end de andre, jeg har fundet mig i det. Jeg er i hvert Fald din Hustru, og i min Sjæls Dyb véd jeg, at selv om jeg havde hundrede Rivalinder — mig elsker du dog mest, ærligst, finest. Jeg véd, at du i Morgen kan lade dig skyde for din Elskerindes «Ære», men var hun dig utro, vilde du tage dig det let. Hvis derimod jeg — hvis du traf mig i en andens Arme ... du vilde dræbe mig. Jeg er den eneste Kvinde i Verden, du vilde tage af Dage med egen Haand. For min Skyld alene vilde du vie dit Liv til Forbrydelse, Kval og Fortvivlelse! Du kan tro mig paa mit Ord — hun løftede Hovedet og saa' op: netop fordi jeg er din Hustru, misunder jeg ingen af dine Elskerinder.

Han svarede ikke. Men han bøjede sig ned og kyssede varmt den lille knyttede Haand, som hvilede i hendes Skød.

— Saa længe det kun galdt min egen Lykke — det véd du — har jeg ikke beklaget mig. Jeg véd, at under et Felttog er ingen Mand en Kvinde tro, og Krigen giver Jer Vaner, som ... Ja, du kan da ikke sige, at jeg har taget dette sentimentalt — jeg har ikke plaget dig med Skinsyge ...

— Du har ikke ofte havt det nødig, Laurette, sagde han — denne Gang smilende. Naar alt kommer til alt, har du egentlig holdt mig saa forsvarlig fast, at der har været de Tider, da jeg ikke engang gad se paa andre

Kvinder. Hvem var som du? Hvem kunde bedaare, elske som du? . . .

Der gled et fint Smil over Madame Junots Ansigt. Hun førte Lommetørklædet op til Læberne for at skjule det. Men han saa' det. Og jublende lykkelig over dette Tegn paa Tilgivelse, rykkede han Kniplingslommetørklædet ud af hendes Haand og kyssede heftig hendes søde, forræderiske Læber.

— Laurette, min egen . . . Du maa ikke være haard imod mig. Du véd jo selv, at i Bund og Grund . . . Det er kun dig, dig alene, der betyder noget for mig. Uden dig kan jeg ikke tænke mig Livet.

— Det véd jeg, sagde hun oprigtig, naivt alvorlig. Men . . .

— Ingen «men»! raabte han overgivent. Nu har hun givet mig en lille Smule Aflad — den kan jeg leve længe paa!

Hun lagde Haanden over hans Mund og saa' alvorlig paa ham.

— Jeg har ikke tilgivet. Jeg tilgiver dig aldrig. Men — som jeg sagde dig — der er her ikke Tale om mig. Kan du virkelig endnu ikke indse, at dette er en alvorlig Sag for dig selv?

— Hvilket? Kommer du nu igen tilbage til denne Idé? sagde han lidt træt.

— Den Idé har desværre flere end jeg. Dersom Kejseren blev smittet af den? . . . Hun saa' betydningsfuldt, urolig paa ham.

— Aa, han véd meget godt, hvordan hans Søstre er! foer det ud af Junot.

— Han véd det ikke, siger jeg dig. Og dersom han véd det, saa vil han ikke have, at nogen anden skal vide det.

— Tror du virkelig, at han er den eneste i hele Paris, der ikke kender sin Søster Pauline? For naturligvis, tilføjede han overlegen alvorlig, kan der jo i denne Sammenhæng kun være Tale om hende.

— Naturligvis! svarede Madame Junot ligesaa urokkelig alvorlig, idet hun rejste sig. Men som sagt — jeg maa til Élysée for at faa en Lektion i gode Manerer. Gør du mig maaske Selskab.

Utydeligt mumlede han noget.

— Aa, det er sandt — jeg glemmer, at du allerede har været der éngang før i Dag. Efter al den Umage Hendes Højhed gør sig med dig, maa du med Tiden blive et rent Dydsmønster!

VI.

Je souhaite à Sa Majesté
D'abord tout ce qu'elle désire,
Ensuite une bonne santé
Et puis toujours de quoi pour rire.
Elle, étant reine, et ne pouvant
Lui souhaiter une couronne,
Je lui souhaite seulement
Autant de bonheur qu'elle en donne!

Poème à l'occasion de la fête de l'Impératrice Joséphine le 19. mars 1807.

Den 19. Marts tilbragte Hoffet paa Malmaison lige fra Morgenstunden. Damerne spiste Frokost sammen med Kejserinden inde i den store Spisesal i Stueétagen. Henad de lange Stukvægge med deres blege Freskonymfer havde man hængt brogede Blomsterguirlander, og paa Bordet prangede stadselige Buketter fra de kejserlige Drivhuse. Hendes Majestæt havde udtrykkelig ladet Børnene indbyde til sin Navnedagsfrokost. Hun sad selv mellem sin Guddatter Joséphine Junot og sin lille Niece Prinsesse Lætitia Murat — de var nu begge fem Aar, de sødeste Smaapiger man kunde se — og fyldte under stor Munterhed den ene Gang efter den anden egenhændig deres Tallerkener med Sukker-

godt. Kejserinden var i Dag i straalende Humør; det lod til, at hun igen havde glemt alle sine Sorger. Hun havde faaet et meget hjerteligt Brev fra sin Mand, hvilket hun i sin overstrømmende Glæde lod gaa Bordet rundt, for at alle Damerne kunde se det. «Vi længes alle efter Paris — skrev Napoléon blandt andet — dette Paris, som man savner alle Vegne, medens man for at stille det tilfreds, løber Vejret af sig efter Æren. Efter den Ære — at blive applauderet af et Operaparket!»

— «Han længes efter Paris» — Marskalinderne smilede betydningsfuldt til hverandre, idet de pegede paa Sætningen, medens Brevet gik fra Haand til Haand. De havde ogsaa deres Efterretninger fra Hovedkvarteret i Polen — de vidste, at man dér egentlig ikke talte saa meget om Paris som om en vis Madame Walewska.

Joséphine var imidlertid velfornøjet. Der var ogsaa kommet prægtige Gaver og gode Nyheder fra Vicekongen og fra Dronningen af Holland. Men Madame de Rémusat, Kejserindens Hofdame og Veninde, som allerede før Frokosten i Smug havde ladet nogle Fortrolige kaste et Blik paa Foræringerne, der var fremlagte i Boudoiret til senere officiel Beskuelse, var langtfra saa henrykt som sin Herskerinde. Hun rystede paa Hovedet, idet hun med en næsten tragisk Mine pegede paa det henrivende Portræt af de smaa hollandske Prinser, malet paa en Æske af Bjergkrystal indfattet i Guldfiligran, som nylig var kommet med Kureren fra Haag. Den stakkels Dronning! sagde hun sukkende og løftede Øjnene op mod Loftet. Hendes Majestæt aner ikke, hvor ulykkelig hun er — Gudskelov! Men jeg! . . . Aa, jeg kan læse det mellem Linierne i hvert Brev. Hun er en Engel, tilføjede hun begejstret.

Til Trods for Værtindens gode Humør, som plejede at give sig Udslag i den mest forekommende Venlighed mod alle, var Stemningen ved Bordet alligevel ikke saa lidt forceret. Madame Junot var trist, forbitret og ikke rask. Prinsesse Borghese var nervøs, hun var bange for sine Kupletter, som hun trods al Smiger vidste, at hun sang elendig, og Caroline var — Gud véd i hvad Anledning! — i et aldeles forfærdeligt Humør, ophidset og forpint. Under hele Frokosten kom hun med en Mængde spydige Bemærkninger til næsten alle de Tilstedeværende; særlig gik det ud over Madame de Rémusat, som hun i Forvejen ikke kunde fordrage, og som til al Ulykke ogsaa spillede med i Stykket. Madame de Rémusat bevarede sin uforstyrrelige Ro og tog med værdig Ydmyghed mod det altsammen; men Smilet om hendes Mund blev mere og mere stramt og anstrængt, og Blikket i de sorte, stikkende Øjne efterhaanden næsten hvast.

Pludselig — just som Damerne efter Frokosten sad inde i Kejserindens Boudoir ved Siden af den store Salon og beundrede det dobbelte Diamanthalsbaand, som Kejseren i Dag havde ladet sin Gemalinde tilstille gennem Foncier — fik Storhertuginden af Berg og Cleve et heftigt Anfald af nervøs Graad, som endte med en Besvimelse.

Prinsessen sad i Nærheden af Madame Junot, men denne rørte sig ikke for at hjælpe hende. Tværtimod fortsatte Guvernørens Frue rolig, som om ingenting var passeret, sin Samtale med Marskalinde Ney tværs over Juvelerne paa Bordet. Denne fik, forvirret og raadvild, heller ikke Tid til at rejse sig op, før Kejserinden allerede bestyrtet var ilet til.

De hægtede Kjolen op for at skaffe hende Luft —

ud fra Barmen faldt en løst sammenfoldet lille Billet. Joséphine saa' det, og med den hende saa naturlige og ejendommelige Overbærenhed, naar det galdt den Slags Hemmeligheder, greb hun den strax behændig og stak den ind i sin Svigerindes Haand, som hun hele Tiden blev ved at beholde i sin. Hun kastede et hurtigt Blik hen paa Madame Junot for at se, om hun havde lagt Mærke til noget. Hendes Majestæt havde genkendt Haandskriften.

Men Guvernørens Frue sad ganske stille i sin lave Lænestol, let bøjet hen over Diamanterne paa Bordet, som hendes Haand mekanisk legede med. Først da Caroline atter kom til Bevidsthed, og hun — uden at være spurgt — hurtig sagde, idet hun nervøst krammede Brevet, som Kejserinden med et betydningsfuldt Tryk af sin Haand mindede hende om:

— Det er et Brev fra Murat! drejede Madame Junot Hovedet en Smule og kiggede paa hende fra Siden under sine lange Øjenvipper.

Forestillingen faldt ikke særlig heldig ud. Prinsesse Pauline var bedaarende i sin fantastiske Bondepigedragt, men hun sang sine Kupletter saa skrigende falsk, at hun endogsaa selv mærkede det og blev i daarligt Humør. Madame de Rémusat var fornærmet lige siden Frokosten og sagde de simpleste Repliker med en Slags kølig tragisk Patos, der syntes at kalde hele Verden til Vidne paa, hvad for en Martyr hun var. Madame Junot var krænket og forbitret over at være bleven tvungen til at figurere med i dette Gøglespil — en Slags Apoteose af *Charles'* og *Carolines* ømme Følelser — og maatte opbyde al sin Kraft for blot

at beherske sig. Junot var egentlig den eneste, der indlagde sig nogen Ære den Aften. Han havde altid været en af Truppens bedste Kræfter, og ved denne Lejlighed spillede han med en Verve og Ild, som tilmed lagde en vis Charme over Hr. de Longchamps banale Lejlighedsstykke. Han spillede en ung Bonde, som efter Slaget ved Jena vender tilbage til sin By og finder sin Elskede «Caroline» — en Bondepige fra Rueil — stærkt efterstræbt af en Provinslaps. Men takket være den gode Fe, som bor paa Malmaison (Kejserinden) ender alt i den skønneste Harmoni, og Mairen i Rueil kan i sidste Scene højtidelig forene det haardt prøvede Par. Han fandt stærke og ægte Udtryk saavel for den unge Soldats patriotiske Begejstring over Sejren i Tyskland som for hans Smerte, Angst, Kærlighed og tilsidst jublende Lykke over at eje den Elskede. Prinsessen spillede — som altid — som en Porcellænsdukke. Paa Scenen mistede hun stadig sit ellers naturlige og sikre Væsen og blev overdreven og smagløs sentimental i sin Patos. Alle de i Salen, der forstod sig en Smule paa Komedie — og det gjorde de fleste — sukkede ved Tanken om, hvor ganske anderledes man spillede paa Malmaison for en fem, sex Aar siden, da Hortense de Beauharnais var selvskreven Primadonna.

Men da «Charles» ved Stykkets Slutning under Tilskuernes rørte Jubel halvt bøjende Knæ og med udbredte Arme vender sig mod sin endelig erobrede Brud, kom der pludselig Liv i den fyrstelige Skuespillerinde. Der gik en Skælven, næsten et Stød gennem Brudens fine Legeme, under Sminken paa de før saa blege Kinder bredte der sig en varm Rødme helt ned paa den fløjelsbløde Hals, Øjnene straalede pludselig og — idet hun med et Smil

slog dem ned — istemmede hun usædvanlig rent, fint og undselig til Melodien «*Oh, ma tendre Musette*», de Elskendes sidste unisone Kuplet:

«Trods Farer, trods Snarer
Tilhører jeg ikkun min Ven.»

Og efter at Tæppet var gaaet ned, og de Spillende endnu stod paa Scenen og lyttede til Publikums Applaus og Bifaldsraab, hvilede «Charles'» og «Carolines» Blikke bestandig ubevægelig henrykte i hinanden. Hele den unge Soldats Ansigt straalede forklaret, som om han pludselig havde faaet en Aabenbaring fra Himlen, medens Monsieur de Brigode, den besejrede Provinslaps, med et Smil hviskede til Monsieur de Montbreton, som spillede Mairen:

— Guvernøren af Paris spiller altfor naturtro! Det lader til, at Prinsessen endelig ogsaa profiterer af Lektionerne. Gud véd, om de ikke skulde have prøvet oftere end vi? . . .

Bagefter dansede man i Galleriet ligesom i gamle Dage. Madame Junot sad stille ved Siden af Dronningen af Neapel. Hun var dødtræt efter alle de Anstrængelser og Sindsbevægelser, som Dagen havde været saa rig paa, og gjorde sig næsten ikke mere den Ulejlighed at skjule sit daarlige Humør. Hun saa' sin Mand den ene Gang efter den anden danse med Kejserens Søster, hun saa' deres Øjne mødes i Skæret fra Voxlysene, og hun forstod — hvad alle andre nu ogsaa lod til at forstaa!

Hun følte sig denne Aften saa dybt og bittert ydmyget som ingensinde før. Hun tænkte paa den Samtale, de havde havt for et Par Uger siden, da hun saa ærlig havde tilstaaet ham, hvad der foregik i hendes Sjæl, da hun med en Selvfornægtelse, der langtfra faldt hende let, havde stillet

sig selv, sine Følelser som Hustru i anden Række og først og fremmest alvorlig havde talt til ham om den Fare, han politisk set udsatte sig for ved at holde til med Kejserens Fjender. Ja, Fjender! Hun vidste det, og Napoléon med sin ubestikkelige Skarpsindighed vilde ogsaa øjeblikkelig forstaa, hvad der her gik for sig, saa snart han satte Foden i Paris igen.

I Aften opdagede hun imidlertid en hel Del mere, end hun hidtil havde set. Lige siden Efteraaret havde hun klart forstaaet, at Murats Hustru med Forsæt lagde an paa Guvernøren af Paris som politisk Personlighed; at hun for at sikre sig ham for sit Parti, dersom der pludselig kunde blive Tale om at udnævne Kejserens Efterfølger, gav sig selv, sin Skønhed, sin Kvindelighed til Pris, men i Aften, i Aften . . . I Aften saa' hun, begreb hun pludselig med sit Kvindeinstinkt, at Caroline ogsaa elskede Junot; at hans statelige, blonde Mandighed nu ogsaa helt havde formaaet at erobre Prinsessens ildfulde, altid vaagne Sanser. Hun saa', at nu — denne Aften i det mindste — var han sin høje Elskerindes Herre. Allerede i mange Aar havde Laure kendt Caroline Bonaparte — naar hun saa' hende med dette Smil, med disse halvt lukkede Øjne, i Valsen tæt smyge sig ind i Junots Arme, vidste hun, at han paa Stedet kunde have fordret hvad som helst af hende, og hun havde adlydt ham. Og Laurette kendte ogsaa den Magt, som en Kvinde, der virkelig elsker, har over Manden. Først nu skælvede hun for Alvor for at miste ham.

Den venlige Dronning Julie greb hendes Haand og trykkede den flere Gange. Aa, hun havde ogsaa Erfaring, hun forstod særdeles godt, hvad der gik for sig her! «De bliver saa bleg, lille Laurette — følg med mig ind i Boudoiret.

De i Deres Tilstand — De bliver jo ør i Hovedet og kan ligefrem blive daarlig af at sidde her og se alle de Mennesker svinge sig rundt . . . Kom!

Dronningen drog hendes Arm ind under sin, og hun lod sig villieløs føre ind i det næste Værelse. Hun hørte, at der blev raabt paa Orangeblomstvand, og hun sank noget af det, de førte til hendes Læber. Hele Tiden havde hun en tydelig, uhyggelig ydmygende Fornemmelse af, at disse venlige Damer beklagede hende, og hendes Stolthed hjalp hende omsider til at besejre hendes Svaghed. Med Opbydelse af hele sin stærke Villie, rejste hun sig op og sagde smilende:

— Det er for morsomt! Først besvimer Storhertuginden, og saa er jeg bagefter lige ved at gøre hende Selskab. Hendes Majestæt har nok at gøre med at være barmhjertig Søster paa sin Navnedag!

Hun rejste sig op og vilde give Ordre til at lade sin Vogn køre frem. I dette Øjeblik kom Prinsesse Caroline ind i Værelset.

— Men vi kan da umulig lade hende køre alene, den søde Laurette — hun vendte sig til Svigerinderne. Vent et Øjeblik, til jeg tager bort, saa kan I køre i min Vogn, den er magelig og rummelig. Ikke sandt, Junot — hun vendte sig til Generalen, som kom ind bag efter hende — er det ikke bedst, at I begge kører hjem med mig?

Junot var lidt betænkelig ved det; han bøjede sig ned over sin Hustru.

— Deres kejserlige Højhed er altfor god, men . . . Ja, hvad siger du, Laurette? . . .

Guvernørens Frue saa' op. Over hendes blege Ansigt gled der som et svagt Genskin af hendes sædvanlige, fint ironiske Smil.

— Jeg siger som du. Hendes Højhed er altfor god; lad os sige Tak.

Dronning Julie rystede paa Hovedet og saa' betydningsfuldt hen til Kejserinden, som ogsaa forsøgte at gøre nogle Indvendinger. Men Laure var urokkelig.

— Det er ingenting, lidt Svimmelhed — det er forbi nu, sagde hun muntert og saa' sig om i Kredsen. De tror naturligvis allesammen, at den Lille skal komme til Verden paa Landevejen mellem Rueil og Paris. I saa Fald haaber jeg, at Deres Majestæt endnu en Gang gør os den Ære at være Gudmoder.

Damerne lo højt og gav sig hviskende til at fortælle hverandre Barselhistorier — de kunde allesammen nogle højst mærkværdige, som de havde hørt af Madame Frangeau og Doktor Baudelocque. Den ene overbød den anden. Ude i Galleriet fortsattes Ballet.

Langt om længe kom Madame Junot endelig til Ro i Storhertugindens prægtige Ekvipage. Hun sad paa Forsædet ved Siden af Caroline lige over for hendes Hofdame Mademoiselle — eller, som hun paa Grund af sin Alder og særlige Omstændigheder havde Ret til at kaldes, Madame de la Grange. Lige over for Prinsessen sad Junot. Skøndt Natten var temmelig kølig, klagede Hendes Højhed hele Tiden over Varme. Hun trak stadig, overgivent trodsig, Sjalet fra de nøgne Skuldre, saa at hendes Kavalér den ene Gang efter den anden blev nødt til med øm Vold at lægge det om hende, og hun sad og viftede sig i Vognen.

Pludselig saa' det ud, som om Ildebefindendet fra om Morgenen kom igen. Hun afbrød med et let Skrig Samtalen og faldt tilbage mod Rygstødet med Haanden mod Hjertet. Junot slog hurtig Vogndøren op. I Skinnet fra

Vognlygterne saa' han Prinsessens blege Ansigt hvile mod Ekvipagens hvide Silkepuder. Han greb forskrækket hendes Hænder.

— Hjælp mig ud, mumlede hun svagt med lukkede Øjne. Jeg vil gaa . . . Lidt frisk Luft . . .

Junot næsten bar hende paa sine Arme ud af Vognen. Hans Frue, der hidindtil havde set ud, som hun sov, drejede Hovedet og saa' efter dem. Forlegen gjorde Madame de la Grange Mine til ogsaa at stige ud. Guvernørens Frue holdt hende tilbage:

— Jeg beder Dem, Madame — bliv siddende! Her maa dog være nogen til at holde paa den fyrstelige Værdighed.

— De har Ret, men den stakkels Storhertuginde . . . saadant et nervøst Tilfælde . . .

Madame Junot svarede ikke. Mademoiselle de la Grange satte sig igen — raadvild.

Efter et Kvarterstid eller saa omtrent kom Junot tilbage. Prinsessen støttede sig tungt til hans Arm; hun var endnu bleg, men hendes Øjne straalede i Skæret af de Fakler, som Lakajer holdt op for dem udenfor Vogndøren. Hun satte sig igen ved Siden af Madame Junot og tog hende indsmigrende om Livet.

— Blev Du bange, lille Laurette? . . .

Madame Junot smilede; hun var næsten blegere end Prinsessen. Hun rystede paa Hovedet og sagde i en høflig Tone:

— Jeg beklager naturligvis, at Deres Højhed saa ubelejlig blev angreben af dette — Tilfælde. Men da m i n Mand var, med Dem, Madame, vidste jeg jo, at der ikke kunde

hænde noget foruroligende — tilmed under en Nattepromenade paa Landevejen.

Klokken var over tre, da Vognen endelig holdt udenfor Élysée. Guvernøren af Paris bød Prinsessen Haanden for at føre hende til hendes Lejlighed. Kusken fik Ordre til ikke at vente, og i Storhertugindens Vogn kørte Madame Junot til sit Palæ i Champs-Élysées — alene.

VII.

«La seule différence entre eux et moi, c'est qu'ils sont des descendants, et que moi — je suis un ancêtre.»

Mot du Général JUNOT
(rapporté par Mme DE RÉMUSAT).

I det store Palæ i Champs-Élysées gik Livet sin jævne Gang. Hver Morgen efter Frokost tog Guvernørens Frue mod sine daglige Visiter — Grev Louis de Narbonne, Madame Marmont, Madame de Zayonscheck og et Par andre af hendes nærmeste Venner; hver Aften holdt hun som sædvanlig aabent Hus. Saa indfandt der sig i Reglen foruden Venner og Bekendte næsten alle de Udlændige af Betydning, som den Vinter opholdt sig i Paris: tyske Fyrster, der havde svoret til Rhinforbundet, hollandske Pengematadorer, Polakker, Italienere, Spaniere og Portugisere — de kaldte endnu stadig Madame Junot deres «Fru Ambassadrice». Desuden var der én bestemt Dag for Junots Spilleklub — den samme Klub, som før plejede at samles hos Talleyrand — og en anden Dag var der mere officiel Modtagelse efter stor Maalestok, hvor Paris' Embedsmænd, Officererne i Garnisonen og Byens Honoratiores med Damer gjorde Guvernørens Frue deres Opvartning, o. s. v., o. s. v. i én Uendelighed.

Denne store Selskabelighed var imidlertid bleven hende en saadan Vane, at den næsten ikke generede hende — ikke engang nu. Hun var af Naturen *grande dame*, og ved Forholdenes Magt var hun rykket frem i første Plan af dette larmende, rige, stadig vexlende, kosmopolitiske Selskabsliv i stor Stil, som nu begyndte at føres i Paris. Under Kongedømmet havde Paris været en Provinsby i Sammenligning med, hvad den udviklede sig til under Konsulatet og Kejserdømmet — den var nu Europas Midtpunkt, Verdens Hovedstad. Og Kejseren vilde have, at man skulde more sig. Medens han selv og Generalstaben tog til Takke med en Bivuak i Osterode eller et Træhus i Finkenstein, fordrede han, at man i Paris skulde «imponere Europa». Madame Junot sparede sig ikke — hun vidste, at Hans Majestæt gjorde Regning paa hende til værdig at gøre *les honneurs* for hans «gode Stad Paris».

Men i den sidste Tid begyndte hun dog at blive træt. Nu da «Turkomanien», takket være Kejserens Forbund med Sultan Selim, var blevet det eneste saliggørende, forlod hun paa de store Modtagelsesaftener ikke mere sin Chaiselongue, der var arrangeret som en orientalsk Ottoman med mangefarvede Silkepuder og en «*couvre-pied*» af ægte Guldkniplinger. Der laa hun nu Aften ud og Aften ind i sin aabne Silketrøje over den løse indiske Musselinsbluse, og om Hovedet havde hun den nu uundværlige Turban, hvorom der snoede sig en Perlesnor: en rigtig Haremsdronning — men *à la française*.

Det var en Aften lige i Begyndelsen af Juni. I den store Salon med de kolossale Lysekroner, tændte Kandelabrer og Lampetter langs alle Vægge var der kvælende varmt. Vinduerne var aabnede ud til Champs-Élysées; den

milde, stille Aftenluft strømmede ind, blandet med Duft af de blomstrende Linde i Gaarden og fugtig af Sommerregnen, som dæmpede Støvet fra Gaden. Det var temmelig sent, og flere af Gæsterne havde allerede fjernet sig; kun Husvennen, Kardinal Maury, og et Par Damer — deriblandt Madame Lannes — sad omkring Værtindens Chaiselongue. I Salonen ved Siden af blev der endnu spillet ved et Par Borde. Storhertuginden af Berg og Cleve var i Færd med at slutte et Parti Whist med Guvernøren af Paris, Hertug Aubusson de La Feuillade og Grev de Narbonne. Gennem Døren skimtede man Prinsessens prægtige Buste midt for Bordet og Herrernes bøjede Hoveder, idet de med de store trekantede Hatte under Armen, tæt trykkede ind til sig, behændig passede deres Kort.

Da aabnedes endnu engang Døren paa vid Gab, og Lakajen raabte med høj Røst:

— Hans Højhed Prins-Erkekansleren!

Cambacérès traadte ind. Han saa' aldeles ud nu, som han havde set ud, da han i Konventet stemte for Kongens Død, eller da han for sex Aar siden paa Malmaison under Spøg og Skæmt spiste til Middag i det Grønne med Første-Konsulen. Hans lange gule Ansigt var ligesaa gult og ligesaa alvorligt, som det altid havde været, hans lange Næse ligesaa højtidelig melankolsk, hans lange Hage begravede sig ligesaa værdig i det lange Kniplingskalvekryds. Han bar endnu pudret Haarpung og Direktoriets lange Silkelivkjole med Broderier og lignede i det hele taget fuldstændig en Øvrighedsperson fra Provinserne.

Han gik alvorlig hen til Madame Junot, der vilde rejse sig op, og sagde med sin langsomme, slæbende Stemme:

— Jeg beder Dem, Madame — bliv blot liggende. Han

bøjede sig ned og kyssede hende paa begge Kinder. De øvrige Gæster gjorde høflig Plads for Hans Højhed; han satte sig ned i Lænestolen ved Siden af Chaiselonguen — tog bukkende mellem to Fingre den Pris, Kardinal Maury bød ham, og idet han langsomt med en vis Gratie førte Fingrene op til Næsen, sagde han ligesaa langsomt:

— Jeg har en stor Nyhed til Dem, Madame.

— Aa, Deres Højhed, lad mig endelig strax høre den! Hans Eminense har i den sidste halve Time ikke været Menneske for at finde paa noget nyt.

— Det har behaget Hans Majestæt at skabe en ny Værdighed for sine trofaste Vaabenfæller. Han har udnævnt en Hertug.

— Hvem? raabte alle Damerne paa éngang.

Cambacérès sad med Hænderne paa Maven og lod Tommelfingrene dreje sig om hinanden.

— Ja, gæt! sagde han flegmatisk.

— Marskal Lannes, naturligvis! raabte Madame Junot, idet hun ligesom lykønskende strakte sin Haand ud mod Madame Lannes.

— Nej, det vilde da være altfor let — det kunde jo et Barn have gættet! Nej, Hans Majestæt har gjort det mere indviklet.

— Men hvem i Alverden . . . Masséna? . . . Duroc? . . .

Erkekansleren rystede paa Hovedet. Der er ingen, der gætter det. Han saa' sig triumferende om. Lefebvre! Han hedder nu: Hertugen af Danzig.

De saa' paa hverandre og gav sig saa allesammen til at le af fuld Hals. Selv Cambacérès lo. De Spillende afbrød Partiet og kom hen i Døren.

I samme Øjeblik sloges Fløjdørene atter op: Fru Marskalinde Lefebvre! meldte Lakajen.

Damen maalte ham med Øjnene, idet hun gik forbi ham. Hendes tykke, røde Ansigt var endnu mere opblæst end sædvanlig. Hun holdt Albuerne ud fra sig — det saa' ud, som om hun vilde til at flyve.

Denne Gang rejste Madame Junot sig op. Hun gik Marskalinden et Par Skridt i Møde, og endnu med Smilet i Øjnene sagde hun:

— Maa det være mig tilladt at hilse paa Hertuginden af Danzig.

Den nye Hertuginde blinkede let til Guvernørens Frue uden at svare hende. Hun vendte sig om mod Lakajen, som endnu ikke havde faaet lukket Døren igen, og nikkede triumferende:

— Naa! — Der blev du nok flad, min Dreng!

Latteren, som man kun et Øjeblik havde holdt tilbage, brød nu ud med fornyet Kraft, Madame Junot lo saa voldsomt, at hun fik Taarer i Øjnene. Uden at bede den nye Hertuginde om at tage Plads, maatte hun lade sig falde ned paa Chaiselonguen. Hun tørrede Øjnene med Lommetørklædet og rokkede krampagtig frem og tilbage. Og da det endelig lod til, at Latteren skulde høre op, og man var i Færd med at tørre Øjnene, begyndte den igen, fremkaldt ved en Fnisen eller ved at en i Selskabet tilkastede en anden et Blik over Lommetørklædet. De lo hos Guvernøren, saa at det gennem de aabne Vinduer hørtes over hele Champs-Élysées. Madame Lefebvre, som var altfor vant til og næsten smigret ved den Munterhed, hun aldrig undlod at vække, tog det aldeles ikke ilde op — tværtimod. Hun slog sig ned i den

Lænestol, som Junot havde Aandsnærværelse nok til at skyde frem til hende, og lo ligesaa hjertelig som de andre.

Pludselig skar et Smertensskrig gennem Latteren. Madame Junot, som havde forsøgt paa at rejse sig op igen, vaklede, med Haanden trykket mod Siden, og vilde være falden, hvis ikke hendes Mand forskrækket var ilet til.

Latteren hørte med ét op. Damerne saa' paa hverandre: Naturligvis — det var det!

— Send strax Bud efter Marchais og Baudelocque! befalede Storhertuginden af Berg resolut, idet hun skyndte sig til. Og hun trak med højstegen Haand voldsomt i Klokkestrængen.

— Jeg forsikrer Deres kejserlige Højhed, mumlede Madame Junot og gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden. Det er ovre nu . . .

Der stod Vin og Frugter paa Bordet i Salonen. Grev Louis de Narbonne fyldte et Glas til Randen med mørkerød Bourgogne.

— Drik, *Madame la gouvernante!* — Om De saa aldrig har drukket Vin før, saa maa De nu hilse Junots ældste Søn velkommen i hans Hjemstavns Vin!

Madame Junot smilede, tog Glasset, som funklede rubinrødt mod Lyset, førte det op til sine Læber og rakte det derpaa til sin Mand. Junot tømte det i ét Drag. Hans Øjne var fugtige, straalende, idet de søgte hans Hustrus.

— Skynd Dem, Madame Junot, sagde Madame Lefebvre rolig med sin slæbende, simple Dialekt. Saa kan Kardinal Maury komme til at døbe Drengen med det samme — her er jo Faddere nok.

De gav sig allesammen til at le igen. Ved Døren

stod Madame Junots gamle Kammerjomfru, Joséphine, som havde besørget Storhertugindens Ordre og ikke turde gaa igen.

Junot straalede af Glæde, hans Blik forlod ikke Laurette. Han var i dette Øjeblik ganske overbevist om, at han endelig skulde faa en Søn.

Der kom en ny Ve. Madame Junot trykkede sig krampagtig ind til sin Mands Arm.

— Det er en utaalmodig Unge, Junots, sagde Madame Lefebvre igen. Han kommer til at ligne sin Fader.

— Aa, hans Moder er da heller ikke bekendt for sin Taalmodighed! ytrede Kardinal Maury.

Junot næsten bar sin Hustru ind i hendes Sovekammer. Han var helt ude af sig selv. Han tænkte ikke engang paa at følge Storhertuginden til Vogns.

Caroline var ikke smaalig. Uden at vise sig stødt, tog hun Grev de Narbonnes Haand og lod ham føre sig til sin Vogn. Endnu i Døren gav hun paa sin resolute og raadsnare Maade Anvisninger og Befalinger til Madame Lallemand og Kammerjomfruen. Hans Højhed Erkekansleren og Madame Lannes fulgte hende.

Men de andre Damer havde ikke Lyst til at gaa. De fulgte allesammen med ind i Sovekammeret.

Smerterne tog til i en foruroligende Grad; Madame Lefebvre, som baade var et forstandigt og erfarent Menneske tog sig af den stakkels Guvernør, der var alt andet end heltemodig, da han saa' sin Hustru lide saaledes.

— Se saa, General! Lad os nu se Tiden an! Sid bare ikke og hæng over hende paa den Manér. Hun faar jo ikke Tid og Stunder til at gøre, hvad hun skal.

Og med sine kraftige røde Hænder tog Hertuginden

af Danzig ham ved Skuldrene og fik ham næsten med Magt ud af Værelset.

— Pas nu paa ham! raabte hun til Adjudanten, Monsieur Prévost, og Grev de Narbonne, som lige var kommen igen efter at have fulgt Prinsessen ned. Bland Jer bare ikke i vores Anliggender. Det Arbejde, der her skal gøres, det skal der Fruentimmer til!

Den nybagte Hertuginde tog resolut sin *chérusque* og Kaabe af sin Hofdragt — hun kom direkte fra Tuilerierne, hvor hun havde været henne for at takke Kejserinde Joséphine — og sagde til Marchais, som nu kom ind i Værelset:

— Hr. Marchais, tror De man kan gøre noget for hende, den lille Stakkel? De véd jo nok — den første Dreng — jeg forstaar mig nemlig paa de Dele, det er en Satans Historie!

— Lad hende staa op og kysse alle fire Sengestolper, medens hun tænker paa den hellige Jomfru; det fordeler Smerterne, sagde en af Damerne.

— Gud, hvor kan De tænke paa at lade hende staa op! Det vilde da være den visse Død for Barnet! udbrød en anden. Nej, hun skal have en Rosenkrans under Hovedet! det er det eneste, der hjælper.

Accouchøren Marchais — det var en lille Fyr med stort, hvidt Forklæde ned over Knæbuxerne og lang graa Haarpung i Nakken, med en kolossal Diamantnaal i Brystet og store runde Briller, som altid gled ud paa Næsetippen — raabte med høj Stemme:

— Mine Damer! — mine Damer! Enten maa De gaa, eller ogsaa maa De tie stille. Og da jeg anser det sidste for at være en ren Umulighed, saa . . . Han aabnede Døren.

Madame Lefebvre oversaa Situationen. Han har Ret — det er en ren Umulighed! sagde hun resolut. Lad os gaa, mine Damer. Hun snappede i Forbigaaende sin Hofkaabe og *chérusque*, som hun havde kastet fra sig paa Løjbænken og gav Ordre til, at hendes Vogn skulde køre frem.

— Jeg tror, det bliver Tvillinger, Junot, sagde hun sagkyndig ude i Salonen, da hun tog Afsked. Naa, op med Hovedet! Tænk paa, hvor glad Kejseren bliver!

Den ene Ekvipage efter den anden forlod Guvernørens Palæ. I det mørke Soveværelse, som nu, oplyst af mange Lys og glitrende af grønt, guldindvævet Silke og Bronceornamenter, straalede i al sin dunkle Pragt, laa Madame Junot endnu i sin orientalske Silkebluse paa den høje, brede Seng. Det var nu allerede længe siden, hun havde havt nogle Veer; hun laa som død, bleg og ubevægelig. Marchais konfererede hviskende med Madame Lallemand og Kammerjomfruen Joséphine.

— Hvis dette varer ved, maa vi aarelade hende. Der er ikke andet for.

De hentede strax det forgyldte Sølvvandfad. Den lille Mand tog hendes hvide bare Arm og bøjede sig ned over den med Lancetten.

I dette Øjeblik aabnede Junot Døren paa Klem. Da han ikke hørte hende skrige mere — disse forfærdelige Skrig, som næsten gjorde ham gal, naar han hørte dem — troede han, at der var hændt en Ulykke, at hun var død.

Da saa' han hende ligge dér, helt stille og ubevægelig i sin fantastiske, nu oprevne og uordnede Haremsdragt, dødbleg i Skæret fra Voxlysene. Og i samme Øjeblik han kom ind, sprøjtede den røde Blodstraale op fra Stikket i

Armen. Med et Raab af ubehersket, voldsom Fortvivlelse styrtede han ned paa Knæ ved Sengen.

Hun slog Øjnene op og mødte et Sekund Mandens Blik. Pludselig udstødte hun et langtrukkent, jamrende Skrig — dette uhyggelige Smertens Skrig, som kun findes i en fødende Kvindes Strube — Marchais maatte bruge Magt, for at faa Guvernøren af Paris til at gaa.

— Naar bare Smerterne vil begynde for Alvor . . . Jeg svarer Dem for, at om en halv Time har De Barnet paa Armen! Og han laasede Døren ind til Salonen af.

Alle Vegne — paa Gange og Trapper — alle Vegne i hele det store Palæ brændte der Lys. Pigerne bar Baller med varmt Vand op og ned; to Staldkarle sprængte til Hest fra Gaarden med Ordre til at gennemsøge Paris, indtil de fandt Doktor Baudelocque; inde i Fruens Paaklædningsværelse tog Madame Lallemand Børnetøjet frem.

Saa skar det første spæde Skrig af den unge Arvtager gennem Huset . . . Joséphine raabte gennem Døren til Adjudanten, som af egen Drift havde stillet sig paa Post udenfor:

— Monseigneur har faaet en Søn!

Da Junot, bleg, aldeles overvældet, omsider fik Lov til at komme ind i Værelset, laa hans Hustru mat og stille paa den nu ordnede Seng med det hvide Lagen trukket ærbart op lige til Hagen. Og stolt pegede hun paa et andet Hoved, rynket og rødt, ved Siden af sig paa Puden.

— Dér har du din Søn, sagde hun blot.

De to Ægtefolks Øjne mødtes over Barnets Hoved. Der var ikke længer Tale om Afbigt eller Tilgivelse. I dette Øjeblik forstod de, vidste de begge, at trods alle Fejltrin, trods Kamp og Strid elskede de hinanden; at alle andre

Baand, der kunde binde dem til andre Mennesker, var som skøre, visne Græsstraa, i Sammenligning med den stærke, sejge, evig friske, sig evig fornyende Kærlighed, der forenede dem. I dette lange Blik over Sønnens Hoved sagde Mand og Hustru hinanden alt det, de endnu havde at sige hinanden. Hun smilede — der var en hemmelighedsfuld Sejrs Jubel i hendes Smil, som kun han forstod.

Kardinal Maury og Grev Louis de Narbonne, der trolig havde ventet hele Tiden i Salonen, stak nu diskret Hovederne ind gennem den halvt aabne Dør. Den unge Moder nikkede svagt til dem fra Sengen.

Junot var nu atter sig selv, overmodig, ør af Glæde.

— Maa jeg forestille Dem Kejserens Gudsøn, mine Herrer — min lille Napoléon! sagde han og løftede Drengen højt i Vejret. Og du, min Søn, maa jeg præsentere dig for den hellige gallikanske Kirke og dit Lands legitime Adel. Ha — legitim! Han her, han er saa «legitim» som nogen: Revolutionens og Kejserdømmets Adel i anden Generation! For ser De: Forskellen mellem Dem og mig, kære de Narbonne — han slog ham leende paa Skulderen — det er dog bare den, at De, De er Ætling, men jeg derimod, jeg er Stamfader!

VIII.

«C'est aujourd'hui l'anniversaire de Marengo! C'est un jour heureux pour nous.»
NAPOLÉON (en route pour Friedland).

«Car je me regarde comme l'homme le plus audacieux en guerre qui peut-être ait jamais existé.»
NAPOLÉON (à Ste Hélène).

Efter at Danzig endelig var faldet i Slutningen af Maj, begyndte alle Indviede at forstaa, at man nu nærmede sig Krigens mest afgørende Øjeblik. Kejseren havde efter Slaget ved Eylau tilbragt Vinteren med at rekrutere og organisere sin Armé og ventede nu kun paa Tørke og godt Vejr for atter at begynde Kampagnen. Junot blev ivrigere end nogensinde før i sit Studium af de kolossale Kort over Krigsskuepladsen, som han havde ladet anskaffe og anbringe i sit Kabinet, og paa hvilke hele Regimenter af Knappenaale med forskellig farvede Hoveder markerede de to fjendtlige Arméers Stilling. Han kunde sidde bøjet over dem i Timevis og blev aldrig træt af at forklare sin Hustru de mange kombinerede Bevægelser, han foretog med alle sine Knappenaale. Med den erfarne og intelligente Soldats

Kompetence roste han varmt Napoléons overlegne Kunst, naar han efter Eylau just havde valgt Stillingen ved Passarge til Vinterkvarter. Fra dette Punkt var han nemlig i Stand til baade at dække Belejringen af Danzig og at gøre Front mod Koalitionsarméerne — der kun ventede paa en passende Lejlighed til at kaste sig over ham — paa samme Tid, som han her ogsaa kunde drage det størst mulige Udbytte af de Ressourcer, det besejrede Tyskland i dette Øjeblik tilbød ham. Junot vilde have, at hun rigtig skulde forstaa, hvad for et uforligneligt, genialt Træk det var: at lade en hel Armé paa et Par hundredtusind Mand fredelig overvintre i den anden Ende af det fjendtlige og koaliserede Europa. «Hvilken Respekt — udbrød han begejstret — har vi dog ikke forstaaet at indgyde Verden. Ved Weichselfloden bivuakerer franske Soldater Maaneder igennem, ligesaa uantastede, ligesaa sikre, som om de laa ved Seinen eller Rhônen! Og det med fire aabenlyst fjendtlige Magter imod sig og Østrig, der som en Kat paa Rov ligger og lurer paa den første Lejlighed til at komme til at stikke Kløerne frem. Og fra Bivuaken mellem Snedriverne i Polen styrer Kejseren sit vidtstrakte Rige med ligesaa megen Omtanke og ligesaa myndig som fra sit Kabinet i Tuilerierne! Kan du forstaa, Laure, at det, som nu foregaar i Polen, det er noget enestaaende i Verdenshistorien?» . . . og i Fortvivlelse over ikke at kunne være med, skød han ærgerlig Kortene fra sig.

Det var henimod Slutningen af Juni. Madame Junot havde tilbragt hele Dagen paa Raincy. Da hun om Morgenen tidlig vaagnede og saa' Solen fra en klar, blaa

Himmel straale over de blomstrende Linde i Palæets Gaard, medens den fine Morgentaage, som altid bebuder en varm Dag, langsomt spredte sig over Paris, der endnu ikke var vaagnet rigtig, da var hun — Hovedstadsdamen *par préférence* — bleven greben af Længsel efter Landets Ro og Stilhed, efter Skoven omkring Raincy og de unge Roser paa Terrassen. Hurtig lod hun sig klæde paa og gav Ordre til, at Vognen skulde køre frem.

Det havde fra Begyndelsen af kun været hendes Mening at køre en Morgentur — hun havde nu saa længe været fængslet til sin Chaiselongue, at hun nok kunde trænge til lidt frisk Luft — men da hun endelig var kommen derud, øvede Raincy sit sædvanlige Trylleri paa hende, og hun kunde ikke rive sig løs derfra.

Det var helt Sommer nu. De gamle Træer omkring Slottet rejste sig atter stærke og ranke med store mørkegrønne Blade og unge smidige Skud, som skinnede brunlig og rødt i Solen. Græsplænen lige for hende strakte sig grøn og frodig helt ned til Parken, der langt borte som en blaalig Skygge gled over i Bondyskoven. Hun sad paa Terrassen let udstrakt i sin magelige Stol, med Hænderne hvilende i Skødet. Bogen, hun havde læst i, var for længe siden faldet ned paa Jorden — der laa den nu i Solskinnet med sit blaa Bind opad. Det var Madame de Staëls nye Roman «Corinne».

Hun var endnu mat efter sin nylig overstaaede Barselseng, og hun, som ellers var saa lidt vant til kun et Øjeblik at undvære Selskab, hun, som næppe kendte Ensomhed andet end af Navn, følte sig i Dag saa lykkelig over at faa Lov til at være alene, at faa Lov til at ligge her i Solen og gennembages, medens Turtelduerne fra den aabne Voliere noppede foran hende paa Terrassen, kurrede og

næbbedes. For første Gang i lang Tid følte hun rigtig Hvile, Ligegyldighed for alt.

Pludselig gav det et Sæt i hende ved Lyden af stærke Hovslag i Alléen. Hun løftede sig op paa Albuen og lyttede. Strax efter hørte hun Sporerne klirre paa Stentrappen ud til Terrassen. Hun rejste sig op og gik et Par Skridt henimod Slottet.

Det var Guvernøren af Paris. I Generalsuniform med Husardolman over Skuldrene kom han hurtig ned ad den store Trappe. Han viftede ivrig til hende med et Papir, han holdt i Haanden.

— Du er en net Landløberske! Og det just i Dag! Du tvinger mig til at ride i susende Galop fra Paris til Raincy, blot fordi jeg ikke kunde finde mig i, at en anden skulde komme mig i Forkøbet med at fortælle dig den store Nyhed. Gæt, hvad det er!

— Det er da let at gætte, sagde hun glad og med stor Sikkerhed. Kejseren har naturligvis vunden en ny Sejr.

Han blev lidt ærgerlig over, at hun strax kunde gætte det. Naturligvis! sagde han ironisk. I er saa forvænte, I Pariserdamer, der sover i Jeres Silkesenge og tager Arméens Sejre som en skyldig Tribut ved Jeres Morgenchokolade. Der er ingen af Jer, som nogensinde alvorlig har tænkt over, hvad det Ord Sejr koster af Studium, Beregninger, geniale Kombinationer, Arbejde, Penge, Anstrængelse og Blod.

Madame Junot holdt af at se sin Mand, saaledes som han var nu — heftig, varmhjertet, værnende om andres Berømmelse. Hun lo og bøjede sig tilbage med begge Hænder mod hans Bryst.

— Naa, ser du ikke, jeg forgaar af Utaalmodighed!

Hvor kan du bebrejde mig, at jeg har saadan en Tillid til Storarméen og Kejseren, at jeg venter mig alt af dem?

— Du har Ret, sagde han leende. Vi har vundet en stor Sejr. Ved Friedland den 14. Juni.

Laurette slog jublende begge Arme om hans Hals. Den 14. Juni, siger du? Men det er jo Napoléons Lykkedag! Husker du for syv Aar siden — Marengo!

— Det tænkte jeg ogsaa strax paa. Og hans bevægelige Ansigt formørkedes øjeblikkelig. Dér fik jeg heller ikke Lov til at være med!

— Aa, min Ven — hun saa' ham alvorlig ind i Øjnene. Hvorfor skal du forbitre dig selv hvert Sejrsbudskab med denne Klage? Du véd, at Kejseren tror, at du tjener ham bedre her. Dig har han blandt alle valgt til at vaage over sin Øjesten, Paris. Tror du for Exempel, han vilde have betroet noget saadant til Bernadotte?

Junot lo. Nej. Du skal for Resten vænne dig til at sige Prinsen af Ponte-Corvo. Men — jeg føler, jeg er ikke gammel nok til at sidde hjemme med «Tilliden», medens de andre slaas for Æren; de bliver nu allesammen nævnede i Kejserens Bulletiner. Men jeg — jeg bliver glemt af Arméen! Og Staven med de gyldne Ørne, Laurette, tror du, man vinder den paa Paris' Gader?

— Man kan være ligesaa lykkelig, ligesaa stor, uden at være Marskal, min Ven.

Han vendte sig brysk om og slap hendes Arme. Nej, jeg kan det ikke, sagde han haardt.

Laurette sukkede; hun satte sig tankefuld paa sin forrige Plads og betragtede Guldsmedenes glimtende Dans i Solskinnet. Junot gik et Par Gange frem og tilbage paa

Terrassen. Saa kom han hen til hende og bøjede sig over hende.

— Hvad tænker du paa?

Hun svarede uden at se paa ham:

— Jeg tænker paa, om Kejseren egentlig har handlet saa klogt i, at . . .

— At . . .

— Aa, ingenting! Det var bare noget, som foer mig gennem Hovedet. Tror du, jeg vil kritisere Kejseren?

Han smilede fint:

— Ja, han tror det jo.

Napoléon stod i Tilsit ved Bredden af Niemen, det hellige Ruslands sidste Bolværk, og i sit eget Rige var Alexander Erobrerens Gæst. Som Franz II. var kommen til Sejrherren ved Bivuaken i Urschitz, saaledes havde nu ogsaa den unge Czar og Preussens Konge søgt ham og tigget ham om Fred. Beruset af sin egen Berømmelse, af sine Vaabens fabelagtige Fremgang, af Følelsen af sin Personligheds og sit Snilles Magt, mer end nogensinde gennemtrængt af stolt og bevidst Ringeagt for Menneskene, for hele den Verden, han saa' krybe for sine Fødder, troede Napoléon, at Evropa nu endelig var modent til det vesterlandske Kejserdømme. Den Drøm, han i aarevis havde tømret op i sin Hjerne, skulde nu endelig blive til Virkelighed; hans dristige Fantasi skulde nu blive til klar og uomtvistelig Historie. I Karl den Stores Kejserkaabe, med Cæsars Laurbærkrans, med et Scepter, som styrede Verdens og Menneskenes Skæbne, og med et Sværd, som, naar det droges, skræmmede Europa i Knæ, stod Bonaparte ved

Østens Porte i Spidsen for en Hær, der i fatalistisk Mod og begejstret Kraft lignede Muhameds. Den nye Religion, han havde givet sine Krigere — Ærens, Patriotismens og den til alt berettigende personlige Ærgerrigheds Religion steg dem til Hovedet som ung Vin. Ti ligesom den unge Vin, der er presset i Vignen under aaben Himmel og i Solskin, beruser paa en hel anden og stærkere Maade end den, som har ligget sig gammel og fornem under Spindelvæv i højadelige Slotskælderes Skygge, saaledes er det blot Tidens nyeste Tanker, som formaar at drive Tidens Ungdom frem til altomstyrtende Kamp, Begejstring og Sejr. Revolutionen havde givet de Franske Frihed og Lighed at kæmpe for — Napoléon tog umærkelig den Frihed fra dem, som de allerede var trætte af og ikke forstod at benytte; i Stedet for gav han dem det, de alle attraaede: Ære, Udmærkelse, Magt. Han brugte endnu stadig med samme Held den Spore, han alt for elleve Aar siden havde prøvet i Italien, da han mellem Apenninernes nøgne, snedækte Bjergkløfter udmalede for de sultne Soldater Lombardiets rige Byer, dets Sletter, bølgende af Sæd, Vingaardene, hvor Druen modnedes for den tapreste. Nu viste han dem den nye Rangstiges gyldne Trappetrin, Hertugtitlen, Marskalstaven, Kongekronen, Æreslegionens store Ørn — og i alle disse tusinde Mænds Sjæle formaaede han at vække til Live den Ærgerrighedens flammende, altnedbrydende Energi, som, styret af hans Haand, følsom for hvert Tryk, skulde være ham et Middel. Han var ikke bange for at vække og hidse disse Mænds Egoisme — deres Misundelse paa hverandre — han følte sig stærk nok til at tøjle den, anvise den dens Maal og Grænser og benytte den kun som Drivfjeder til sine egne Planers Fremme. Han prøvede

sin Magt, han fristede sin Lykke, han spændte Buen til det yderste — og se! Den brast ikke!

I Paris hørte man nu ikke Tale om andet end om Kejserens Venskab med den unge Alexander, om den nylig besejrede russiske Armé, der med Haandklap og Ovationer tværs over Niemen hilsede den franske; om Kongen af Preussen, hvem man kunde have berøvet hele hans Rige, og hvem man ædelmodig lod beholde Halvdelen; om den nye Kongekrone, hvormed Kejseren vilde krone sin tredie Broder; om Polens genvundne Frihed; om den skønne Dronning Luises Sorg og forgæves Bønner. Begejstrede Efterretninger, fabelagtige Planer, pikante Anekdoter — aa, der var nok at tale om!

Den 27. Juli 1807 vaagnede Paris ved Kanonsalut fra Invalidehotellet. Da vidste man, at nu var Kejseren kommen hjem.

IX.

Il est facile de voir, comment il était au pouvoir de Napoléon de bouleverser cette âme noble et généreuse et surtout devouée à lui.

Mme JUNOT (de son mari).

«Je prouverai au peuple franaçis, que moi seul, je suis fait pour gouverner, décider et punir.

Mot de NAPOLÉON.

Guvernøren havde ansøgt om en Privatsamtale med Hans Majestæt; den blev ham øjeblikkelig tilstaaet.

Det var om Aftenen mellem otte og ni. I sin Utaalmodighed kom han tidligere, end han var bleven tilsagt. Han næsten sprang op ad Trappen til Florapavillonen, saa' næppe Dørvogteren, som stødte Hellebarden mod Gulvet for Guvernøren af Paris, og heller ikke Pagerne, der lade og trætte rejste sig op fra deres Fløjelsbænke, da han gik gennem *Salle des Gardes*. Det kolde Blik og den stive Holdning, hvormed hans Afgud om Formiddagen havde taget imod ham, foruroligede og pinte ham ind i hans Sjæls Inderste, optog alle hans Tanker og undte ham ikke et Øjebliks Ro.

Inde i *le Salon du service* sad de Jourhavende: Adjudanten, Kammerherren, Staldmestren og Paladspræfekten. Ellers var der ingen; thi det var ret usædvanligt, at Kejseren gav Audiens paa den Tid af Dagen. Junot tvang sig til at vexle nogle Ord med Herrerne, men opgav det snart og begyndte i Stedet for at gaa utaalmodig op og ned ad Gulvet. Der gik Kvarter efter Kvarter, uden at han kom ind; Kejseren arbejdede i Aften med Arkivaren i Udenrigsdepartementet, Monsieur de la Nautte-Hauterive, og det plejede at vare længe. Fortvivlet, i daarligt Humør paa Grund af denne lange Ventetid, som han mente, var beregnet og et Tegn paa Unaade, slog han sig tilsidst mørk resigneret ned i den store røde Lænestol ved Kaminen og gav sig til haabløst at stirre op i Loftet. Det store Værelse med de faa Møbler var rigtignok kun svagt oplyst af et Par Lys i høje Kandelabrer, men man kunde dog utydelig skimte et af Nocrets stereotype Billeder af Dronning Marie Thérèse, der portræteret som Minerva omgiven af Gratier gik igen i hele denne Del af Slottet, og de triste Landskaber paa Væggene, som i Tidens Løb var blevne mørke, næsten sorte. Junot kendte disse Værelser ligesaa godt som sine egne. Hvor ofte havde han ikke i Konsulatets herlige Dage sammen med Bonaparte — der jo altid vilde gaa frem og tilbage, naar han talte — med hans Arm under sin gennemvandret denne Række Værelser under evindelig Samtale ... Og det vilde Napoléon nu have, at man skulde glemme! Var det da muligt? Kejseren havde forvænt ham, vænnet ham til at tro, at han trods Purpur og Krone var hans Ven — saaledes som han havde været det i Toulon, i Italien og Ægypten. Og nu? ... Junot lagde Haanden over Øjnene. Stadig pintes han af Mindet om det kolde, frem-

mede Blik, han aldrig før havde mødt i sin gamle Kammerats Øjne.

Dørvogteren aabnede Døren til Kejserens Salon, og Hans Excellence Guvernøren af Paris blev meldt.

Da Guvernøren af Paris traadte ind i Galauniform, stiv og strunk, med Sporer paa Hælene og Hat under Armen — aa, hvor det var mange Herrens Tider siden de to Venner delte Kost og Logi, deklamerede sentimentalt mod Skæbnen og gik lange Ture sammen i *Jardin des Plantes!* — sad Kejseren ved Vinduet i sin Lænestol med Dagsnumeret af «*le Moniteur*» i Haanden. Han lod Bladet synke og saa' længe, alvorlig og misfornøjet paa Junot.

Der var ingen i Værelset undtagen de to. Junot kunde ikke udholde det Blik længer, han gik et Par Skridt frem mod Kejseren:

— Sire! sagde han heftig.

Napoléon gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden og rejste sig op. Han trak Vesten ned og blæste et Par Støvgran bort fra Opslaget paa sin Kjole, men sagde endnu ikke et Ord.

— Deres Majestæt, begyndte Junot endnu engang, aldeles fortvivlet over denne sønderknusende Tavshed, som han ikke havde ventet.

— Ja, Monsieur Junot, det er nok paa Tide, at vi to faar talt ud med hinanden. Napoléon gik hen til Skrivebordet og fik efter nogen Søgning fat i et Papir, som han flygtig løb igennem. Hvor kunde du gøre dette, Junot? Hvor kunde du i den Grad svigte min Tillid som Ven og som Suveræn? . . . Aa! Han kastede utaalmodig Papiret og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet.

— Af det dér — jeg kan genkende Haandskriften

paa Rapporten — Junot pegede med overlegen Foragt paa Skrivelsen — kan jeg forstaa, hvad det er, Deres Majestæt anklager mig for. Og paa hans Ord dømmer De altsaa Deres ældste Ven og Deres egen Søster!

— Stille, dit Brushoved! Man nævner ikke Navne her! Tror du ikke, jeg kan se paa dig, at du har en daarlig Samvittighed?

— De har endnu aldrig set mig have daarlig Samvittighed lige overfor Dem, Sire, svarede Junot fast. De kan altsaa umulig vide, hvordan jeg saa ser ud.

— Og du, som jeg i femten Aar har stolet paa som paa mig selv, naar det galdt mine Interesser! Aa, Junot . . . Han kastede sig atter ned i Stolen og bankede flere Gange med Snustobaksdaasen mod Armstødet. Pludselig løftede han atter Hovedet og sagde hidsig:

— Og ikke en Smule Forsigtighed heller — man skulde tro, du var en ren Begynder! Klokken to om Morgenen ser man dit Livré i Élysée, Storhertuginden spiller Whist hos dig, hun er der tidlig og silde, kører til Operaen i din Vogn, sidder i din Loge . . . Det ser virkelig ud, som om hun ikke havde den mindste Anelse om, hvad der passer sig for en Prinsesse!

— Hendes kejserlige Højhed har jo altid været intimt lieret med min Hustru, sagde Junot mere spagt.

— Andre Tider, andre Sæder! Og Madame Junot lader sig bruge til den Komedie? Saa kender jeg hende kun daarlig. Hun lader sig hverken dupere af dig eller af Caroline!

Junot gik et Par Skridt frem mod Kejseren. Uvilkaarlig havde han lagt Haanden paa Kaarden.

— Deres Majestæt, husker De, da jeg i Marseille var

saa forelsket i Prinsesse Pauline, at jeg næsten ikke syntes Livet var værd at leve, dengang De nægtede mig hende. Hvordan opførte jeg mig da? Gjorde jeg Forsøg paa at omgaa Deres Villie, at ... Det havde maaske ikke været saa vanskeligt dengang! Handlede jeg som en Mand af Ære, Sire, eller gjorde jeg det ikke?

— Bah, sagde Kejseren kort — det er jo en helt anden Sag! En ung Pige kan ikke nævnes i samme Aandedræt som en gift Kone, det véd du ligesaa godt som jeg — ja, bedre. Tænk nu, om denne Rapport var faldet i Hænderne paa Manden! Det havde været en nydelig Historie for dig.

— Dersom Murat føler sig fornærmet, sagde Junot opbrusende, saa véd han formodentlig, hvor han kan træffe mig.

— Du gode Gud! Det manglede bare for at gøre Skandalen fuldstændig! Er du gal, Junot?

— Det er ikke saa længe siden, at jeg — ikke blot paa Slagmarken, men ogsaa alle Vegne ellers — kunde være ligesaa god som han, vedblev Junot stædig. Og selv nu er der ikke saa overdrevent langt mellem mit Palæ og Élysée. Føler Hans Højhed sig fornærmet — hvad jeg naturligvis nægter, at han har den ringeste Grund til — saa ...

— Dumheder! Du véd, jeg taaler ingen Dueller blandt mine. Jeg afgør alle Tvistigheder. Murat véd ingenting, saa han holder sig nok i Skindet; men Savary er du ogsaa saa god at lade være i Fred. Han har kun gjort sin Pligt. Jeg har Ret til at vide alt, hvad der foregaar her i Paris — ikke mindst, hvad min Guvernør tager sig til.

Junot tav. Kejseren gik frem og tilbage — let

foroverbøjet, ligesom i Tanker. Saa stillede han sig med Ryggen mod Kaminen og vendte sig atter mod Junot:

— Kan du se mig lige ind i Øjnene og sige, at du ikke aner, hvad den lille Intrigant egentlig vilde opnaa af dig?

Det gav et Sæt i Junot; han blev mørkerød i Ansigtet. Uvilkaarlig kastede han Hovedet tilbage, da han mødte Kejserens Blik.

— Jeg véd ikke, hvad Deres Majestæt mener? . . .

— Saa véd hele Paris mer end Guvernøren! Jeg er sikker paa, at enhver Kavalér ved Prinsessens eller Joséphines Hof vil kunne svare paa mit Spørgsmaal. Jeg kender Caroline — hun er mere ærgerrig end alle sine Brødre tilsammen. Og det skulde du ikke have opdaget? . . .

Junot tav.

— Svar mig, Mand! Forsvar dig dog, for Satan! Forstaar du ikke, hvad man anklager dig for? raabte Napoléon heftig.

Junot løftede sine store Øjne og betragtede Kejseren stivt. Nej, sagde han stolt. Den Anklage, jeg tænker mig, De sigter til, er saa umulig, saa urimelig, naar det gælder mig, at jeg ikke kan tro, at noget Menneske med sund Fornuft kan udslynge den.

— En Mand, og særlig du, gør meget for at vinde en Kvinde, sagde Kejseren roligere.

— Dersom denne Forsikring behøves, sagde Junot bittert — mellem Dem og mig vilde jeg have svoret paa, at der aldrig kunde blive Spørgsmaal om det — saa giver jeg Dem her mit Æresord paa, at der aldrig er blevet talt et Ord Politik i de Samtaler, som Deres Søster har vist mig den Ære at tilstaa mig.

De tav begge et Par Sekunder. Guvernøren af Paris udholdt fast Kejserens gennemborende Blik. Napoléon vendte sig om og greb atter Papiret paa Bordet.

— Men det er umuligt, sagde han utaalmodig med mere dæmpet Røst, halvt for sig selv. Savary har en fin Næse, alt taler for, at Planen . . . Han saa' usikkert, halvt spørgende paa Junot, som ikke rørte sig af Stedet.

— Sig mig alt! sagde Napoléon kort.

— Deres Majestæt, det, jeg har at sige, vedkommer kun mig, og det siger jeg ikke.

— Det vil altsaa sige, at det hele er en ganske almindelig Kærlighedshistorie, og den vedkommer ingen? . . .

Junot løftede stolt Hovedet, men tav.

— Husk paa, hvad det gælder for dig . . . Kejseren gik tæt hen til ham og greb i sin Heftighed hans Haand, som han trykkede haardt.

— Deres Majestæt — De kan tage mit Liv, det er Deres Ret; De kan berøve mig min Kaarde, min Rang . . . jeg skal ikke klage. Men De kan aldrig tvinge mig til at forbryde mig mod, hvad jeg anser for Ærens Lov.

— Du har kaldt mig for din bedste Ven . . .

— Det var mit Livs Stolthed, at De gav mig Lov dertil.

— Og nu — for en dum Fordoms Skyld . . . Aa, I Franskmænd! Napoléon vendte sig om og strøg heftig Haanden gennem Haaret. Jeg forlanger jo blot, at du ærlig skal sige mig, hvad der er gaaet for sig mellem Dig og Murats Hustru — mærk vel, jeg siger Murats Hustru. Caroline har nemlig vist, at hun mere er det, end hun er min Søster.

Junot lagde Haanden paa Hjertet:

— Jeg har givet Dem et Æresord, som jeg aldrig troede var nødvendigt mellem Dem og mig. Jeg har intet mer at sige.

Napoléon saa' skarpt paa ham med sine store jernblaa Øjne, trak paa Skuldrene og begyndte igen at gaa op og ned ad Gulvet.

— Jeg vil hverken have dit Liv eller din Kaarde, som du saa romantisk siger, men . . . Der er en Sag til, jeg gerne vil tale med dig om, Junot — jeg har allerede længe tænkt paa det. Det gaar ikke an, at én Person forener to saa vigtige Charger som at være Paris' Guvernør og min første Adjudant — de maa skilles ad. Du kan nu vælge, hvad du helst vil være.

Junot blev aldeles bleg. Han rettede sig og saa' lige ind i Kejserens Øjne med et Blik saa stolt, at Napoléon et Øjeblik saa' til Siden. Han svarede ikke et Ord.

— Du forstaar jo, vedblev Kejseren utaalmodig — det er umuligt efter dette, at Guvernøren i Paris — den øverste Befalingsmand over Arméens vigtigste Division samtidig hvert Øjeblik baade Dag og Nat kan gaa ud og ind i mit Telt som min første Adjudant. Der er noget, som kaldes Prætorianerhøvdinger . . . Han standsede og betragtede ham skarpt. Imidlertid — vedblev han med højere Stemme — du kan ikke klage, jeg giver dig jo frit Valg.

Junot var endnu ligesaa uhyggelig bleg, da han svarede:

— Valget er snart gjort. Jeg opgiver aldrig — hører De, Sire — aldrig den Post, jeg har beklædt hos Dem i Toulon, ved Arcole, Lodi og Castiglione, i Ægypten og nu sidst ved Austerlitz. Aldrig.

— Du regner altsaa ikke det for noget, at jeg har gjort dig til Guvernør af Paris?

— Sire . . . Junot gjorde et Skridt hen imod ham. Jeg har været stolt som en Gud over at være Paris' Guvernør. I dette Øjeblik nedlægger jeg min Post.

— Du er gal, Junot! raabte Kejseren og stampede i Gulvet. Men jeg har andet at gøre end at tale dig til Rette. Gaa!

General Junot bukkede. Med nedslagne Øjne, men med fast og stolt Holdning, trak han sig tilbage. I Døren saa' han endnu engang hen paa Kejseren.

Napoléon aabnede Læberne ligesom for at kalde ham tilbage. Vendte sig saa pludselig om og begyndte heftig at gaa op og ned ad Gulvet. Engang standsede han, sukkede og trak paa Skuldrene. Saa gik han ind i Kabinettet og slog Døren haardt i efter sig.

X.

> Je n'hésite pas un instant à charger cette malheureuse relation de mon mari avec la reine de Naples de tous ses malheurs et à la regarder *comme cause de sa mort.*
>
> Mme Junot (Mem.)

Madame Junot lod spænde for sin Vogn og raabte til Jægeren:

— Til Élysée!

Det var tidlig paa Morgenen, Dagen efter at Junot var kommen hjem fra Tuilerierne. Augustdagen var allerede trykkende varm. Inde i Vognen lod Madame Junot med en utaalmodig Skulderbevægelse det lette Sjal glide ned fra Skuldrene og sad nu barhalset og bararmet i sin lette Percalekjole. Med lukkede Øjne lænede hun sig et Øjeblik tilbage mod Vognens Puder. Hun sukkede dybt og forpint.

Kørselen varede kun et Par Minuter. Guvernørens Frue var aldeles som hjemme i Élysée; da hun var kommen op ad Trappen, lod hun sig ikke føre ind i den sædvanlige Salon, hvor Hofetaten opholdt sig, men gik en anden Vej udenom de store Stadsværelser lige til Prinsessens «private

Lejlighed». Dér opsøgte hun den første Kammerjomfru, Madame Dupont, og bad hende sørge for, at hun strax fik Hendes kejserlige Højhed i Tale.

Caroline var netop lige staaet op. Hun sad paa en Slags lav Chaiselongue, der ligesom hele Værelset var betrukket med hvide Kniplinger over rosenrød Silke, og en af hendes Kammerjomfruer stod just og trak Strømperne paa hende. En anden var i Færd med at befri hendes Hoved for den store Kniplingsnatkappe.

Madame Junot nejede stivt for Prinsessen.

Caroline maalte hende med et hurtigt, prøvende Blik. Saa vendte hun sig om til Kammerjomfruerne:

— Gaa, lad os være alene.

Med et Par tyrkiske Tøfler paa Fødderne, af hvilke kun den ene havde Strømpe paa, med sit prægtige Haar hængende løst ned over Chemisen, der var saa lang som en Underkjole og nedenfor garneret med Kniplinger, og med et broget Madrastørklæde over den bare Hals, løb hun hen mod Laure og greb heftig begge hendes Hænder.

— Men Gud, hvordan er det dog, du ser ud! Hvad er der i Vejen? Er der hændet Junot en Ulykke? . . .

Prinsessen blev selv helt bleg og lukkede Øjnene et Øjeblik.

Madame Junot kastede sig ind til sin forrige Venindes Bryst og græd stærkt, ubehersket. Hun følte pludselig og — mærkværdig nok — uden al Bitterhed, at kun her kunde hun vente at finde Forstaaelse og Hjælp.

— Men Gud, Laurette, hvad er der dog hændt? spurgte Caroline endnu engang, angst.

— Aa, Madame . . . Madame Junot løftede med Besvær Hovedet og tørrede sine Øjne. Han har havt en Scene

med Kejseren, som ... Hun hulkede igen og kæmpede for at beherske sig. De véd, hvor forfærdelig heftig, han tager alting, og Kejseren er jo for ham mer end alt andet her i Verden ... En saadan Nat! ...

— Men Laurette! Hun skreg. Han har da ikke taget Livet af sig? ...

— Nej. Men han truede med at gøre det. Aa, til de andre kan Kejseren sige, hvad han vil, men til ham ... Hos ham sidder Kniven løst i Haanden ... Det ender med det — jeg føler det. Han har jo ingen anden Gud end Kejseren, og naar han saa miskender ham ...

— Men min Broder holder jo saa meget af Junot, sagde Caroline nu langt roligere. Der var den Tid, da han var mere for ham end nogen af hans Brødre. Jeg kan ikke forstaa, i hvilken Anledning han nu ... Hun betragtede Laurette stivt og prøvende.

Guvernørens Frue slog ikke Øjnene ned for hendes Blik.

— Anledningen var vist en hel Ubetydelighed. Jeg har glemt den.

Hendes Stemme var stolt som en Dronnings, den dirrede ikke længer.

Caroline bøjede sig ned og satte Skoen fastere paa den bare Fod, som hun trak op under sig. Hun sagde:

— Madame Junot, jeg skal tale med min Broder.

— Han nedlægger sin Post som Guvernør af Paris. Han vil tage sin Afsked, gaa ud af Arméen! Tænk Dem ham forlade Arméen. Det bliver hans Død.

— Men Junot overdriver vel — jeg kender jo hans forfærdelige Sind. Kejseren kan ikke have ment det saa slemt.

Madame Junot sad med Haanden for Øjnene og Albuen støttet mod Knæet. Hun sagde sagte, med Besvær, men aldeles tydelig:

— Hans Majestæt talte om «Planer», der skulde være — om ikke et direkte Forræderi mod ham — saa dog mod Frankrig, mod Konstitutionen . . .

Caroline bøjede sig tilbage i sin Chaiselongue. Hun blev lidt blegere, men hun sagde ingenting. Et Par Minuter tav de begge.

— Jamen, Laurette, du skulde selv tale med Bonaparte, udbrød hun pludselig ivrig. Han har altid været svag overfor dig. Husker du paa Malmaison? . . .

— Aa, jeg har tænkt paa alt! afbrød Madame Junot hende hurtig. Men først maa De tale med ham, Madame. Dersom han saa siden lader mig kalde, skal jeg komme.

Caroline forstod hende. Du er stolt, lille Ven, sagde hun langsomt med en vis Beundring.

Madame Junot smilede ironisk.

— Finder De? Jeg synes selv, at denne Nat har dræbt al Stolthed i mig. Som jeg har kæmpet! . . . For jeg kan ikke, jeg vil ikke se ham ødelægge sin Fremtid, vore Børns Fremtid. Bryde med Kejseren — det vilde for os ikke blot være en Ulykke, han aldrig overlevede, det vilde ogsaa være den rene Ruin.

Prinsessen tav et Par Sekunder. Saa sagde hun bestemt:

— De har gjort Ret i strax at komme til mig, Madame Junot. De véd, at jeg aldrig har svigtet vort gamle Venskab, og min Interesse for dem begge er saa stor, at jeg gerne vil anvende al min Indflydelse hos Bonaparte for at forsone

ham med Deres Mand. Det bliver ikke vanskeligt, haaber jeg — jeg véd, hvor megen Pris han sætter paa Junot.

Prinsessen var atter helt rolig, nu da hun havde taget sit Parti. Hun indsaa, at hun maatte beslutte sig til at have en Scene med sin Broder; det var ikke behageligt, og hun havde troet, hun kunde slippe for det; men hun vidste, hvad Junot i sin Fortvivlelse kunde gøre, eller hvad den bestemte, modige Laurette, som vidste alt, kunde falde paa, dersom man ikke føjede hende. Fremfor alt maatte Murat ikke faa noget at vide om, hvad der var foregaaet mellem Kejseren og Junot. Guvernøren af Paris maatte ikke faa Lov til at begaa den Galskab at nedlægge sin Post. Det var det samme som en aabenbar Anklage — for saa skulde alle have at vide, hvad det betød.

— Du ser helt elendig ud, Laurette, sagde hun pludselig muntert. Det er ikke godt at være gift med saadant et Brushoved! Bliv og drik en Kop Te med mig ligesom i gamle Dage, inden du kører hjem. Vi har jo endnu ikke faaet talt et fornuftigt Ord med hinanden — for al den Staahej, som din Mand har gjort!

For at efterligne sin Broder, drak Prinsessen nu Te om Morgenen. Hun lod den servere i Vermeilkopper paa det rummelige Natbord — ogsaa det var betrukket med blegrødt Silke under en prægtig Mechelnerknipling — og krøb saa igen op i den store Seng med Tøflerne paa.

— Ak ja, de Mænd! de Mænd! sukkede hun, da de atter var alene. De gør os aldrig andet end Sorger! Paulette har det virkelig overordentlig bekvemt.

— Men Prins Camille er da egentlig ikke noget Pragtexemplar, indvendte Laurette forbavset, halvt leende. Hun var nu bleven betydelig roligere; Prinsessens bestemte Løfte

om at tage sig af Sagen, hele Opdækningen, der havde afbrudt deres Samtale, den varme, velsmagende Te og selve Stemningen ved denne Frokost paa Tomands Haand, der mindede om deres Ungdom, om Tiden strax efter Achilles Fødsel, da de begge saa ofte — nygifte, forelskede hver i sin Mand, lykkelige, ubekymrede og glade — havde siddet og passiaret fortrolig med hinanden paa Sengekanten over en Kurv Druer eller Sukkergodt, alt bidrog til i det mindste i Øjeblikket at gengive hende hendes gamle sprudlende Humør.

— Prins Camille! Hun bryder sig ikke mere om ham end om et Par gamle Støvler, saa han kan ikke gøre hende mange Sorger. Nej, jeg mener, fordi hun ikke har Børn. Hun har ingen at tænke paa og arbejde for og kan bare more sig og tage Verden, som den er. Hun gaar sin Vej, og han gaar sin. Men vi andre! Prinsessen sukkede.

Laurette syntes egentlig, at man ogsaa i Élysée gik hver sin Vej, men hun sagde naturligvis ingenting.

— Kan du tænke dig, forleden Dag — Prinsessen bøjede sig i et pludseligt Anfald af Fortrolighed over mod hende med sine runde Arme paa Natbordet — saa finder jeg inde paa mit Bord i mit Kabinet en Billet fra Murat til en vis lille obskur . . . Ja, du kender hende meget godt, jeg behøver vist blot at sige, at Moderen er Englænderinde. Tænk dig, han havde siddet og skrevet det dérinde, medens jeg sad ved Siden af med Achille og Lætitia!

Madame Junot havde ikke vanskelig ved at udmale sig dette Familiebillede. Hun rystede overvældet paa Hovedet.

— Og saa er Folk forbavsede over, at jeg lod hende vise bort fra mit Bal. Du husker nok mit sidste store Bal, lige inden Kejseren kom hjem? . . . Dronningen af Holland protegerer hende — naturligvis bare for at irritere mig! Du skulde have hørt den Scene, hun lavede med mig! Nu har hun ogsaa faaet Joséphine til at tage sig af det Dydsmønster. Aa, kære Joséphine, det kommer du nu nok til at angre!

Prinsessen lo med sin haarde, forceret sarkastiske Latter. Hun var nu i rigtig godt Humør igen: det morede hende altid at snakke med Laurette, der lige siden sin første Ungdom var inde i hele Familiens intimeste Forhold. Caroline var, som alle Bonaparter, ikke en Smule nervøs — Udsigten til en forestaaende Ubehagelighed forstyrrede ikke i mindste Maade hendes Humør i Øjeblikket.

— Det er en rigtig Slange, det Pigebarn — Gud véd, hvad Mandfolkene ser i hende! Men de er allesammen som gale efter hende. Ja — jeg kan ikke tænke mig, at jeg begaar nogen særlig Indiskretion, naar jeg fortæller dig, at ogsaa Guvernøren af Paris ikke saa sjældent plejede at gøre sin Opvartning hos Familien Guillebeau paa Boulevard Madeleine. Der spilles — ret højt, siger man — i Moderens Salon; og længere hen paa Aftenen optræder Døtrene i Zigeunerdragter, danser og slaar paa Tamburin. Hvad synes du?

— Jeg synes, at Deres Højhed saa har dobbelt Grund til at vise hende bort! brast det ud af Laurette. Derpaa tilføjede hun langsommere:

— En Zigeunerske med Tamburin! Hvor er det muligt, at hun tør vove at præsentere sig her i Huset?

Storhertuginden af Berg og Cleve lod, som om hun ikke havde forstaaet Madame Junot. Hun bøjede sig tilbage og ringede paa sine Kammerjomfruer.

Hun omfavnede Laurette til Farvel, bad hende hilse Junot og fortsatte derpaa sit Toilet for at køre til Tuilerierne.

XI.

«Le travail est mon élément; je suis né et construit pour le travail. J'ai connu les limites de mes jambes, j'ai connu les limites de mes yeux — *je n'ai jamais pu connaître ceux de mon travail.*»

NAPOLÉON.

«A vous écouter, Madame, on croirait que je vous ai frustrée de l'héritage du feu roi, notre père!»

Mot de l'Empereur
à la Princesse Caroline.

Efter at Napoléon nu som Kejser definitivt havde indrettet sin private Lejlighed i Tuilerierne efter sin Smag og sine Fornødenheder, havde ingen uden han selv og Sekretæren Meneval Adgang til hans Kabinet. Ministrene og andre, han arbejdede sammen med, modtog han i Reglen i Værelset udenfor — det saakaldte «*arrière-cabinet*» — og de Audienssøgende, endogsaa de intimeste, kom aldrig længere end til hans Salon. Størstedelen af Dagen, lige fra *lever*'en Klokken ni til Middagen Klokken sex eller senere, tilbragte Kejseren i dette store, praktisk, men ikke særlig overdaadig udstyrede Værelse. Her spaserede han timevis op og ned

ad Gulvet, uafbrudt dikterende i hurtigt Tempo, medens den overanstrængte Sekretær ved sit Skrivebord henne ved Hjørnevinduet rastløs hobede det ene beskrevne Ark Papir oven paa det andet, uden at faa Tid til at ordne og klassificere dem, saa længe Kejseren var i Værelset. Midt paa Gulvet stod Napoléons eget store broncebeslaaede Skrivebord. Ogsaa det var helt bedækket med Bøger og Papirer, og under det, skruet fast i Gulvet, stod et lille Skab, som under sin kunstige og dirkefri Laas, hvortil Ejeren alene havde Nøglen, gemte Kejserdømmets dyrebareste og vigtigste Hemmelighed: Napoléons store Portefeuille — den eneste Fortrolige, til hvem han trygt turde betro sine nyfødte Planer, sine endnu ikke fuldt færdige Kombinationer, sine dristigste politiske Udkast og Drømme.

Da Storhertuginden af Berg og Cleve henad Klokken tolv om Formiddagen lod melde hos Stormarskal Duroc, at hun — om mulig strax — ønskede en Samtale med Hans Majestæt, havde Kejseren nylig rejst sig fra sin hurtige og enkle Frokost, som han altid spiste alene ved en lille Gueridon i sit Forværelse, kun opvartet af Taffeldækkeren og den tjenstgørende Paladspræfekt. Han lod Prinsessen bede om at vente en halv Times Tid og begav sig rolig ind i Kabinettet igen, idet han nonchalant stangede sine Tænder efter Maaltidet.

— Naa, Meneval, har De Brevet færdig til Kongen af Neapel? Han satte sig i sin gobelinsbetrukne Skrivebordsstol, hvilket sjældent skete, undtagen naar han skrev under. Havde han undertiden i Dagens Løb Lyst til at hvile sig ovenpaa sine rastløse Vandringer, plejede han gerne et Par Øjeblikke at strække sig paa den lave Sofa henne ved Kaminen. De har da ikke glemt at indprente ham, at i

Europas nuværende Stilling var Tabet af Korfu den største Ulykke, der kunde ramme Riget. Jeg behøver ikke at give ham Grunde — det er nok, at han véd det. Streg bare mine Ord under.

Kejseren var i Dag ikke i Humør til at udtale sig vidtløftig. I Tavshed lod han sig forelægge det ene Dokument efter det andet, som Sekretæren havde faaet Tid til at gøre færdige, medens Frokosten stod paa. Pennen sprøjtede og spruttede en Regn af Blæk rundt om sig, medens han rask skrev sit næsten ulæselige Navnetræk — som oftest gav han sig kun Tid til et stort *N*.

Mer end nogensinde før havde han efter Hjemkomsten fra Tilsit fuldt op af Arbejde. Ti til Trods for sin bestandige Omsorg for alle Rigets indre Anliggender var der dog meget, han under Felttoget og paa saa lang en Afstand ikke havde kunnet beskæftige sig med: en hel Del Avancementer og Forandringer indenfor Civil- og Militæretaten, den længe paatænkte Revision af Embedsstanden, Omdannelsen af *Corps Législatif* og Besværet med at faa de resterende Medlemmer af det nylig ophævede Tribunat passende anbragte, ny Omsorg for Flaaden (som efter Trafalgar trængte til al den Forbedring, den kunde faa) og for Kystbevogtningen, som nu yderligere skulde skærpes, samt — fremfor alt — den fuldstændige Ordning og Omorganisation af Finansvæsenet og Frankrigs Bank. Dertil kom, at han saa godt som personlig og i Detailler selv havde et vaagent Øje med alle de store Vej- og Kanalforetagender, som nu var paabegyndte i alle Dele af det vidtstrakte Rige — først og fremmest de monumentale Arbejder til Paris' Nytte og Forskønnelse, som han med saa utaalmodig Iver paaskyndede. Sine ihærdige Forsøg paa at skaffe Hovedstaden tilstrækkeligt og godt Vand var

han omtrent færdig med — overalt i alle Dele af Byen forsynede nu store offentlige Fontæner Dag og Nat endogsaa de Fattigste med rigeligt Vand — men Triumfbuerne paa Karrusel- og Étoilepladsen, Panthéon, Vendômesøjlen, det Tempel, han Aaret i Forvejen havde besluttet at rejse til de franske Vaabens Ære: *le temple de la Gloire*, den nylig paabegyndte Bro over Seinen, som skulde være et Sidestykke til den allerede færdige Austerlitzbro og bære Navn efter Jena, Opførelsen af de enorme Udsalgshaller, han kaldte «de Fattiges Louvre» — alt dette sysselsatte ham paa en Maade, som om han alene i egen Person var disse Arbejders egentlige Leder og Chef. Til ham personlig indløb alle Rapporter, endogsaa angaaende de mindste Detailler — alt, fordrede han, skulde forelægges hans Hersker- og Dommerblik. Ti stærkere og stærkere voxede for hver Dag den skinsyge Trang hos ham til at være — ikke blot den eneste, som styrede Samtiden, men ogsaa den eneste, som dømte, tænkte og handlede for den.

Tilsidst — efter nøje at have gennemlæst alle Breve og Depescher, idet han undertiden egenhændig tilføjede en Bemærkning i Margenen — rejste han sig op, strakte sig og kastede et flygtigt Blik hen paa det høje Taffelur paa Midtervæggen mellem Reolerne. Han rakte Haanden ud efter sin Hat og Kaarde, nikkede flygtig til Meneval, som knapt havde Tid til at se op fra sine Papirer, og gik endelig ind i Salonen for at tage imod sin Søster.

Prinsesse Caroline havde ventet længe, og skønt hun var vant til sin Broders Nonchalance, havde det dog sat hende i daarligt Humør. Han fordrede det stiveste Ceremoniel af alle sine Omgivelser, men det faldt ham aldrig ind at paalægge sig selv den mindste Tvang. Lade

hende vente som en anden Supplikant! Det var ikke blot tankeløst, det var næsten en Fornærmelse.

— Naa, kære Caroline, hvad er det saa, du nu har paa Hjerte? . . .

Han nikkede skødesløst til hende, som han stod derhenne med Ryggen mod Kaminen og — af Vane, for der var ingen Ild — løftede sine Skosaaler, først den ene og saa den anden, op mod Gitret.

Prinsessen nejede flere Gange. Hun var i Formiddagstoilet af hvidt broderet Musselin med en kort Overkjole af Rosagaze, dybt dekolleteret og næsten uden Ærmer. Over Armene hang der løst et lyst, sølvglinsende Langsjal, og paa Hovedet havde hun en tung Toque af Rosafløjel bedækket med hvide Fjer. Paa Grund af dette varme Hovedtøj, Ærgrelsen og den stærke Middagshede var hun nu meget echaufferet, og hendes saa uforlignelig fine Teint lidt rødere, end det egentlig klædte hende.

— Paa Hjerte? . . . Hvad andet skulde vel en Søster, der ikke i mange Maaneder har set sin Broder, have paa Hjerte end endelig engang at faa Lov til i al Fortrolighed at byde ham velkommen hjem?

Napoléon smilede. Han gik hen til Prinsessen, tog hende med begge Hænder om Livet, løftede hende et Øjeblik op fra Gulvet og satte hende varsomt ned igen, medens han hele Tiden saa' hende ind i Øjnene med samme ubarmhjertige, smilende Blik.

— Ja saa, lille Ven — saa du tror, at du er saa kløgtig, at du kan narre mig! Junot har altsaa allerede fortalt dig det hele?

— Nej, svarede hun rolig uden at undgaa hans Blik. Madame Junot har gjort det.

Napoléon fløjtede ganske sagte. Han drejede sig om paa Hælen og begyndte at gaa langsomt frem og tilbage med Hænderne paa Ryggen.

— Madame *la «Gouverneuse»!* Det er en fiffig Satan. Hun sender dig til mig — det kunde da kun hun finde paa at afvæbne mig paa den Maade!

Han stod lidt og vuggede frem og tilbage med Kroppen — lige foran Prinsessen, som blev ved med at tie; saa brød han ud igen:

— Hvad Kvinderne dog er for dygtige og dristige Diplomater, naar det gælder noget eller nogen, de elsker! Laurette — den stolte Laurette — har altsaa henvendt sig til dig! Hun vil naturligvis ikke paa nogen som helst Betingelse miste sin Titel: *«Madame la Gouvernante de Paris!»*

— Hun mener ligesom jeg, at Junot med sin sædvanlige Heftighed og i sin fuldkommen blinde personlige Hengivenhed for Dem har handlet forfærdelig overilet, sagde Prinsessen rolig og ganske utvungent.

— Og du, kære Caroline, sagde Kejseren ironisk — du har naturligvis ingen Anelse om, hvad der kunde foranledige Junot til dette Skridt? . . .

— Ikke den mindste! svarede Hendes Højhed ugenert.

— Min Kompliment, Annonciade! Du overgaar jo selve Mademoiselle Mars! Desværre spiller du ikke nær saa god Komedie paa Scenen som i Livet. Men du skal nu ikke anstrænge dig saa meget her, tilføjede han tørt. Jeg kender til Punkt og Prikke hele din nette Roman med Guvernøren af Paris.

Prinsessen svarede ikke et Ord. Hun nøjedes med at rødme og indigneret rejse sig op.

— Der gives ingen, der skaffer mig saa mange Ube-

hageligheder og Vrøvlerier paa Halsen som netop mine Slægtninge. Kejseren vandrede atter frem og tilbage med store Skridt og hidsede sig mere og mere op, medens han talte. Har jeg ikke i Vinter havt den ene Scene efter den anden med Ney og Lannes — ja, endogsaa med Augereau! — fordi de paastaar, at jeg alle Vegne foretrækker Murat paa deres Bekostning. Gud skal vide, at jeg ikke foretrækker Murat af nogen anden Grund, end fordi han er gift med en Bonaparte! Jeg gør alt for mine Søskende — og hvad Tak har jeg saa for det? I Felten sætter din Mand ondt Blod mellem mig og mine bedste Generaler, og herhjemme gaar du og sylter dig selv og Junot ind i en nederdrægtig dum Historie!

Prinsessen havde nu genvundet hele sin Koldblodighed. Hun var fuldkommen sikker paa, at Junot med sin sædvanlige Ridderlighed havde tiet med alt, hvad der angik hende; hun kunde altsaa rolig benægte alle Broderens Beskyldninger.

— Jeg véd virkelig ikke, hvad det er, Deres Majestæt anklager mig for? Jeg har nu i ti Aar omgaaedes Madame Junot meget intimt, og dersom Deres Majestæt finder Behag i at sætte Lid til alt det, der her i Byen snakkes og sladres om af ildesindede og misundelige Personer, saa . . . Ja, saa har jeg naturligvis ingenting at sige.

— Man behøver ikke at være særdeles ildesindet for at finde det lidt mistænkeligt, at man altid, paa alle Tider af Døgnet finder Guvernøren af Paris' Ekvipage uden for Élysée — og ikke nok med det. Du har hele Foraaret igennem vist dig offentlig sammen med ham — endogsaa i Tivoli! — danset med ham paa alle Baller . . . Aa, du kan tro, jeg er vel underrettet!

— Nej, nu gaar det dog for vidt, udbrød Prinsessen indigneret. Skulde jeg nu ikke have Lov til at danse med Junot, som jeg har kendt, ligefra jeg var ganske lille, og hvem Signora Lætitia endnu den Dag i Dag kalder for sin sjette Søn? Er det det, De har at anklage mig for, Sire, saa skulde De dog passe paa, at man ikke i Tuilerierne opfører sig endnu værre end i Élysée!

Denne let gennemskuelige Hentydning til Kejserinden gjorde Napoléon aldeles rasende.

— Ti, Caroline! sagde han strængt og stampede med Foden. Efter alt, hvad jeg nu véd om dig, saa klæder det dig daarlig, at ville sætte dig paa den høje Hest. Havde du ladet dig forlede til denne Historie, blot fordi du nu engang havde forgabet dig i Junot, som unægtelig er en køn Fyr og forstaar sig Pokkers godt paa Fruentimmer, saa skulde jeg ikke have sagt noget videre til det — jeg kan nok forstaa, at man i Længden kan blive ked af Murat! Men du befatter dig med Politik, du har havt helt andre Planer, du — han saa' paa hende og løftede Haanden. Aa — du tror maaske ikke, jeg har gennemskuet dine Rænker!

Kejseren stillede sig lige foran hende og tog hende voldsomt i begge Skuldre.

— Du skal ikke gøre dig nogen Ulejlighed med at forsvare dig — jeg véd, hvad jeg véd. Men — én Ting fordrer jeg, at du giver mig et ærligt Svar paa. Har du nogensinde indviet Junot i dine — som det synes, ret omfattende Planer?

— Nej, svarede Prinsessen kort og mut. Hun indsaa, at her kunde det ikke længer nytte at komme med Udflugter.

— Saah? . . . Nu endelig ser jeg, hvordan det hænger sammen med hele den Affære! Du kendte Junots Loyalitet — du har været klog nok til ikke at betro ham, hvor du vilde hen med dine intrigante Kombinationer. Men du vilde — for alle Tilfældes Skyld — arrangere det saadan, at Guvernøren af Paris, naar det galdt, ikke kunde nægte dig noget! Det var ikke saa dumt udtænkt af et Fruentimmer. Eller rettere sagt: kun et Fruentimmer kan udtænke og gennemføre en saadan Plan. Det kedeligste er, at det nu er mig umuligt at faa at vide, om Junot dog ikke tilsidst var gaaet i Fælden.

Caroline var ikke let at skræmme. Naar hun vilde, lystrede hendes Nerver fuldkomment hendes Villie — hun havde i højeste Potens Slægtens Karakter. Broderens Vrede og Ironi gjorde intet som helst Indtryk paa hende.

— Og dersom jeg nu virkelig havde havt den Tanke, som Deres Majestæt med Deres Skarpsindighed behager at tillægge mig — var det saa virkelig saa stor en Forbrydelse? Husk paa, det var inden den 5. Maj! Og om den Ulykke — hvad Gud nu og altid forbyde — dengang skulde være timedes Frankrig og os alle, at . . . Ja, Deres Majestæt er jo dog blot et Menneske som vi andre . . . Kunde det saa være behageligt for os, for Deres Majestæts Søskende, som dog først og fremmest er berettigede til Deres Omsorg, at en Fremmed, et villieløst Barn, i Hænderne paa Kejserinden og Eugène de Beauharnais, skulde være vor Herre? . . .

— En Fremmed? — Jeg véd ikke, hvorfor Louis' Søn ikke skulde staa mig ligesaa nær som din Mand eller Achille?

Prinsessen trak kun paa Skuldrene og smilede tvetydig.

Kejseren forstod det naturligvis meget godt. Han sagde tørt:

— Kære Caroline — du kan være meget klog; men engang imellem løber din Fantasi af med dig. Du har jo allerede givet adskillige Versioner til Historien om dette stakkels Barns Herkomst . . . Det er altsammen Dumheder. Gud give, Murat for Fremtiden kunde være lige saa sikker paa sine Unger som Louis!

— Napolione! Prinsessen rejste sig truende op, aldeles mørkerød under Toquens hvide Fjer.

— Jeg indrømmer — vedblev han haanlig uden at lade, som han hørte hende — at jeg ikke har videre Lyst til at se Junots blonde Krushoved gaa igen paa mine Nevøer — det er altfor kompromitterende letgenkendeligt. Men du har jo unægtelig en Fordel fremfor dine Svigerinder — det var dog i alt Fald mine Nevøer!

Kejseren havde ikke Lyst til at fortsætte Samtalen længere. Han vidste af Erfaring, at efter dette kunde han vente sig baade Besvimelse og Taarer. Han vendte sig om og kiggede flygtig paa Uret henne paa Kaminen.

— Farvel, Madame Caroline. Du opholder mig sandelig altfor længe med dine Dumheder. Det er sandt — hils Madame Junot, og sig hende, at hun skal ikke være bange for sin stadselige Titel. Tror Du, at jeg for dine Extravagancers Skyld skulde skille mig ved et Menneske, som kan udfylde sin Post og være mig til uberegnelig Nytte. Han bliver naturligvis ved med at være Guvernør af Paris, saa længe jeg har Brug for ham dér, enten han saa vil eller ej. Men han maa for en Tid herfra, indtil de har faaet snakket af i Faubourg St. Germain . . . Naa, det

vedkommer jo for Resten ikke dig! Lad mig nu se, at du for Fremtiden opfører dig anstændig.

Han vendte sig om, da han allerede var i Døren, og sagde:

— Det vilde næsten være bedre at skille mig ved dig og din Mand end at sende Junot bort. Træk dig tilbage til dit Hertugdømme. Se paa Élisa! — hun er mig til Nytte, og de Dumheder, hun gør, gør hun i det mindste ikke i Paris.

Storhertuginden af Berg og Cleve, som et Øjeblik med forventningsfuld Mine havde løftet Hovedet, da Kejseren talte om at faa hende bort — sank atter fornærmet ned i sin forrige Stilling.

— Mit Hertugdømme! sagde hun foragtelig. Andre forærer Deres Majestæt Dronningekroner til — men os, Deres egne Søstre, som dog vel har en vis Ret . . .

— Ret? afbrød Napoléon hende ironisk. Kæreste Søster! Jeg synes dog, at vi temmelig samvittighedsfuldt har delt Arven efter den salig Konge, vor Fader!

VII.

«Paris — Paris, c'est la France!»
NAPOLÉON.

Son caractère m'était connu. Il ne fallait pas aller trop loin avec lui, mais il fallait se donner de garde aussi de demeurer en arrière.
Mme JUNOT
(sur l'Empereur).

Det var Aftenen før den 15. August — *la Saint-Napoléon*. Madame Junot havde om Eftermiddagen været hos Kejserinden. Hun var træt og lidt irriteret, fordi hun havde maattet tilbringe næsten en hel halv Time paa Vejen mellem Tuilerierne og Champs-Élysées: Hestene havde kun Fod for Fod kunnet bane sig Vej, og Kusken havde ofte maattet holde stille for ikke at komme i Kollision med Folk, som fra alle Sider strømmede hen mod Tuilerierne. Der blev afbrændt Fyrværkeri ud over Floden, og i Tuilerihaven og langs med Champs-Élysées var der Illumination med kulørte Lygter i Nationalfarverne.

Endelig var hun da kommen hjem og sad nu henne i sin store Lænestol ved Vinduet i sit Kabinet. Med Haanden under Kinden saa' hun tankefuldt, bedrøvet og uinteresseret

ud over det festlig oplyste Paris. Skinnet fra de mange Lygter udenfor trængte helt op til hende og oplyste Værelset svagt, medens Bifaldsraabene, der nu lød mere dæmpet paa Grund af Afstanden, jublende blandede sig med den mere dagligdags, jævnt summende Larm fra Menneske-strømmen, der drog forbi. Men hendes Tanker havde intet med Kejserens Fødselsdag at gøre; de var ikke engang optagne af den store Fest til hans Ære, hvor hun i Morgen skulde præsidere i Hôtel de Ville og som Guver-nørens Frue paa Staden Paris' Vegne gøre *les honneurs* for Napoléon. Hun havde truffet sine Forberedelser — saa godt hun kunde — nu tænkte hun ikke mere paa det.

Døren til den tilstødende Salon aabnedes heftig; hun hørte hastige, velkendte Skridt over Gulvet derinde — saa blev de langsommere, ligesom tøvende . . . Hun sad og lyttede ængstelig uden at rejse sig eller forandre Stilling. Junot kom langsomt ind i Kabinettet.

Der var ikke mere Lys end det, der fra Gaden trængte ind gennem Vinduerne. Hun kunde ikke se hans Ansigt; men paa Gangen, paa Skuldrenes slappe Holdning kunde hun mærke, at der var noget i Vejen med ham — ja, hun kunde ligefrem føle det, lige saa snart han kom ind i Værelset.

— Er det dig? spurgte hun langsomt og saa' hen mod Døren.

— Ja.

Han satte sig stille lige over for hende paa den anden Side af Bordet og støttede begge Hænderne mod sine Knæ — lidt foroverbøjet. Den knitrende Lyd af Raketterne, der steg til Vejrs, og Jubelraabene fra Gaden hørtes tydelig i det stille Værelse.

Pludselig sagde han kort og heftig:

— Inden en Maaned forlader jeg Paris.

Hun foer op fra Stolen: Det er ikke sandt! Hvad siger du? Forlade Paris? . . .

— Napoléon vil ikke vide noget af mig mere her. Han sender mig bort, naar han selv kommer hjem. Han kender mig; han véd, at det er den haardeste Straf, han nogensinde . . . Guvernøren af Paris tav pludselig; han rettede sig op i Stolen og trommede haardt paa Bordpladen med Fingrene.

Madame Junot bøjede sig frem og greb hans Haand.

— Fortæl mig alt, min Ven, sagde hun ømt — beroligende.

— Der er ikke andet at fortælle, svarede han paa samme bryske, forceret ligegyldige Maade. Kejseren har lige udnævnt mig til Øverstbefalende over Girondearméen . . . Og paa hendes Udraab, der røbede baade Forbavselse og Lettelse, slog han pludselig fortvivlet ud med Haanden og udbrød:

— Kan du da ikke se, at han vil være af med mig? At dette er Unaade, Forvisning? . . .

Laurette saa' det. Hun opfattede det i samme Øjeblik ligesaa tydelig som han. Er det ikke det, jeg altid har sagt dig? tænkte hun; men hun nænnede ikke at sige det til ham — nu.

— Men det er jo et stort, et højst ærefuldt Bevis paa sin Tillid, Kejseren giver dig. Du overdriver vist, naar du opfatter det paa nogen anden Maade. Har du talt med ham selv?

— Nej, jeg har faaet det at vide gennem Krigsministeriet . . .

Han rejste sig op og sparkede til Skamlen foran Stolen, saa den fløj hen over Gulvet. Men jeg tager ikke imod det, vedblev han heftig — jeg gør det ikke. Der er ingen, der skal bilde mig ind, at man paa den Maade kan jage mig ud af Landet! Naar jeg saa først er borte . . . Du véd jo nok, de Fraværende har altid Uret.

Han begyndte utaalmodig at gaa op og ned ad Gulvet i Skumringen. Hun sad og fulgte ham med Øjnene uden at kunne finde paa noget at sige. Tilsidst sagde hun dog:

— Tal selv med Kejseren i Morgen ved Festen, eller søg Audiens. Aa, kunde han blot se dig, som jeg nu ser dig! . . .

Uroen, Inderligheden i hendes Stemme rørte ham. Han gik hen og satte sig paa Armen af hendes Stol:

— Dig lader jeg blive tilbage. Du skal vaage over, at de ikke sætter ondt for mig hos ham. Min egen Laurette! Havde jeg ikke dig, saa . . .

Hun lo forceret — men i alt Fald glad under hans ømme, alvorlige Blik.

— Saa trøstede du dig nok paa anden Maade! Hun sukkede, og de sad begge tavse et Øjeblik, Haand i Haand. Saa rejste hun sig langsomt op:

— Lad os komme til Ro! I Morgen bliver det en anstrængende Dag for os begge.

Napoléon havde med Forsæt valgt sin Fødselsdag, den 15. August, til den Fest, hvormed Staden Paris vilde fejre hans Hjemkomst. Dels vilde han gerne give den saa megen Eclat som mulig, dels vilde han dermed smigre den Stad, som han vel vidste, at han havde vanskeligst ved at erobre

i hele Verden, og paa hvis fuldstændige Besiddelse han aldrig følte sig rigtig sikker. Hallerne, Vinkældrene, Barberstuerne, Kaféerne og Salonerne i Paris — dem vidste Kejseren, at man først maatte beherske, dersom man vilde styre Frankrig og gennem Frankrig Europa. Og denne latente, underjordiske, lunefuldt elastiske, sig evig fornyende Modstand, som Paris altid har forstaaet at byde en herskende Regering, irriterede og foruroligede ham mere, end han egentlig selv vilde indrømme. Han, der aldrig et Øjeblik frygtede for at byde det allierede Europa Spidsen, som med et Blik og et Smil fik sine Arméer til at gaa til Verdens Ende, som forstod at tvinge den mægtige romerske Kirke til de mest uhørte Indrømmelser, som reducerede Senatet til et Kor af lovsyngende, tjenende Aander, som ugenert ophævede hele Tribunatet, da han ikke længer syntes, at det var nogen Nytte til, han — ikke frygtede, thi Ordet «frygte» passer ikke paa ham — men han følte sig i allerhøjeste Grad ilde berørt af de næsvise Vittigheder, som parisiske Tunger og Penne tillod sig overfor ham og hans Institutioner, og mere end en fjendtlig Armé paa 300,000 Mand respekterede han en Folkeforsamling paa Karusselpladsen eller et Opløb i Palais-Royal. Med utrættelig Omhu vaagede han over, at de Tropper, som laa i Paris, aldrig havde noget Sammenstød med Stadens Indbyggere: «Det vilde jo være umuligt for mig at tage Parti imod Folket!»

Da det gamle Hôtel de Ville, indenfor hvis Mure saa mange af de vigtigste Scener i Frankrigs Historie var blevne udspillede, ikke mere ansaas for stort nok til de Festligheder, man ønskede at foranstalte for den nye Cæsar, havde man i den Anledning ladet opføre en statelig og

meget rummelige Sal i selve Bygningens indre Gaard, i Niveau med første Etage. Grev Frochot, Præfekten i Paris, havde paataget sig at lede det hele og at redigere Festprogrammet, som imidlertid i alle Enkeltheder maatte forelægges Duroc og Overceremonimesteren Hr. de Ségur. Guvernøren af Paris havde saaledes kun det Hverv at modtage Hans Majestæt ved Trappens Fod og føre ham ind i Festsalen. Hans Frue og Præfekten tilkom det at ledsage Kejserinden.

Madame Junot var en hel Del nervøs. Hun vidste, at hendes Mand havde i Sinde at benytte den første, den bedste Lejlighed til strax at tale et Par Ord med Napoléon om denne Rejse til Bayonne: han var altfor heftig og lidenskabelig til at kunne opsætte det længere, og hun var meget urolig for, hvorledes Kejseren vilde optage det.

Hun stod ved Siden af Grev Frochot øverst oppe paa den store Trappe og ventede paa Hendes Majestæts Kortège. Det var en mild, stille Augustaften med klart Maaneskin — hun frøs ikke det mindste i sit Toilet af Silketyl *lamée d'argent*. Bag ved hende stod fire og tyve Damer i hvidt — der, som Repræsentanter for de fornemste Navne i Paris' industrielle og ceremonielle Verden, var udvalgte til at byde Kejserinden Velkommen.

De havde staaet og ventet en lang Tid, inden Ekvipagerne endelig kørte op. Efter Hendes Majestæt kom Fru Moder, Dronningen af Holland, Storhertuginden af Berg og Arveprinsesse Stéphanie af Baden. De kejserlige Damer modtoges højtidelig med alle de af Etiketten foreskrevne Former, og Kejserinde Joséphine skred langsomt op ad Trappen mellem Madame Junot og Seine-Præfekten.

Guvernørens Frue aabnede Ballet med Storhertugen af

Berg, Junot dansede med Prinsesse Stéphanie. Murat havde altid været meget galant over for Madame Junot, men i Aften overgik han sig selv. Han var — som det nu var blevet Mode at udtrykke sig — en rigtig «Trubadur» og strømmede over af smægtende Komplimenter. Han bar en meget straalende og meget fantastisk Uniform i — hvad han selv kaldte «polsk Stil», og hvad hans Svoger Kejseren kaldte «*à la Franconi*». Men han saa i hvert Fald statelig ud i sin *chapska* og i sin korte Trøje *à la Polonaise!* Madame Junot, der ikke havde en Smule mere Respekt for Hans Højhed, end hun havde plejet at have for General Murat, spøgede muntert med ham i Anledning af alle de Fjer, han havde brugt under Felttoget, og da han med Haanden paa Hjertet forsikrede, at han havde kastet dem bort, saa snart de blot havde faaet en Draabe Regn eller en Smule Støv paa sig: «kun for at min Dames hvide Farve — han saa' nedad hendes snehvide Toilet — altid kunde være uplettet», brast hun i Latter. Og med en fin og smigrende Hentydning til hans brillante, i hele Arméen berømte Kavalerichoc imod Russerne ved Eylau, svarede hun spøgende, at med en saadan Mængde Fjer — ja, selv med mindre, hvad Henri IV.s berømte Hjelmbuske kunde tjene til Bevis paa — burde man nok kunne føre de Franske til Sejr.

Kejseren, der som sædvanlig hele Tiden spaserede om i Salen, standsede bagved dem og hørte de sidste Ord. «Hun har ikke glemt at ripostere, Madame *la Gouverneuse!* Du spilder for Resten din Tid med at være galant mod hende, Murat — hun har altid været et Mønster paa Troskab mod sin Mand.» Han mødte flygtig hendes Blik og vendte Hovedet halvt bort. Husker De, Madame, da De

forrige Sommer plagede mig for at faa Lov til at rejse til Junot i Parma? Hvad siger De nu om en Tur til Bayonne?

Madame Junot smilede: Dersom Deres Majestæt ikke har noget imod det, foretrækker jeg at blive i Paris.

— Aa, Damerne er da alle sig selv lig! Paris! Paris!... Ligesom man ikke kunde leve udenfor Paris.

— Jo, Herrerne — Herrerne kan nok... Madame Junot smilede skælmsk og maliciøs op til Kejseren og slog strax igen Blikket ned, bange for at have vist sig for familiær blandt alle disse Mennesker, som ikke hørte til deres sædvanlige Omgangskreds; Øjenvipperne kastede en blød, mørk Skygge ned over de fint rødmende Kinder med de smaa Smilehuller. Hun var ikke paa langt nær saa statelig, men hun lignede dog paafaldende sin skønne, græske Moder, der engang havde været Genstand for den unge Løjtnant Buonapartes første heftige, lidenskabelige Kærlighed. Han havde havt i Sinde at gaa, men blev staaende og kneb hende let i Øret, idet han tvang hende til atter at løfte sit Hoved.

— Hvor gammel er De egentlig, Madame Junot? Er det allerede Deres Mening af skjule Deres Alder? Jeg synes, De er saa ærbart højhalset.

Madame Junot var naturligvis ligesaa dekolleteret som alle de andre Damer, hvad der ikke vilde sige saa lidt. Hun lo og svarede:

— Jeg er tre og tyve Aar. Det kunde aldrig falde mig ind at ville skjule min Alder — mindst for Dem, Sire, som jeg jo alligevel aldrig vilde kunne narre.

— Ja, vi er jo snart gamle Bekendte, Madame Laurette! De var før en lille bleg Unge, men da De blev gift, saa

kom De Dem. Det er mærkeligt, som det kan hjælpe paa Smaapiger!

Laurette svarede ikke, men bøjede kun Hovedet en Smule. Hun var nu mere uvant med hans Maade at være paa og følte sig næsten choqueret.

— Især naar man er forelsket i sin Mand. Se paa hende, Murat! — Det er en Hustru, der er forelsket i sin Mand.

Murat lo kun paa sin støjende Maade, der altid irriterede og stødte Madame Junot.

— Junot har altid havt en Pokkers Magt over Kvinderne. Husker du i Orienten, Murat, den gule Xraxarane? Han kunde have brændt hende paa Baal som en indisk Enke, dengang han rejste — hun havde ikke sat sig til Modværge. I det højeste slukket Baalet med sine Taarer.

Madame Junot vidste, at det var Kejserens Mani at drille unge Fruer med deres Mænds gamle Æventyr, som han kunde udenad paa sine Fingre. Hun havde nu hørt det saa tidt, at hun næsten var hærdet.

— Aa, *Jaunette!* sagde hun leende. Hun var sød. Jeg har hendes Portræt staaende paa Kaminen i mit Kabinet.

— Virkelig? Jeg faar mere og mere Agtelse for Dem, Madame Junot. De er jo særdeles fornuftig.

— Aa, jeg beder, Deres Majestæt, De overvurderer mig. Det var jo længe før min Tid. For Resten — havde der været Tale om nogen anden, ikke fuldt saa farvet . . . Havde hun f. Ex. lignet en anden Favorit-Odalisk dernedefra, som man engang har vist mig, en silkeblød Blondine med Øjne som Safirer, et Par Hænder . . . et Par Læber . . .

Murat holdt op med at le og saa' uvilkaarlig ængstelig advarende paa sin Dame; men Napoléon lo højt. Denne

lidt næsvise Hentydning til hans bekendte ægyptiske Elskerinde fornærmede ham langt fra, tvært imod morede den ham i dette Øjeblik.

— Desværre har jeg ikke set den Dame, De taler om, sagde han med paatagen Alvor. Saah — saa Junot holdt ogsaa hvide Slavinder i sit Serail?

— Nej, Sire — aa nej. De var vist reserverede for — for — Sultanen.

— Ja, Sultanen kan jo tillade sig mange Kapricer! Kejseren smilede. Uheldigvis faar han dem ikke altid tilfredsstillede — ikke sandt, Madame Junot?

Han betragtede hende, smilende, udfordrende, med noget vist ejendommeligt i Blikket, hun ikke rigtig forstod. Han havde allerede vendt sig om for at gaa, men betænkte sig og sagde — lidt sagtere, ganske nær ved hende:

— A propos! Deres Mand har for lidt siden interpelleret mig angaaende denne Rejse til Bayonne. Det passede mig ikke rigtig dengang — jeg fik ikke talt ud med ham. Han bør vide, at der i mine Ordrer aldrig sker Forandring. Jeg har Brug for ham i Bayonne — han skal snart faa at vide hvorfor — men De ... Ja, De sagde jo, at De helst vilde blive i Paris ... Og med et skødesløst Nik fortsatte han sin Runde.

Madame Junot fulgte ham længe med Øjnene. Murat kunde ikke mere faa Samtalen i Gang; hans Dame var pludselig bleven saa underlig distrait.

XIII.

On aime toujours bien plus pour soi-même que pour autrui, et le premier des biens que l'amour donne, c'est d'aimer.

Mme JUNOT
(«Étienne Saulnier»).

Det var nu mod Slutningen af August. Klokken var omtrent ni om Aftenen, og da det ikke saa' ud til, at Junot, som havde været borte hele Dagen, havde i Sinde at komme saa snart hjem igen, vilde Madame Junot, der var træt og mærkelig nok alene, allerede til at gaa til Ro. Medens en af Kammerjomfruerne var i Færd med at ordne hendes Haar for Natten, kom gamle Joséphine ind.

— Madame — der er en Lakaj ude i Forværelset med et Brev fra Tuilerierne. Han har Ordre til at vente paa Monseigneur. Jeg tror, det haster . . .

Madame Junot drejede lidt træt Hovedet, medens hun langsomt fyldte hele sin Haands Hulning med Eau de Portugal fra Krystalflakonen.

— Hvem er det fra?

— Fra Stormarskallen. Der staar udenpaa, at det haster.

Madame Junot rejste sig strax og snoede selv utaalmodig det løst hængende Haar op i en Knude oven paa Hovedet, idet hun hurtig stak en Kam med Perler gennem den. Hun kastede et Sjal over Kniplingspeignoiren.

— Lad Martin og Dubois strax sadle et Par Heste og se, om de kan finde Monseigneur. Vent, jeg skal skrive et Par Ord . . . Han maa enten være hos Madame de Lalligant eller hos Kardinal Dubelloy. Se saa — vær saa god! . . .

Laurette havde pludselig aldeles tabt Lysten til at gaa i Seng, saa urolig var hun ved Tanken om, hvad Duroc vel kunde have at sige hendes Mand. Hun svøbte sig ind i sit store Kaschmirssjal og lod tænde et Par Lys i sit Kabinet.

Junot kom træt ind med Brevet aabent i Haanden.

— Gudskelov, at du endelig er der! Hans Hustru vendte sig ivrig om fra Vinduet, hvor hun havde stillet sig paa Post for at se efter ham. Har du mødt Martin eller Dubois? . . .

— Nej — han kastede ligegyldig Brevet paa hendes Skrivechatol. Jeg, jeg var . . . Jeg fik alligevel at vide, hvad det drejede sig om.

Madame Junot saa' paa ham. Aa! jeg forstaar . . . Hun tog Brevet og læste det igennem halvhøjt, mumlende.

Det var fra Duroc, men drejede sig om helt andre Ting, end hun havde tænkt sig. Han underrettede ganske kort Junot om, at Prinsesse Catherine af Würtemberg, den vordende Dronning af Westphalen, allerede næste Morgen med sit Følge vilde ankomme til Raincy, hvor Hans Majestæt havde bestemt, at hun skulde dejeunere og udhvile sig efter

Rejsen. Da Kejseren ikke ønskede, at hans Broders vordende Gemalinde — i Lighed med Hertuginden af Bourgogne og andre Fyrstinder under *l'ancien regime* — midt paa Formiddagen holdt sit højtidelige Indtog i Hovedstaden, havde han ment, at hun, indtil Aftenen faldt paa, kunde opholde sig hos Junots paa Raincy, som just laa i en passende Afstand fra Paris. «Madame Junot forstaar sig paa, hvordan man skal tale med Prinsesser. Lad hende bare underholde hende, til jeg sender Jérôme ud for at hente hende!»

Junot havde sat sig i Sofaen mellem Vinduerne. Han havde slaaet det ene Ben over det andet og strøg tankefuldt Haanden ned ad Silkestrømpen over Læggen. Han var endnu i Selskabsdragt med Sko og hvide Knæbenklæder. Ved Siden af ham laa hans store trekantede Hat.

— Naa, det kan jo blive rigtig morsomt! Madame Junot lagde energisk Brevet sammen. — Han giver os Ordre til at tage mod en Prinsesse i Morgen tidlig og more hende en hel Dag, akkurat som han giver sin Kammertjener Ordre til at hente en Snustobaksdaase! Klokken er snart halv elleve — vi har kun Natten for os til at køre til Raincy og arrangere det hele!

Junot trak i Kappen paa sin Sko og saa' op. Han rynkede Øjenbrynene og fløjtede distrait, men sagde ingenting.

Laurette stod og betragtede ham i Smug. Hun var vis paa, at han kom lige fra Élysée; hvad havde han nu igen faaet at høre, der kunde gøre ham saa forstemt og saa ligegyldig for alting herhjemme? Hun svøbte med en harmfuld Bevægelse det vinrøde Sjal tættere om sig — de nøgne Arme under de aabne græske Ærmer paa Peignoiren laa korslagte under Brystet. Hun stod og saa' ufravendt paa sin Mand.

— Junot . . . Men du hjælper mig jo slet ikke! . . .

— Aa, Laurette — han satte utaalmodig Foden ned paa Gulvet og bøjede sig forover med Albuerne mod Knæene. Jeg har virkelig saa meget andet at tænke paa! Hvad vil du have, jeg skal gøre? Kejseren har jo nu engang bestemt det.

Han saa' op paa hende, medens han talte. Hun fik pludselig en saa inderlig Medfølelse med ham. Hun vidste nok, hvad der var i Vejen — nu, da de troede, han var falden i Unaade hos Kejseren, vendte alle sig fra ham.

— Du har Ret — der er ingenting at gøre! sagde hun pludselig muntert. Vil du have, at jeg skal svare Duroc? Naturligvis er hun velkommen — det stakkels Barn, der skal have Jérôme! Jeg skal nok arrangere alt, saa festlig jeg kan; men du maa være *maître de plaisir*. Vi maa naturligvis more hende med en Jagt efter Frokosten...

Madame Junot havde allerede slaaet sig ned ved Skrivebordet, medens hun talte. Hun prøvede Pennen paa Neglen, om den var ordentlig skaaren, og tog Papir ud af Mappen.

Junot rettede sig op i Sofaen. Naar hans Hustru kun var glad og munter, kunde hun næsten altid jage hans Misstemning paa Flugt. Han løftede Hovedet og smilede.

— Naturligvis skal hun paa Jagt — en teutonisk Prinsesse! Hun skal være saa stiv som en Pind, har jeg hørt sige. Du maa passiare med hende, Laurette — jeg betakker mig. Jeg har ikke noget nærmere Bekendtskab til andre Prinsesser end spanske og portugisiske, og dem beder jeg Gud bevare mig for.

— Aa, du kender jo ogsaa et Par franske — nærmere mener jeg...

Madame Junot drejede sit lille knejsende Hoved en

Kende. Hun smilede med sit fint sarkastiske, selvsikre Smil, som nu havde en Nuance af Overmod:

— Gud véd, min Ven, om den Jagt bliver saa morsom for dig, som Jagterne paa Raincy plejer at være!

Men da hun saa' Rødmen paa hans Pande, den heftige Maade, hvorpaa han pludselig vendte Hovedet bort, fløj der et Udtryk af Uro, af dyb Medlidenhed over hendes mørke, smukke Ansigt. Hun rejste sig op og gik langsomt hen til ham.

— Junot . . . Hun ledte efter Ord, fandt ingen og blev staaende stille med den ene Haand paa den Stol, han sad paa.

Junot betragtede hende i Smug og blev pludselig greben af Udtrykket i dette Ansigt, som han trods alt elskede mest her i Verden; letbevægelig som han var, drog han heftig hendes Haand til sig, og idet han bøjede sit Ansigt ned mod den, mumlede han:

— Hvorfor siger du ingenting, Laurette, fordi jeg har været borte i Aften? Kom med Bebrejdelser, vær vred paa mig, som du plejer at være, sig . . .

Hun rystede paa Hovedet, og der var i hendes Ansigt, som hun nu vendte mod ham, et saadant Udtryk af ædel Værdighed, at han, som dog vidste, hvor stolt hun var, blev forbavset.

— Hvad kan jeg vel bebrejde dig? Hun er jo som Broderen — naar hun vil herske, saa . . .

Han gættede hendes Tanker, og bittert, saaret i sin mandige Stolthed, sagde han:

— Jeg forstaar dig! I dette som i alt andet, ser du hos mig kun en Trang til at adlyde — en Bonaparte!

Hun drog læmpelig sin Haand ud af hans og lænet

mod Vindueskarmen bag ved sig, med korslagte Arme og Fødderne strakte en Smule frem, begyndte hun:

— Kan du tænke dig, at nogen Kvinde kunde modstaa Napoléon, naar han elskede eller troede, at han elskede?

Junot smilede lidt tvetydig: Jeg har i det mindste aldrig set det.

Hans Hustru blev ved at se paa ham. Der var i i hendes klare, straalende Blik, i hendes stolte Smil noget, som foruroligede ham, paa éngang ængstede og imponerede ham, men som han i dette Øjeblik ikke begreb.

Hun bevægede Læberne ligesom for at sige noget mere, men betvang sig. Idet hun gik forbi ham hen til Skrivebordet, sagde hun ganske jævnt, med sin sædvanlige Stemme:

— Ja, der ser du . . .

Junot blev siddende stille og fulgte hende tankefuldt med Øjnene, medens hun med Ryggen til ham skrev sit Brev færdig. I hans nu trætte, forbitrede Sjæl vaagnede der en Anelse, som han ikke vilde, ikke vovede at lytte til: havde Napoléon søgt at vinde hans Hustru? Havde hun for hans Skyld, af Kærlighed til ham havt Mod og Villie til at vægre sig ved det, som ingen anden Kvinde i Frankrig vilde vægre sig ved. Han huskede pludselig hendes Udtryk, da hun engang i et af deres ømmeste Øjeblikke — han syntes det var kommet saa umotiveret — havde sagt:

«Ingen Kvinde, som ikke af hele sin Sjæl elsker en anden Mand, vilde kunne modstaa Bonaparte.» — Han havde let og sagt, at dersom Tanken om Kejseren i den Grad forfulgte alle Frankrigs Kvinder som hende, saa var det nok snart forbi med hans Herredømme over Mændene.

Hun havde kun smilet, uden at komme med nogen nærmere Forklaring . . .

Han rejste sig og gik med hurtige, uregelmæssige Skridt op og ned ad Gulvet. Han standsede bag ved hendes Stol, og sagte, dvælende ømt lod han sin Haand glide hen over hendes Haar.

Det lod til, at Laurette ikke mærkede ham; hun bøjede sig kun dybere ned over Brevet. Men i dette Øjeblik tænkte de begge det samme, og begge vidste det uden at ville sige det.

Om Natten i Maaneskinnet kørte Madame Junot til Raincy. Efter hende kom Mesterkokken Réchaud i Spidsen for et helt Tog af Vogne med Levnedsmidler, Service, Luxus- og Toiletsager. Om Morgenen senest Klokken halv ni skulde Slottet være i Orden til at modtage Prinsessen af Würtemberg, og det var Madame Junots Hensigt at opbyde alt for at gøre Modtagelsen saa pragtfuld som mulig. Hun vidste nemlig, at Kejseren vilde forhøre sig om enhver Detail, og at han meget ønskede, at hans fyrstelige Svigerinde strax skulde faa et bestemt og blivende Indtryk af fransk Pragt og Smag, saasnart hun satte Foden paa parisisk Grund.

Guvernørens Frue fik ikke Tid til at sove mange Timer den Nat. Tidlig om Morgenen kom hendes Mand, fulgt af en Adjudant, for at være til Stede ved Prinsessens Ankomst. Madame Junot var lige vaagnet og sad i Sengen og drak sin Chokolade, da Junot endnu med Ridestøvler og Sporer paa traadte ind til hende.

— Lad mig se, om du har mørke Ringe under Øjnene,

Prinsesse *Gracieuse!* sagde han muntert, idet han satte sig paa Sengekanten. Du maa fremfor alt ikke se altfor træt ud — det bliver nemlig ogsaa rapporteret til Hans Majestæt!

— Aa, du skal ikke være bange, lo hun overmodig. Han har da Guskelov endnu ikke forbudt os at bruge Sminke!

Junot lo overgivent. Den stakkels Joséphine — det manglede bare!

Han gik, men vendte sig om i Døren. Sig mig — er du rigtig paa det rene med, hvad Slags Dragt . . .?

Laurette havde allerede det ene Ben ude af Sengen. Hun gjorde en utaalmodig Bevægelse med Haanden.

— Vær du bare rolig, min Ven! Siden jeg kunde vænne mig til at gaa med Fiskebensskørt i Lissabon uden at falde paa Næsen, behøver hverken du eller Kejseren at gøre Jer Sorger for min Paaklædning. Jeg har hørt, at der i Tyskland fordres stort Toilet ved en Lejlighed som denne, men her . . . Du véd jo, at det kun er i Tuilerierne, vi bruger Kaabe og *chérusque.* Jeg kender Kejseren — han ønsker at Prinsessen lige fra det første Øjeblik skal forstaa, at det franske Hof er noget for sig — enestaaende i Verden . . . og alligevel ligesom alle de gamle! Hun lo.

Madame Junot havde ikke længe været i saa godt Humør som i Dag. Hun indsaa, at det var en Gunst, Napoléon vilde bevise dem, naar han betroede hende og hendes Mand at modtage den højfornemme Svigerinde den første Dag, hun tilbragte i et fransk Hus, og hun var langtfra ufølsom for denne store Ære. Medens Marguerite og Joséphine iførte hende det raffinerede «Halvtoilet», hun med stor Omhu havde valgt: hvid Moirésilkekjole med Slæb og

høj Toque med hvide Strudsfjer, spekulerede hun ikke saa lidt paa, hvad Mine den nye Prinsesse vilde sætte op. Laurette var for sin Part paa Forhaand ikke videre sympatetisk stemt over for hende. For det første ængstedes hun — ligesom de fleste af Napoléons gamle Kreds — for hans mere og mere bestemt akcentuerede Tilbøjelighed til at knytte Familieforbindelser med de gamle Hoffer, og for det andet oprørtes hun som Kvinde og Katolik over det vilkaarlige Despoti, hvormed man opløste Jérômes første Ægteskab og behandlede hans unge Hustru og hendes Barn. Hun mindedes uvilkaarlig den Foraarsmorgen for to Aar siden, da hun og Junot paa Rejsen til Lissabon i en forladt *posada* i Nærheden af Merida saa uventet havde truffet den unge Jérôme Bonaparte. Hun tænkte paa deres Frokost i den solbeskinnede Krohave, hvor han fortvivlet og betaget kun talte om sin Sorg over ikke at kunne være sammen med sin «Eliza», som man paa den franske Kejsers Bud, til Trods for hendes ynkværdige Tilstand, havde nægtet Tilladelse til at gaa i Land i alle Havne i Frankrig, Holland, Spanien, Portugal og Italien. Nu var hun paa Vej til England, medens han selv vilde opsøge sin Broder og tigge ham om Medlidenhed med sin unge Hustru og ufødte Barn. Ak, ja! — stakkels lille Jérôme! Han havde vel ikke kunnet modstaa den Fristelse at blive kaldt kejserlig og kongelig Højhed, Udsigten til en Krone og en Prinsesses Haand . . . Madame Junot smilede lidt maliciøs, medens hun knappede sine lange, hvide Handsker, ved Tanken om det Elskovsmøde, hun i Aften skulde overvære mellem sin Barndoms Legekammerat og hans fyrstelige Brud. Gud véd, om han skulde kunne mindes *posada*'en paa Estremaduras duftende Blomsterslette?

Behersket af disse Tanker var det med en vis Kulde

hun nærmede sig Prinsessen og gjorde sine af Ceremoniellet foreskrevne Reverenser, medens hun samtidig — som overmodig Pariserinde lige ud til Fingerspidserne — ret kritisk mønstrede sin høje Gæst.

Prinsesse Catherine af Würtemberg var paa denne Tid omtrent fire og tyve Aar. Hun var i Følge Etiketten (som man i den Anledning havde studeret nøje efter de Akter, som fandtes i Arkivet angaaende Hertugen af Bourgognes Formæling) for et Par Dage siden skiltes fra sin tyske Hofetat og følte sig nu i yderste Grad fremmed blandt alle disse ubekendte Franskmænd, som omgav hende. Hun var lille af Væxt, meget fed, ret klodset, men havde et kønt, aabent, lyst Ansigt, som imidlertid nu, saavel paa Grund af den stærke Augustvarme som paa Grund af det stive Snørliv og den pinlige Forlegenhed, hvori hun befandt sig, var helt højrødt under den optaarnede og temmelig gammeldags Koiffure. Hendes Kostume var — Madame Junot saa' det strax — altfor antediluviansk, endogsaa for en tysk Prinsesse! Hvem havde vel nu sin Forbredde garneret med en «*Mathilde*»? Hvem gik vel nu med saa snævre, glatte Ærmer? — de mindede næsten om Marie-Antoinette Moden. Og saadant et Slæb! Det lignede en lille Hale. I Paris maatte Prinsessen fra Stuttgart komme til at tage sig ud som en Provinsdame.

Hendes Holdning var — om end tvungen og ofte pinlig usikker — stolt og værdig. Hun var næsten overdreven naadig mod sin Værtinde og de unge Fruer, som Kejseren havde udnævnt til hendes Hofdamer. Hvert Øjeblik skiftede hun Farve; og skønt hun lagde stærkt Baand paa sig, var det synligt for alle, i hvilken pinlig Uro og Forlegenhed hun befandt sig blandt alle disse fremmede, i hendes Øjne

fjendtlige Personer, og med den forskrækkelige Udsigt til om Aftenen at blive afhentet af sin Brudgom (som efter hendes Begreber allerede var gift) og af ham blive præsenteret for den Bonaparteske Familie.

— Naa, *Madame la Gouvernante* — hvad siger De saa om min lille Suveræn?

Det var Marskal Bessières, der i Egenskab af Stedfortræder for Prins Jérôme havde afhentet Prinsessen, og som nu hviskende bøjede sig over Madame Junot. Med sine skæve Øjne skelede han smilende hen til Hendes Højhed, som med stiv Gratie tog imod Komplimenter af de Personer, som hendes Hovmesterinde, Madame de Luçay, præsenterede for hende.

Guvernørens Frue vendte sig langsomt om og saa' op i Bessières smilende Øjne. Hun bed sig i Underlæben og trak næsten umærkelig paa Skuldrene, medens hun svarede:

— Mig imponerer hun ikke, kære Marskal! særlig ikke i det Kostume dér. Kunde De virkelig ikke have givet hende et Vink om, hvad der nu er Mode i Paris? Naturligvis — det skal jo saa være — men tror De alligevel ikke, at Kunstneren kunde have lavet det Maleri dér lidt mindre? Hun pegede med et ironisk udtryksfuldt Blik paa det enorme Miniaturbillede af Prins Jérôme, som indfattet i Diamanter hang ved Prinsessens Halsbaand og dinglede frem og tilbage paa hendes Bryst ved den mindste Bevægelse, hun gjorde. Det er jo Synd for hende, at hun skal være nødt til at vise sig paa den Maade for dem allesammen.

— Et Vink? Bedste Madame Junot! De har jo dog ogsaa en Smule Erfaring, hvad kongelige Højheder angaar. Faldt det maaske nogensinde Dem ind at lade Prinsessen af

Brasilien mærke, at hun saa' ud som . . . ? Jeg forstaar mig ikke paa Damedragter — hvad Prins Jérôme desværre formodentlig gør! — men saa meget forstaar jeg blot, at Hendes Højhed ikke er til at spøge med.

— Saah? Madame Junot var nu meget interesseret.

— Ja, kan De tænke Dem . . . Da vi gennemgik denne barbarisk komiske Vielse, De véd, saa — ja, jeg syntes, at Kontenancen fordrede, at jeg som Mand sagde noget — noget spøgefuldt, der tydelig tilkendegav, at ingen af os paa nogen Maade lod os dupere af denne løjerlige Ceremoni, og at vi tog det hele, som et Par fornuftige og moderne Mennesker tager gamle forældede Sædvaner, naar de nu engang er tvungne til at rette sig efter dem. Men hun . . .! Ja, vi Franskmænd ser jo trods alt lidt anderledes paa, hvad der ligger før 89.

— Men hun, siger De? . . .

— Hun gav mig en Tilrettevisning, saa stiv, saa skrap, saa komplet uforstaaende! Og det, jeg sagde — ja, jeg forsikrer Dem — det var virkeligt saa uskyldigt.

— Aa, De er nu ogsaa meget slem imod hende, kære Ven, tog Laurette hende pludselig i Forsvar. Hun er naturligvis saa irritabel i disse Dage, saadan paa sin Post. Det er jo ogsaa en uhyggelig Situation. Men hun kan være elskværdig; se nu, hvor hun smiler til sin Faders Minister Hr. v. Wintzingerode.

Bessières rystede let paa Hovedet — der stod en lille Sky af Pudder omkring Haarpungen, som han ligesom Lannes trods Moden haardnakket vedblev at bære. Ja, stakkels Barn . . . Det kunde være ganske morsomt at høre, hvad Storhertuginden af Berg og Prinsesse Stéphanie siger om hende.

— Det faar De saamænd nok at vide, hvis det er Dem meget magtpaaliggende, svarede Laurette lidt tørt.

Strax efter Middagen, som Prinsessen efter eget Ønske kun havde indtaget sammen med Slottets Damer i det prægtige runde Bibliotek, ventede man efter Hans Majestæts Bestemmelse Prinsens Ankomst. Stærkt genert og med en Rødme saa mørk, at den næsten gjorde et pinligt Indtryk, havde Prinsesse Catherine anmodet Madame Junot om — dersom det var muligt — at blive underrettet en Stund i Forvejen om Hans Højheds Ankomst. En Adjudant havde øjeblikkelig faaet Ordre til, bevæbnet med en Kikkert fra Parken at iagttage den store Poppelallé og strax melde, naar han fik Øje paa Prinsen og hans Følge.

Jo mere Klokken nærmede sig syv, des mere kendelig blev Prinsessens Angst og Uro. Da Madame Junot saa', hvor ulykkelig hun var i sin stive Generthed, glemte hun alle sine Fordomme mod hende og besluttede sig endelig til at spørge sin Mand, om Vedetten endnu ikke havde meldt noget. Men da hun aabnede Døren ind til den store Spisesal, hvor Junot præsiderede ved Herrernes Middag, slog der hende saa vældige Lattersalver i Møde, at hun tabte al Lyst til at komme frem med sit Spørgsmaal. Ti det var tydeligt nok, at Junot, Bessières og de andre, som hverken interesserede sig for Jérômes første eller anden Hustru, kun betragtede Prinsessens Besøg paa Raincy som en fortræffelig Anledning til at holde Festmaaltid og opfriske gamle lystige Historier og fælles Minder fra Felttogene. Hun vendte strax om og besluttede i Stedet for, selv at opsøge den vagthavende Officer for at høre, om han havde set noget. Hurtig kastede hun et tyndt Sjal over Skuldrene og gik over Græsplænen hen til «den russiske Pavillon,» hvor den stak-

kels forviste Hr. de Grandsaigne dinerede muttersalene med en stor Kikkert stillet op paa Bordet foran sig.

— «Søster Anna, Søster Anna, ser du ikke nogen komme?» raabte hun overgivent, idet hun holdt Hænderne op for Munden som en Raaber.

— «Jeg ser, o Herskerinde! kun Græsset, der grønnes, og Solen, der skinner,» svarede den unge Adelsmand ligesaa muntert, henrykt over at faa Selskab.

Madame Junot stod med udbredte Arme og holdt sig fast i Pavillonens to Dørstolper, medens hun vuggede sig let frem og tilbage paa Hælene. Hun lo, skønt hun havde lidt daarlig Samvittighed ved at spøge med denne alvorlige Sag, medens den stakkels Prinsesse sad som paa Naale dérinde. Pludselig vendte hun sig ud imod Vejen og skyggede med Haanden for Øjnene:

— De ser daarligt, Søster Anna! Der er Støvskyen og midt i den Ridder Blaaskæg.

Monsieur de Grandsaigne saa' paa hende med store Øjne, saa brast de begge i Latter. Hun havde ikke selv tænkt paa Analogien.

— Skynd Dem strax til min Mand, Monsieur de Grandsaigne, og sig, at Prinsen er her lige paa Minutten. Jeg gaar til Hendes Højhed.

Herrerne fik travlt med at rejse sig fra Bordet. Sammen med Damerne samledes de inde i Billardsalen. Junot skyndte sig ud for at tage mod Prinsen og hans Følge.

Prinsessen var alene i den store Midtersalon. Hun var pludselig bleven aldeles rolig. Stiv og stille stod hun nu i en tillært Position henne ved den store Marmorkamin ved Siden af den gobelinsbetrukne Lænestol, som var bestemt for Prinsen. Følget kunde meget let iagttage enhver af

hendes Bevægelser — de to Saloner var jo kun skilte fra hinanden ved en Række Piller.

Jérôme Bonaparte kom alene ind fra Musiksalen, hvor han havde ladet sit Følge blive. Han bar de franske Prinsers sædvanlige Salondragt: Sko og Silkestrømper, hvide Kaschmirsbenklæder og Silkelivkjole *à la française* med Æreslegionens store Dekoration over Brystet. Han gik raskt over Gulvet hen til Prinsessen, som gik ham et Par Skridt i Møde.

De komplimenterede hinanden med nogle Fraser, der imidlertid udtaltes med saa lav Stemme, at de opvartende Kavalerer og Damer inde i Billardsalen ikke kunde høre dem.

Prinsen satte sig et Øjeblik ned i Lænestolen ved Siden af sin Brud, saaledes som det i Forvejen var blevet bestemt i Ceremoniellet, at han skulde gøre. Han gjorde hende et Par høflige Spørgsmaal angaaende Rejsen og rejste sig derpaa strax op.

— Min Broder venter os, sagde han højt, saa alle kunde høre det. Han længes utaalmodig efter at komme til at hilse paa sin nye Søster, som han allerede sætter stor Pris paa.

Prinsesse Catherine smilede — altid samme tvungne og værdige Smil — og fulgte trippende sin Brudgom hen til Musiksalens Indgang. Men ikke saa snart var han kommen udenfor Døren, førend hun skiftede Farve, vaklede og med et smertelig Suk førte Haanden op til Hjertet.

— Hun besvimer, raabte Madame de Lucay. Hurtig Vand og Eau de Cologne!

Ildebefindendet varede ikke længe. Den unge Prinsesse slog næsten strax Øjnene op igen — forvirret, genert.

— Aa, jeg er saa træt! sagde hun med naturlig, klagende Stemme. Saa træt efter Rejsen, tilføjede hun.

— Deres Højhed! Bessières nærmede sig hende bukkende med Hatten i Haanden. Ekvipagerne venter. Men dersom Deres Højhed ønsker at opsætte Rejsen . . .

— Nej, nej! Hun rejste sig hurtig op; det var hende meget magtpaaliggende, jo før jo heller at faa en Ende paa dette Martyrium.

— Madame Junot — hun vendte sig til sin Værtinde, smilende med dette stereotype, tillærte Smil, som i den Grad misklædte hendes smukke, ærlige Ansigt — De kan være overbevist om, at jeg aldrig skal glemme Raincy og Deres Gæstfrihed imod mig. Det skal altid minde mig om nogle af de behageligste Øjeblikke i mit Liv.

Madame Junot nejede og kyssede ærbødig Prinsessens Haand. Denne Gang var hendes dybe Reverens virkelig alvorlig ment. Hun forstod pludselig al den Bitterhed og den grusomme Ydmygelse, den fremmede Kongedatter havde maattet lide i disse faa Øjeblikke her i hendes Hjem.

XIV.

«Ma santé n'a jamais été si bonne — tellement que je suis devenu plus galant que par le passé.»

NAPOLÉON.
(Lettre au roi Joseph 1807.)

Kejseren havde pludselig begyndt at vise Guvernørens Frue stor Opmærksomhed; det var, som om han paa en eklatant Maade vilde dementere alle Rygter om, at Junot skulde være falden i Unaade. Hans lange Samtale med hende ved Festen i Hôtel de Ville havde man baade lagt Mærke til og kommenteret, og alle Vegne omtaltes det som en ganske overordentlig Gunstbevisning, at han just havde valgt hende og hendes Mand til først af alle at modtage den nye Dronning af Westphalen, denne kongelige Prinsesse, hvis Forbindelse med det kejserlige Hus alle vidste, at han skattede saa højt. Han havde tillige — som Tak for hendes Gæstfrihed paa Raincy, sagde nogle, kun som Galanteri, sagde andre — flere Gange i den sidste Tid sendt hende prægtige Buketter og sjældne Planter fra de kejserlige Drivhuse, og nu sidst paa det store Bal, som Storhertuginden af Berg gav i Élysée i Anledning af Kong Jérômes Bryllup, havde han atter vist

hende en udsøgt Artighed og havt en længere Samtale med hende. Hoffets øvrige Damer — de fleste var i den Grad imponerede af Kejseren og bange for ham, at de næppe vidste ud eller ind, naar de var nødt til at svare paa hans bryske Spørgsmaal — begyndte allerede at vise sig i højeste Grad misundelige paa hende, der saa godt forstod at ripostere, at spøge og le ganske naturlig, og hvem det saa mærkværdig ofte lykkedes paa Herskerens Læber at fremkalde det kønne, lyse Smil, der, naar han vilde, kunde være saa fint forstaaende, saa forførerisk ømt.

Paa sin Side undgik Madame Junot ikke Kejseren, men hun gjorde sig heller ikke nogen særlig Umage for at tildrage sig hans Opmærksomhed. Ligesaa vel som han havde hun i høj Grad «*l'esprit de principauté*» — det morede hende baade at være og anses for at være den første i en Salon, og hun gik aldrig af Vejen for en Sukces. Men paa den anden Side havde hun ikke Lyst til at være Skive for Hofsladderen, som hun mærkede allerede begyndte at sysselsætte sig en hel Del med hende. Da Kejseren ogsaa denne Aften paa Storhertugindens Bal, efter i Tavshed oppe fra sin Trone at have været Tilskuer til de første Danse, nærmede sig hende, og hun mærkede den ilfærdige, maliciøst markerede Diskretion, hvormed de nærmest staaende trak sig ud af Hørevidde for at give dem Lejlighed til en tête-à-tête, mærkede hun, at hun til Trods for sin Scenevanthed i Selskabslivet, rødmede helt ned paa Halsen.

Denne usalige Rødme gjorde Udslaget og blev næsten endnu mere kommenteret end selve Samtalen, som for Resten blot varede nogle faa Minutter, og som ingen hørte. Guvernørens Frue rødme! Hun, som var saa — næsten uforskammet selvsikker! For Spøg — maaske ogsaa af Ondskab — gjorde

Prinsesse Pauline, som ellers ikke var nogen særlig fiffig Iagttager, sin Søster opmærksom paa dette højst interessante Indicium. Ret ugenert pegede hun med sin Vifte hen mod den anden Ende af Salen, hvor Madame Junot netop nu med nedslagne Øjne nejede for Hans Majestæt, som til Afsked allernaadigst klappede hende paa de højrøde Kinder.

— Bonaparte begynder at give sig en hel Del af med Damerne, ser det ud til — idetmindste med en af dem! Han mener vel, at Junot er altfor optagen paa andre Kanter til at lægge Mærke til det.

Storhertuginden af Berg forandrede ikke en Mine; det kunde aldrig falde hende ind at lade Paulette se sig i Kortene. Hun sagde tørt:

— Laurette har altid havt store Chancer hos Kejseren — hun ligner jo Signora Panoria! Var hun ikke saa stædig, som hun nu engang er, kunde hun allerede for længe siden have gjort sin Lykke. Og nu er hun jo smukkere end nogensinde . . .

Prinsesse Caroline holdt pludselig inde. Hun sad og stirrede frem for sig, lidt aandsfraværende, og smilede fint.

— Det er en stor Fristelse! sukkede hun med en sentimental moralsk Hovedrysten. Hvem kan vide, om hun ikke bukker under for den. Stakkels Junot!

— Ja, stakkels Junot! sukkede ogsaa Pauline medlidende. Men han har jo ogsaa sine Chancer!

Prinsesse Caroline havde allerede rejst sig op for at gaa. Hun stod paa den Trappe, der førte ned fra Forhøjningen, hvorpaa begge de høje Damer sad. Med fyrstelig Værdighed løftede hun Slæbet paa sin Kjole og vendte med en imponerende fornem Bevægelse sit smukke Hoved om mod Søsteren.

— Saah? sagde hun langsomt, næsten ganske højt. Du husker altsaa endnu den gamle Historie? Kære Pauline — du er virkelig mere trofast, end jeg havde troet om dig! Og hun tilføjede sagtere, søsterlig advarende: Du skulde for Resten ikke tale saa højt om din Svaghed for ham.

Prinsesse Borghese blev saa indigneret, at hun ikke lige i Øjeblikket kunde finde paa noget at svare. Storhertuginden skred værdig, med højt løftet Hoved, ned ad de lave purpurklædte Trappetrin.

Hver Formiddag efter Frokost tog Storhertuginden af Berg og Cleve mod sine nærmeste Venner i sin saakaldte «lille» Salon. Det var et stort, prægtigt Gemak, som Percier og Fontaine for nylig havde indrettet til hende med blaa Silketapeter, forgyldte Lambrequiner og Pilastre. Møblerne, der alle var nye og holdte i stiv, splendid Kejserstil, var ligeledes stærkt forgyldte og betrukne med blaat, brocheret Lyonersilke. Gardinerne, der rigt draperede de store Vinduer, var ogsaa af blaat Brokade, let broderede med gyldne Bier og Laurbærkviste.

I disse sidste Uger efter Hjemkomsten fra Tilsit, og lige siden Talleyrand havde sat igennem, at han som Stedfortræder for Kong Joseph var bleven udnævnt til *Vice-Grand-Électeur* og saaledes nu var en af Rigets Stordignitarer, havde baade Murat og hans Gemalinde paa en øjnefaldende Maade søgt at nærme sig ham. Fyrsten af Benevent var altid affabel, men bevarede dog selv i sit Forhold til Kejserens egen Familie, sin sædvanlige glatte Uigennemtrængelighed og sit lidt skødesløse, hovmodige Væsen. Murat havde han nu stadig — for Resten i fuldstændig Overensstemmelse med den

Tone, Napoléon selv anslog — behandlet ret nonchalant. Det var ogsaa Synd at sige, at Storhertugen følte sig synderlig tiltalt af ham; men Prinsessen, hans Gemalinde — af hvem han fuldstændig lod sig lede til Trods for sin ofte udviste Brutalitet mod hende — blev aldrig træt af at forestille ham, hvor vigtig det var for deres Planer at have Talleyrand paa deres Side. Han var jo den eneste, som, hvad Udenrigspolitik angik, havde nogen som helst Indflydelse paa Napoléon.

Caroline kom derimod godt ud af det med Talleyrand. Hver Gang de mødtes, købslog de habilt med hinanden om Europas Kroner; det var noget, der morede dem begge, og som de begge i høj Grad forstod sig paa. Hende viste han ogsaa stor Agtelse; hun var ikke blot Kejserens Søster, men tillige en særdeles smuk Dame, som — efter hvad man sagde — forstod at betale en Tjeneste rigelig; hun gav oven i Købet Forskud.

Ogsaa denne Formiddag havde Hendes Højhed Besøg af Fyrsten af Benevent. Septemberdagens uhyggelige klare og skarpe Lys, som tilmed inde i Salonen var blaaligt paa Grund af Reflexen fra Gardiner og Møbler, var dog ikke i Stand til at skade Prinsessens uforlignelige Frâicheur. I sin lette orientalske Silkebluse med aaben Vest af Rosafløjel kantet med Guldfrynser, tog hun sig absolut ligesaa blændende ud som paa Ballet Aftenen i Forvejen. Hun sad med begge Albuer støttet paa den lille broncebeslaaede Gueridon, som stod ved Siden af hendes Chaiselongue, og legede skødesløst med Ringene paa sine Fingre.

— Storhertugen beklager sig over Deres Højhed, sagde hun smilende, idet hun saa' op paa Talleyrand. Han paastaar . . .

— At Monsieur de Talleyrand *«ne veut pas qué jé sois roué!»* afbrød Talleyrand hende med en lystig Efterligning af Murats Stemme og stærkt sydfranske Akcent.

Prinsessen rettede sig uvilkaarlig i Stolen og trak den fyldige Hage en Smule ind. Men hun ansaa det ikke for raadeligt at vise, at hun syntes, han var gaaet for vidt, og desuden kunde hun virkelig ikke lade være med at le. Hun trak let paa Skuldrene og smilede.

— Ja, kære Fyrste, det siger han! og det lader til, at han ikke har saa megen Uret endda . . . Men De, som har Indflydelse hos Hans Majestæt, hvorfor sætter De Dem imod vore Ønsker, som jo kun er i Overensstemmelse med det polske Folks og til dets Bedste?

— Ja, Deres kejserlige Højhed — det er jo lidt vanskeligt at tale om disse Ting — oprigtig — uden samtidig at krænke Deres ømmeste og helligste Følelser. Han tav.

— Aa, sagde Prinsessen tørt, naar man taler med mig om Forretninger, lader jeg altid mine Følelser, endogsaa de helligste, komme i anden Række. Det er min Pligt som Fyrstinde. De vilde sige? . . .

— Jeg vilde kun sige — Fyrsten aabnede langsomt Kaméelaaget paa sin prægtige Snustobaksdaase og holdt længe Prisen mellem Fingrene . . . Jeg vilde kun sige, at der desværre findes Personer, der mener, at Deres høje Gemal, der er saa uforlignelig, naar det kommer an paa Tapperhed, dog ikke er blandt dem, som bedst egner sig til i højeste Instans at styre et Riges Anliggender.

Caroline havde ventet sig denne Indvending. Hun var endogsaa Talleyrand taknemlig, fordi han saa aabent kom frem med den. Hun bøjede sig endnu længere hen over

Gueridonen og tilkastede Talleyrand et langt, betydningsfuldt Blik.

— Men der er andre, som forstaar det. De véd, at min Mand ikke er utilgængelig for de velmente Raad, jeg fra Tid til anden er i Stand til at give ham. Og jeg paa min Side er ikke ufølsom for det Venskab, som Rigets mest fremragende og højst betroede Mand behager at anse mig for værdig til.

Prinsessen gjorde en Pause. Hendes Øjne hvilede endnu i Talleyrands. Hun smilede og rakte ham sin Haand over Bordet.

— Monsieur de Talleyrand, jeg er Dem oprigtig taknemmelig for Deres Tillid til mig!

Talleyrand bøjede sig dybt ned over den lille bedaarende, buttede Haand, som han kyssede.

I dette Øjeblik introducerede Kammerherren en ny Gæst: Hans Majestæt Kejseren af Østrigs nye Ambassadør, Hr. v. Metternich!

Den unge elegante Adelsmand traadte ind med graciøs Værdighed, idet han paa sin Vej over Gulvet hen til Prinsessen, der havde rejst sig op, let og behændig gjorde de mange uensartede, næsten balletmæssige Buk, som den franske Etikette foreskrev. Caroline smilede naadig, idet hun rakte ham sin Haand og anviste ham Plads.

Talleyrand blev kun et Par Øjeblikke endnu. Da han gik, mødte han i Døren General Junot.

— Min kære Guvernør af Paris — Prinsessen anviste ham Plads et Stykke længere borte end Metternich og talte uden at betragte ham, beskæftiget med en Flakon, som stod paa Bordet foran hende. Det er en sjælden Ære at

se Dem! Hvad kan jeg i Dag tilskrive Æren af Deres Besøg?

— Jeg kommer for at gøre Deres kejserlige Højhed min Afskedsvisit — her, i Elysée. Om et Par Dage — saasnart jeg har fulgt Majestæterne til Fontainebleau — ønsker Kejseren, at jeg skal afrejse til min Post i Arméen.

— Allerede? Caroline stirrede paa ham med sine store mørke Øjne. Jeg troede, vi i det mindste i Jagttiden skulde have Fornøjelsen af Deres Selskab. Det maa være ganske pludselig, at min Broder har fattet den Beslutning. Maaske først efter Ballet i Gaar . . . Hun standsede, bed sig i Læben og kastede uvilkaarlig et hastigt Blik paa Metternich, som om hun var bange for at have sagt for meget.

— Jeg véd ikke, naar Hans Majestæt har truffet den Bestemmelse — jeg har selv længe været forberedt paa Afrejsen. Det var tydelig nok, at Junot ikke tænkte videre over Prinsessens Ord. Han skottede hen til Østrigeren for at se, om det ikke snart var hans Mening at gaa.

Metternich, der naturligvis var ret godt inde i al Hofsladder, gjorde virkelig Mine til at rejse sig; men Prinsessen holdt ham tilbage med et Blik, som ikke kunde misforstaas, idet hun samtidig atter vendte sig til Guvernøren af Paris.

— Det ser næsten ud, som om han vilde være af med Dem, sagde hun skalkagtig leende. A propos — maa det være mig tilladt at gøre Dem min Kompliment! Madame Junot var bedaarende paa mit Bal i Gaar. Hun vakte almindelig Opsigt.

Junot kendte ret godt Storhertuginden af Berg. Paa éngang gik det op for ham, hvor hun vilde hen: hun vilde bortlede hans Opmærksomhed fra sig selv ved at gøre ham skinsyg

i Anledning af Kejserens vidt drevne Galanteri over for Laurette, paa samme Tid som hun over for den fremmede Diplomat, hun allerede tydelig nok lagde an paa, behændig insinuerede en anden Grund til denne pludselige Rejse til Bayonne end den, som i Almindelighed af Hofsladderen antoges for at være den mest bestemmende: en momentan Forvisning som Straf for en altfor stor Intimitet over for en vis kejserlig Prinsesse. Han blev ganske mørkerød i Ansigtet af Vrede og kunde ikke faa et Ord frem.

Prinsessen var hensynsløs modig, og hun vidste ogsaa i dette Øjeblik paa en Prik, baade hvad det var, hun vilde, og hvad hun gjorde. Men nu blev hun bange. Hun kendte altfor godt Junot og hans vilde Heftighed til ikke strax af Udtrykket i hans Ansigt at forstaa, hvad der gik for sig i ham. Et Sekund lukkede hun Øjnene, angst for hans næste Ord, og den lille, runde Lugtedaase af fint Guldfiligran, som hang ved hendes Bælte, knugedes i samme Nu aldeles flad i hendes knyttede Haand.

Metternich sad og strøg en af sine Fingre hen over Guldtressen paa sin trekantede Hat. Han sagde langsomt, idet han gjorde et let Buk hen mod Junot:

— Min kære General — maa det være mig tilladt at være af samme Mening! Med Undtagelse af sin høje Værtinde var Madame Junot ubetinget den mest beundrede Dame i Gaar.

Metternichs banale og i en ligegyldig Tone fremførte Kompliment standsede det lidenskabelige Svar, som allerede svævede paa Junots Læber, og vakte ham — samtidig med at han kom til at tænke paa, at de ikke var alene — pludselig til Besindelse. Han tav og tog med et køligt Buk mod Komplimenten.

Prinsessen længtes pludselig efter, at Metternich, som hun af al Magt havde søgt at holde tilbage, nu skulde gaa. Hun saa', hvilket Indtryk hendes Adfærd havde gjort paa Junot; Kvinden i hende vaagnede — hun havde ikke blot været hans Elskerinde, hun havde ogsaa elsket ham, ja, i dette Øjeblik syntes hun, at hun elskede ham endnu! Naar hun saa' ham saa stolt, saa behersket og mandig, kunde hun pludselig ikke udholde den Tanke, at de nu skulde skilles paa denne Maade og aldrig mødes i Kærlighed mere.

Junot sad i halv Profil, paa den anden Side af Gueridonen. Han havde lænet sig tilbage i Stolen og med en vis husvant Nonchalance slaaet det ene Ben over det andet. Det kækt baarne Hoved havde han kastet stærkt tilbage; over den prægtige, løst hængende Husardolmans Pelskantning rejste hans runde, blonde Nakke sig. Under sine endnu halvt lukkede Øjenlaag betragtede Prinsessen ham. Hun syntes, hun kunde skimte det hvide Ar i Tindingen — det Ar, han var saa stolt af . . . Havde Hr. v. Metternich ikke været til Stede, hun havde — saa kejserlig og kongelig Prinsesse hun end var — i dette Øjeblik kastet sig paa Knæ for sin Elsker, netop fordi han havde gennemskuet hende, netop fordi hun i sin Sjæls Inderste anede den haanlige, foragtelige Kulde, som hans Vrede mod hende for et Øjeblik siden nu var bleven efterfulgt af. Hun længtes efter at føle hans tunge, brutale Haand paa sit Hoved, i sit gyldne Haar — efter hans Bebrejdelser og vrede Ord. Hun længtes efter at føle, hvorledes denne Mand, som stundom havde været hendes Herre, endnu engang kunde være det.

Prinsesse Caroline aandede tungt og med Besvær; haardt trykkede hun Haanden mod Hjertet, medens Rødmen paa hendes Kinder langsomt tog til og bredte sig helt ned paa

Halsen. Et Par Sekunder var der ingen, der ytrede noget. Guvernøren af Paris rejste sig for at gaa.

— Deres kejserlige Højhed! Han bukkede med korrekt Underdanighed for Prinsessen.

Caroline rejste sig.

— Kære Junot, sagde hun sagte, det gør mig ondt, at De skal rejse saa snart . . . Hun ledte efter Ordene, medens hun naadig fulgte ham et Stykke over Gulvet. Vi ses igen — om ikke før saa i Fontainebleau — ikke sandt?

Junot bukkede blot endnu engang til Svar paa det Blik, Prinsessen, uset af Metternich, tilkastede ham.

Guvernøren af Paris gik saa hurtig gennem Forværelset, at han næppe fik Tid til at hilse paa de bukkende Kavalerer.

Prinsesse Caroline talte endnu længe alene med Hr. v. Metternich. Kavalererne ude i Forværelset tænkte i Stilhed deres derved.

XV.

Ici (à Paris) seulement de tous les lieux de la terre les femmes méritent de tenir le gouvernail . . . Une femme a besoin de six mois de Paris pour connaître ce qui lui est dû, est quel est son empire.

NAPOLÉON
(Correspondance de l'Empereur).

Il fallait pour lui résister qu'une femme aimât ailleurs, car il n'est pas de raison, il n'est pas de vertu à l'épreuve d'une semblable séduction.

Mme JUNOT
(de Napoléon.)

Guvernøren af Paris aabnede Døren til sin Hustrus Forværelse.

— Hvor er Madame? spurgte han kort den tilstedeværende Lakaj, som søvndrukken rejste sig op fra sin Middagslur.

— Madame, Monseigneur? . . . Madame har netop Besøg af Hans Excellence Stormarskallen.

— Det er godt! Guvernøren af Paris gjorde en utaalmodig Bevægelse med Haanden og gik hurtig gennem Værelset hen til Hjørnekabinettet.

Paa sin Skrivebordsstol henne ved Chatollet sad Laurette. Med Albuen hvilende paa det spinkle Rygstøds gyldne Lyre havde hun vendt sig om i Profil med Ansigtet mod Dagslyset og fulgte med Øjnene Duroc, som langsomt gik op og ned ad Gulvet. Da hendes Mand brysk traadte ind ad Døren, mørk som en Tordensky, kiggede hun forbavset op paa ham.

Junot hilste kort og skødesløst paa Duroc. Uden at sige noget kastede han sig ned paa Stolen ved Vinduet.

— Men Gud, Junot — de vendte sig begge om imod ham — hvad er der i Vejen?

— Aa, ingenting! Men strax efter udbrød han heftig:

— Duroc maa for Resten gerne høre det! Hvad i Alverden — han rejste sig op og gik hen til sin Hustru — er det, Folk siger om dig og — og — om ham?

De vidste begge, at naar Junot sagde ham med den Betoning, mente han Napoléon.

— Om mig og Kejseren? Laurette gav sig til at le. Du store Gud, her sidder Duroc netop og fortæller mig de mest rørende Historier om ham og en vis Madame Walewska. Og i Tuilerierne taler man ikke om andet end om hans Opmærksomhed mod Madame Gazani! Hvad siges der nu ude i Byen om mig? ... Jeg troede ikke, hans Hjerte var saa rummeligt.

Junot tav; men han lagde meget godt Mærke til det Blik, hans Hustru vexlede med Duroc. Og i samme Øjeblik var han overbevist om, at de ikke havde talt om den polske Grevinde.

Duroc stillede sig op lige foran Madame Junot; smilende truede han ad hende med Fingeren. Men, Madame! — Jeg, som troede, De var saa diskret. Det er jo næsten

en Statshemmelighed, jeg har betroet Dem. For Resten — De skal ikke stole saa trygt paa, at Madame Walewska interesserer ham længer. Hun havde en høj Stjerne — i Warschau og i Finkenstein, men . . . Han trak paa Skuldrene. Hun var for ensformig, for underdanig — ingen Ynde, ingen Esprit! Hun forstod ikke tilstrækkelig at more ham, og hun plagede ham med Politik. Desuden er hun jo des værre ikke Pariserinde — kun en fransk Kvinde kan bedaare Kejseren.

— Og nu er hun maaske funden, den nye, der kan bedaare ham? afbrød Junot ham ironisk.

Duroc vendte sig om mod ham: Nej, du, det tror jeg ikke. Siden Kejseren holdt op at bryde sig om Joséphine, har han kun elsket éngang. Det var under Konsulatet. Nu! — Nu har Napoléon kun én virkelig Elskerinde — Frankrig!

— Ja, det lyder jo saa kønt, alt det, sagde Junot tørt. Han bøjede sig frem og tog sin Hustru fast om begge Armene lige over Albuerne, idet han tvang hende til at se op paa sig. Har du mere Fortrolighed til Duroc end til mig, Laurette? spurgte han ømt, bebrejdende.

— Fortrolighed? Jeg har ikke noget at betro nogen. Du store Gud — det ender vel med, at man fortæller, at Duroc er min Elsker!

— Madame! — Duroc lagde Haanden paa Hjertet. Jeg har aldrig vovet at stile saa højt; men nu, naar Junot rejser . . .

De lo allesammen. Junot lagde Armen om sin Hustrus Liv og rakte sin Ven den anden Haand.

— Jeg véd, det er Dumheder, sagde han endnu leende. Jeg er en Nar, at jeg tager mig det nær. Men

Folk maa ikke engang sige Dumheder om min Laure! Pas godt paa hende, Duroc, medens jeg er borte.

— Du skulde heller betro hende til en anden, lo Duroc. Du hører jo, at jeg er slet ikke til at stole paa. Henvend dig til en anden af Madames Beundrere — Murat, for Exempel!

Guvernøren af Paris blev mørkerød lige op til Haarrødderne. Uden at sige saa meget som et Ord drog han sagte Armen bort fra sin Hustrus Liv og gik langsomt ud af Værelset.

— Duroc — hvor kunde De? Madame Junot gik forbi ham, truende, bebrejdende, rede til strax at følge sin Mand.

— Jeg beder Dem, Madame . . . Jeg giver Dem mit Æresord paa, at jeg ikke havde nogen Bagtanke med mine Ord! Men nu — i sin Iver greb han hendes Haand og holdt hende næsten med Magt tilbage, medens han sænkede Stemmen. Maa jeg give Dem et godt Raad: følg ikke efter ham, lad ham være. En Hustru bør ikke se sin Mand rødme.

Madame Junot smilede fint og ironisk uden at svare. Duroc bøjede sig ned og kyssede ærbødig den lille, kraftige Haand, som vilde rive sig ud af hans.

— Og nu, sagde han sagte, idet han endnu med hendes Haand i sin læmpelig førte hende tilbage til hendes Plads, fortæl mig nu det, som De vilde have fortalt mig før, dengang Deres Mand kom ind. De har ofte kaldt mig Deres Broder — betragt mig nu som saadan!

Duroc saa' kærlig paa hende med sine runde, sorte Øjne.

— Aa, min Ven . . . Jeg angrer, at jeg nogensinde er

begyndt at tale om denne Sag. Det er maaske ren Indbildning, og — jeg er bange for at gøre mig latterlig i Deres Øjne.

— Men hvor kan det være, at De aldrig før har fortalt mig om denne gamle Historie fra Malmaison? . . .

— Aa — Hun saa' ned og sad og drejede Ringene paa sine Fingre. Det lod jo ikke til at skulle blive til mere, og saa kom Opholdet ved Lejren i Boulogne og vor Rejse til Portugal og saa . . . Jeg har knapt set Kejseren igen før nu.

— Og nu?

Madame Junot smilede og trak paa Skuldrene. Jeg har kun fortalt Dem Begyndelsen paa Historien: hvordan han om Morgenen Klokken fire plejede at komme ind i mit Værelse og læse sin Post paa Sengekanten . . . Det var kompromitterende, ikke sandt, med alle de Papirsomslag paa Gulvet, hvorpaa der stod: «Til Første-Konsulen personlig — til ham alene»? Der gik næsten en he Uge paa den Maade.

— Og han foretog sig ellers ikke andet — læste kun sin Post? afbrød Duroc hende lidt mistroisk.

— Jo, han snakkede en hel Del — De véd, saadan sentimentalt og ironisk paa samme Tid, saa man aldrig rigtig véd, hvor man har ham. Og naar han gik, kneb han mig i Næsen og purrede op i mit Haar.

— Men Junot, for Pokker . . .?

— Junot! Han kommanderede jo Paris og vidste ikke et Ord om det hele. Joséphine var i Plombières, det husker De nok, og De, De var langt borte, etsteds i Lothringen. Madame Louis — naa, jeg var saa ung, jeg generede mig for at sige noget til Madame Louis. Men hun mærkede det jo nok alligevel altsammen.

Duroc sukkede lidt sentimentalt. Det gjorde han ofte, naar man talte om Hortense.

— Saa en Aften spiste Junot til Middag paa Malmaison. Han skulde tilbage samme Aften — De véd, at Kommandanten af Paris aldrig fik Lov til at forlade sin Post! Men — ja — saa fik jeg ham op med paa mit Værelse for at sige Godnat og saa . . .

Duroc smilede. Madame Junot kiggede op, hun smilede ogsaa og rødmede lidt.

— Jeg lod ham naturligvis ikke tage afsted! sagde hun rask og overlegen. Men da jeg om Morgenen hørte Bonaparte tage i Døren, saa . . . Jeg er ikke bange af mig, men da ønskede jeg mig hundrede Mile borte.

— Sagde han noget — Første-Konsulen?

— Han saa' paa mig. Og saa smilede han. Et saadant Smil! Han gennemskuede mig naturligvis strax, og han blev vred og gjorde Nar ad mig, fordi jeg havde været bange. Siden sagde han, at jeg var en Snerpe — og at der ikke havde været nogen Grund for mig til at være bange . . . Hun rejste sig. Aa, gamle dumme Historier! Hvorfor faar De mig nu til at sidde og fortælle alt dette?

— Men Junot, Junot for Pokker? . . . Hvad sagde han, da han vaagnede og saa' Bonaparte i Deres Sovekammer?

— Han lo bare. Den Tanke faldt ham ikke ind — dengang! Husk paa, hvad for Begreber han har om Venskab, husk paa, hvordan han bar sig ad mod Joséphine, da han fulgte hende til Italien . . . Og hun — De véd jo nok, at hun ikke var saa vanskelig . . . Ellers tror han jo ikke det bedste om Bonaparte, naar det gælder den Slags Ting!

— Men syntes han alligevel ikke, at det var underligt? spurgte Duroc tvivlende.

— Aah, paa den Tid! . . . Vi havde jo saa godt som ingen Etikette, og Første-Konsulen sagde, at han havde lovet at vække mig før Jagten. Desuden begyndte han strax meget heftig at bebrejde Kommandanten, at han var bleven uden at have Tilladelse. Han er jo alle Situationer voxen!

— Og siden — hvordan gik det siden?

— Siden havde vi to et lille Opgør — Første-Konsulen og jeg. Han tvang mig til at køre alene med sig i sin Kalesche til Jagten ved Butard . . . Nej, Duroc! — Hun gik hen til Kaminen og lagde sin hede Kind mod Marmoret, ligesom for at køle den. Nu kan det være nok. Jeg har aldrig talt med nogen anden end Dem om dette!

— De tror, han blev vred paa Dem? Duroc rejste sig ogsaa og gik hen til hende.

— Ja. Og han havde foragtet mig, dersom jeg havde givet efter. For han elskede mig ikke — ligesaa lidt som nu!

De tav begge et Par Minuter. Saa sagde Madame Junot pludselig med begge Hænder mod Durocs Bryst:

— Duroc, sig mig ærlig, min Ven — det har altid pint mig, jeg har aldrig vovet at tale med nogen om det . . . Tror De, tror De, at det var af den Grund . . . at det var min Skyld, at Junot ikke blev Marskal ved Kroningen?

— Men, Madame! udbrød Duroc bebrejdende.

— Aa, jeg véd, hvad De vil sige . . . Hun lod Armene synke og vendte sig halvt om. Men han er ikke altid retfærdig — det har han aldrig været. Det er Vorherre jo for Resten heller ikke! tilføjede hun sukkende.

— Madame Junot, saadant noget maa De ikke tro. De gør ham stor Uret, sagde Duroc alvorlig.

Hun kastede Hovedet tilbage og saa' atter trodsig op med sine store, brune Øjne.

— Fordi jeg siger, at han ikke altid er retfærdig? Aa! læs hans Bulletiner fra i Vinter, og tal saa med Lannes og Ney! Det véd De jo lige saa godt som jeg — ja, tusind Gange bedre.

Duroc smilede og greb atter de smaa urolige Hænder.

— Nu først indser jeg, at Kejseren har Ret: De er den største Rebel i hans Rige, Madame Laurette!

— Jeg? Jeg, som i dette Øjeblik vilde ofre ham mit Liv, dersom han fordrede det i Frankrigs Navn!

— Det véd han ogsaa godt.

— Ja, det véd han! . . . Aa, Duroc, indrøm mig, at min Stilling virkelig er vanskelig. Ham tør jeg ikke støde for Junots Skyld, og Junot kan jeg ikke betro mig til. De véd, hvordan han er — «Stormen» kalder I ham; han gaar ikke af Vejen for noget; han vil i samme Øjeblik fordre en Forklaring af Kejseren; og hans Stilling, som allerede er kompromitteret . . . Aa, jeg tør slet ikke tænke det!

— For Guds Skyld, raabte Duroc forfærdet — ikke et Ord til Junot! Han er et Brushoved, en Galfrands . . . Og De — han bøjede sig over hende, idet han med broderlig Ømhed drejede hendes Ansigt om mod sit. De elsker ham, min Ven!

Laurette saa' op. Hendes smukke Øjne straalede pludselig med fugtigt Skær. Smilende lagde hun sin Haand paa Durocs Læber.

— Han er sine Venners bedste Ven og sin egen værste Fjende! sagde hun varmt med en stolt Kvindes Beundring

for den Elskedes Forvovenhed og ridderlige Uegennyttighed. Selv Kejseren — kommer han i Fare, han vender sig til Junot igen, ligesom han gjorde i Marseille. Og De — og jeg — jeg . . . Hun trykkede begge Hænder mod Ansigtet.

Duroc gik sagte et Skridt tilbage; han bukkede dybt og ærbødig.

— Madame! Min Veninde . . . Gaa nu til Deres Mand.

Hver Aften holdt Hendes Majestæt «*cercle*» i Tuilerierne. Deri deltog først og fremmest og uden særlig Indbydelse alle de, som havde forskellige Grader af «*les entrées*», d. v. s. Prinserne og Prinsesserne af den kejserlige Familie, de fremmede Fyrster, som opholdt sig i Paris, Marskallerne, Ministrene, Rigets Dignitarer og høje Embedsmænd, de fleste militære og civile Hoffunktionærer — næsten alle med Damer. Den, som paa denne Maade éngang for alle var berettiget dertil, gik igennem Forværelset og bankede uden videre paa Døren ind til Salonen. Den tjenstgørende Kammerherre meldte, hvem det var, og Kejseren raabte selv «Kom ind!» Var det en Dame, satte hun sig stille ned efter at have gjort sine Reverenser, hvad der i Almindelighed ikke blev taget videre Notits af. Herrerne placerede sig ligesaa tavst opad Væggen ved Siden af dem, der var kommet i Forvejen. Kejseren, som altid helst var i Bevægelse, spaserede i Reglen hele Tiden frem og tilbage i Værelset, standsede og passiarede med en og anden eller talte undertiden alene, fordybende sig i en af disse lange Monologer, som han elskede, og som han, naar han var i sit meddelsomme Hjørne, i høj Grad foretrak fremfor Samtale. Kejser-

inden spillede *tric-trac*, hvori hun var en sand Mester, med en eller anden højtstaaende Herre, hvem hun i Forvejen med sin sædvanlige Takt havde udset til sin Medspiller. De Damer, der ikke var optagne paa anden Maade, spillede Lotteri i Salonen ved Siden af. Herrerne konverserede indbyrdes, medens de med Spænding ventede paa, at Kejseren skulde udmærke en eller anden af dem. Det hændte imidlertid yderst sjældent, ti i Aftenselskaberne talte han altid fortrinsvis med Damer.

Folk begyndte for Alvor at hviske om, at Guvernørens Frue vistnok utvivlsomt havde Udsigt til *la haute faveur*. Ikke saasnart var hun kommen ind og havde indtaget sin Plads, før Hans Majestæt — ligesom i Gaar paa Ballet — strax lagde Mærke til hende og styrede Kursen hen mod det Hjørne, hvor hun sad.

— Hvordan gaar det med Drengen, min vordende Gudsøn, Madame Junot? Han kneb hende i Øret. Var det ogsaa denne Gang blevet en Pige, saa havde jeg opgivet Dem. Det er den simpleste Sag af Verden at faa Drenge; jeg kender en aldeles ufejlbarlig Recept — megen frisk Luft og lidt ublandet Vin hver Dag. Men der er naturligvis aldrig nogen, som vil tro paa det!

De lo begge højt. Kejseren sagde:

— Jeg faar altsaa to smaa Junot'er at sørge for. A propos, Madame Laurette — hvem har De tænkt Dem til Gudmoder?

— Hendes Majestæt Kejserinden, haaber jeg da . . .

Napoléon betragtede hende med dette prøvende, gennemtrængende Blik, hun allerede kendte saa godt.

— Kejserinden? Saah? Hvorfor ikke Fru Moder?

Deres Blikke mødtes, og de tav begge. Saa sagde hun bestemt:

— Med Deres Tilladelse, Sire, og ifald Hendes Majestæt ikke har noget imod det, ønsker jeg, at det bliver Kejserinden.

Napoléon smilede fint, næsten umærkelig, med et let Skuldertræk.

— Som De vil, Madame Junot. De kan jo tale med Joséphine om det.

Madame Junot forstod baade Smilet og Skuldertrækket, som brat gjorde Ende paa deres Samtale. Stakkels Joséphine, tænkte hun, idet hun længe med Blikket fulgte Kejseren. Jeg har vist været en daarlig Diplomat; men ingen skal kunne sige om mig, at jeg har forladt det synkende Skib!

Som en offentlig Gunstbevisning inden den snart forestaaende Afrejse, havde Kejserinden ladet General Junot indbyde til et Parti *tric-trac*. Hun bøjede sig over Brikkerne og sagde sagte:

— Hans Majestæt beskæftiger sig for Tiden meget med Madame Junot. Har De lagt Mærke til det?

Junot smilede overlegent. Man har allerede fra anden Side gjort mig opmærksom paa det.

Joséphine saa' op. Hendes smukke milde Øjne under de stærkt malede Bryn var usædvanlig alvorlige.

— Og De rejser, Junot?

— Ja, Deres Majestæt, om nogle Dage. Arméen venter mig. Han talte rolig, ubekymret.

— De — De er slet ikke lidt ængstelig derved? . . .

Denne Gang lo Junot højt. Han vidste, hvor nervøs og mistænksom Joséphine var bleven i den sidste Tid, efter at Rygterne og Truslerne om Skilsmisse overalt kimede

for hendes Øren. Saa' Kejseren to Gange paa samme Kvinde, blev hun urolig og skinsyg.

— Deres Majestæt, sagde han, idet han bøjede sig over Kejserindens Haand med de stærkt fremtrædende Aarer; hun flyttede netop en Brik. Min Tillid til Hans Majestæt er i alle Henseender ubegrænset!

Og med det Frisprog, som hele deres gamle Omgang siden Direktoriet og Konsulatet endnu stadig bibeholdt over for Kejserinden, naar hendes Mand ikke var til Stede, og som for Resten var et gammelt Privilegium hos Junot lige siden hans og Joséphines fælles Rejse til Italien i 96, da de uafbrudt en hel Maaned igennem havde været sammen i samme Vogn, sagde han temmelig nonchalant:

— Vilde alle Hans Majestæts Generaler begynde at blive «ængstelige» for at rejse hjemmefra, naar det behager ham at sende dem i Felten, saa vilde det snart være forbi med Disciplinen i vor Armé!

Joséphine smilede tvungent med tæt sammenknebne Læber.

— De kan jo nok forstaa, kære Junot, at jeg kun spøgede. Jeg vilde gerne vide, om De ogsaa havde hørt denne dumme Sladder.

Guvernørens og Kejserindens Blik mødtes; hendes var bedrøvet, uroligt flakkende. Han saa' pludselig, hvor gammelt hendes Ansigt var blevet — den tykt paalagte Sminke kunde ikke mere skjule det — og hvor indfalden den fine Mund var. Og paa éngang grebes han af Medlidenhed med denne Kvinde, som han altid havde foragtet, altid havde harmedes over og anset for uværdig til den stolte Stilling, hun indtog. Nu nærmede efter alle Solemærker at dømme det Øjeblik sig, som han tilligemed saa mange andre af

Napoléons Vaabenbrødre lige siden den 18. Brumaire og endnu mere efter Kroningen utaalmodig havde ventet paa og længtes efter — Skilsmissen fra den sterile og utro Hustru; og nu, først nu gik det op for ham, at denne Napoléons Skilsmisse fra Joséphine ogsaa betød Skilsmisse fra alt det gamle, fra Minderne fra Italien, Ægypten, Konsulatet: hele denne Periode, som hun i hans Øjne var Repræsentant for. Over Kejserindens graciøst bøjede Hoved skimtede han i den anden Ende af Salen den unge Dronning af Westphalen — stiv, fornem, udenlandsk og legitim helt ud til Fingerspidserne, smilende med sit stereotype, uforstaaende Fyrstindesmil til de franske Herrer, som gjorde hende deres Opvartning, og hvis Navne hun forgæves bestræbte sig for at huske . . .

Partiet var forbi. Guvernøren af Paris rejste sig og bukkede dybt. Idet Kejserinden saa' op paa ham med sit smukke Blik, saa rørende mildt, naar hun vilde, og til Afsked stille bøjede Hovedet med denne blide, forbindtlige Ynde, som hun, skønt gammel og *passée*, endnu altid bevarede, foer det vagt gennem Junots Hoved, hvor meget de alle vilde komme til at miste med Joséphine. Saaledes som hun var — og Gud skal vide, hun havde sine Fejl! — saa var hun dog altid Baandet mellem Napoléon og hans Fortid; hun alene var «Medborgerinde Bonaparte», «Madame Bonaparte» og Slotsfruen paa Malmaison; hende alene var det, som engang af den italienske Armés Soldater var bleven kaldt: «*Notre Dame des Victoires*».

XVI.

«J'aime le pouvoir, moi, mais c'est en artiste que j'aime. Je l'aime comme un musicien aime son violon, je l'aime pour en tirer des sons, des accords, des harmonies.

Napoléon.

Il disait souvent que l'homme vraiment politique sait calculer jusqu'aux moindres profits qu'il peut faire des défauts.

Mme de Rémusat
(de l'Empereur).

Omtrent midt i September flyttede hele det store Hof til Fontainebleau. Her paa sit prægtige Yndlingsslot havde Napoléon besluttet at lade de store Fester afholde, som han i Anledning af Kongen af Westphalens Bryllup allerede for længe siden havde planlagt som en straalende Afslutning paa Overenskomsterne i Tilsit. Han vilde her give det franske Hof Lejlighed til atter at hævde sig som det fornemste i Verden, det eneste toneangivende, saaledes som det havde været det under Louis XIV. Samtidig med Majestæterne forlagde næsten hele den kejserlige Familie Residensen til Fontainebleau: der kom det nyformælede Kongepar, Fru Moder, Dronning Julie af Neapel, Dronningen

af Holland, Storhertugen og Storhertuginden af Berg, Arveprinsen og Arveprinsessen af Baden samt Prinsesse Pauline. Kejseren havde desuden indbudt alle de fremmede Ambassadører og de udenlandske Fyrster, som efter Freden var ilede til Paris: Rhinforbundets Fyrste-Primas, den nye Storhertug af Würzburg og de to Hertuger af Mecklenburg tilligemed flere andre. Han havde ogsaa her samlet om sig sit Riges Stordignitarer og fornemste Mænd: Prinsen af Neufchâtel, Fyrsten af Benevent, flere af Rigets Marskaller og højeste Embedsmænd, Ministrene og Generalobersterne med deres Damer. Inden han for Alvor strakte Haanden ud efter den vesterlandske Kejserkrone, vilde han her i Hjertet af det gamle Frankrig et Øjeblik hvile ud, omringet af sit stolte Hof, blandt Venner, han havde gjort mægtige, og Fjender, han havde besejret. For én Gangs Skyld havde han endelig anset det for raadeligt at give sin pragtlystne og skønhedselskende italienske Fantasi frie Tøjler, denne Fantasi, som han i Almindelighed betvang og frygtede som sin værste Fjende.

Sin private Lejlighed havde han saa vidt muligt paa alle sine Slotte indrettet ganske paa samme Maade som i Tuilerierne, og Møblerne, som han havde ladet forfærdige efter de samme Modeller, var anbragte paa samme Maade. Saaledes spildte han ikke Tiden med at «blive hjemmevant». De Genstande, han ansaa for nødvendige for sit Arbejde og sin Bekvemmelighed, førte han med sig paa alle Rejser i store, hensigtsmæssig indrettede «*nécessaires*», saa at han, hvor som helst han opslog sit Hovedkvarter — i et Slot eller i en Bivuak — altid fandt sig til Rette strax, naar han blot godt og vel havde faaet sit Arbejdsbord, sine Kort og sit øvrige Materiale ordnet netop paa

samme Maade, han nu engang havde fundet mest praktisk og gjort sig til Vane.

Sekretæren og Portefeuilleopbevareren, Constans og Roustam havde strax hjulpet hinanden med at faa alt i Orden «som sædvanlig» i det store Gemak med Udsigt til Orangerihaven; det havde han valgt sig til Arbejdskabinet, og nu — et Par Timer efter Ankomsten — gik han frem og tilbage fra det ene Hjørne af Værelset til det andet allerede fordybet i en af sine uendelige Diktater, medens Meneval, hvem det egentlig var ganske ligegyldigt, om han skrev sine hurtige, forkortede Skrifttegn i Tuilerierne eller paa Fontainebleau, hobede det ene Ark efter det andet op paa Bordet foran sig.

Kejseren var i Dag i straalende Humør. Jævnlig holdt han inde med at diktere, tog paa maa og faa en Bog i Reolen, slog op i en Tragedie af Corneille og begyndte at deklamere, eller han nynnede til en skrigende falsk Melodi et eller andet gammelt Omkvæd fra en Operette, som havde været paa Mode under Direktoriet, eller en Romance af «*Almanach des Muses*». Han smilede ved sig selv, vuggede frem og tilbage med Hænderne paa Ryggen og anede ikke, hvad det var for en Gadevise, han sang:

«*Marat, du peuple le vengeur*» . . .

Pludselig gik han hen og satte sig paa Stolearmen hos Meneval, strakte sig ud efter Daasen paa Bordet og tog langsomt en Pris Tobak, som han kun lugtede til og saa lod falde.

— Læg Pennen, Meneval — han klappede ham paa Kinden. Lad os tale lidt sammen, min Ven.

— Deres Majestæt, jeg er bange for, at jeg glemmer . . .

— Aa, De har jo en Hukommelse som en Hest!

Her paa Fontainebleau maa vi virkelig hvile os lidt — De ogsaa for en Afvexlings Skyld! De skulde leve Livet lidt mere, Meneval.

— Men Sire, udbrød Sekretæren aldeles perplex, naar i Alverden skulde jeg faa Tid til det?

Kejseren lo højt. Bah, naar man vil, har man Tid til alt, oven i Købet til Kærlighedsintriger, skønt Gud skal vide, det tager en nederdrægtig Tid, før man kommer til noget Resultat! Kvinderne er fødte Taktikere, min Ven — det er deres enorme Fordel i den evige Kamp mellem Kønnene!

Han gik atter et Par Skridt hen over Gulvet, stadig smilende og nynnende. Pludselig standsede han med Tommelfingrene i Vestelommerne og sagde med helt forandret Stemme:

— De har vel Depeschen færdig til Bernadotte? Der gaar i Dag Kurér til Hamburg! nu maa der smedes, medens Jernet er varmt. Aa — Hr. Canning — han skulde blot vide, hvad for en Tjeneste, han har gjort mig! Nu er Tiden kommen til at give dem Dødsstødet, kære Meneval. England har aldrig havt saa middelmaadige Ministre som nu. Det, der manglede, for at jeg ordentlig kunde faa Tag i den offentlige Mening — det har jeg nu endelig opnaaet ved Københavns Bombardement. De indser ikke, at de derved i et Nu har gjort mig fra «Tyran» til «Befrier» . . . Enhver Havn ligefra St. Petersborg til Tarantobugten skal lukkes — nu skal man komme til at takke mig for min Kontinentalblokade! Lissabon, siger De? (Meneval havde ikke sagt et Ord, han saa' bare op). — Aa, Lissabon — Junot kan jeg stole paa. Han opnaar i Reglen, hvad han vil og skal — han maa staa mig inde for Lissabon!

Han ringede stærkt. Den Lakaj, som altid opholdt sig uden for Døren, kom ind.

— Lad der blive sendt Bud efter Guvernøren af Paris. Jeg vil strax tale med ham.

Medens Kejseren ventede paa Junot, fortsatte han tavs sin Vandring paa kryds og tværs i Værelset. Her, mellem disse fire Vægge, som han kaldte sit Arbejdskabinet, nød han i højeste Potens den Magtens Realitet, hvortil ydre Glans kun var ham et ofte ligegyldigt Appendix; her fejrede han sine største Triumfer.

Aldrig havde hans Hjerne været saa frugtbar paa gigantiske Planer som nu, efter at han i Tilsit havde fundet sin længe søgte Forbundsfælle; aldrig havde han syntes, at Vejen laa saa aaben for hans grænseløse Ærgerrighed. Europa — dette mistænksomme og sky konservative Europa, han saa længe havde bejlet til, kastede sig nu endelig for Alvor i hans Favn. Gennem Savary vidste han, at Alexander og Romanzoff, der nu mer end nogensinde var ivrige efter at føje ham, var fast bestemte paa at afbryde enhver Forbindelse med Kabinettet i London; Metternich og Storhertugen af Würzburg havde allerede saa godt som besluttet sig til at gaa ind paa den Traktat, man længe havde underhandlet om, hvori Østrig, kuet, indesluttet og fristet af hans behændig opstillede Lokkemad, endelig aabenlyst brød med England og definitivt sluttede sig til hans Kontinentalpolitik. Paa hans Bord laa Depescher fra Kong Friedrich Wilhelm med ydmyge Forsikringer om Preussens ivrige Beredvillighed til at afslutte en fuldstændig offensiv og defensiv Alliance med Frankrig; og endelig havde Danmark, Sundets Herskerinde, som før mistænksomt havde holdt sig paa Afstand og stadig pukket paa sin Nevtralitet, nu — takket være

Englands brutale Fremgangsmaade — ingen anden Udvej end blindt at kaste sig i hans Arme, rede til alt for at hævne Københavns Bombardement og Tabet af Flaaden. Han havde nu ogsaa Grunde nok til at bryde med Portugal, hvad han saa længe ivrig havde ønsket; han ventede blot paa nye Depescher fra Lissabon for at kunne sende Ambassadøren, Hr. de Lima, hans Pas; og Junot — ja, Junot skulde nu faa sine sidste «hemmelige Instruxer»!

Kejseren lod mod al Sædvane Guvernøren af Paris føre ind i selve sit eget Arbejdsværelse — noget, der næppe var hændt siden Konsulatet. Han bød ham tage Plads i en af de faa gobelinsbetrukne Stole, som hist og her stod langsmed Væggene, og satte sig selv overskrævs paa en anden med Hagen mod Rygstødet.

— Naa, min kære Guvernør af Paris — er du nu ikke nysgerrig efter at faa at vide, hvorfor jeg netop sender dig til Bayonne?

— Nej, Sire. De har jo sagt — hvad jeg forøvrig stadig hører gentage af andre — at De for enhver Pris vil være af med mig, sagde Junot med et Smil.

Kejseren smilede ogsaa og gyngede frem og tilbage paa Stolen.

— Og det tror du altsaa virkelig? At jeg er saa barnagtig at lade mig paavirke af personlige Grunde, naar det gælder Statens Anliggender? *Ancien régime! ancien régime!* Han rystede flere Gange paa Hovedet. Aa nej — det er vi dog voxet fra! Men du, Junot — for med alle dine Dumheder er du dog en opvakt Fyr — du tror det vel ikke?

— Nej, Deres Majestæt, sagde Junot oprigtig. Ikke længere.

— Du husker maaske, at du engang har været Ambassadør i Portugal?

Junot lo; nu havde Napoléon vundet ham helt med sit gode Humør.

— Og at du med din Husaruniform i den Grad imponerede Prinsen af Brasilien, at du formelig afstedkom en Paladsrevolution eller rettere sagt en Garderoberevolution. Jeg tror næsten, han endogsaa ofrede sin Haarpisk . . .

— Men Gud, Sire — hvor i Alverden véd De det fra? udbrød Junot leende.

— Din Hustru har fortalt Joséphine det. Aa, jeg véd alting . . . Sig mig — tror du, at du endnu engang kunde gøre et lige saa imponerende Indtryk paa Hans Højhed med din Husaruniform og 26,000 Mand i Hælene? . . .

— Med 26,000 Mand — ja, Sire, det tror jeg.

— Godt. Kejseren nikkede. De ligger i Bayonne. Nu véd du, hvad «Observationsarméen ved Gironde» er bestemt til, og hvorfor jeg vælger dig, der kender Portugal, til dens Chef.

Junot bukkede tavst. Hans Hjerte bankede af Glæde og Forventning.

— Jeg har villet sige dig dette strax, for at du kan tage dine Forholdsregler. Forseglede Ordrer kan være rare nok, men — du véd, jeg stoler paa dig . . . Dig har jeg forbeholdt den Ære at berøve England dets sidste Ven paa Fastlandet — dig sender jeg i Kamp mod min værste Fjende. Nu, Junot, faar du Lejlighed til at hævne dit Fangenskab efter Ægypten!

— Sire, sagde General Junot højtidelig; han rejste sig og bøjede sig dybt ned over Kejserens fremstrakte Haand.

Kan lidenskabelig Hengivenhed og uforfærdet Tapperhed udrette, hvad De ønsker, saa maa det lykkes.

Napoléon havde ogsaa rejst sig op — smilende, næsten rørt, trykkede han kraftig den Haand, der saa begejstret klemte hans.

— Der kan du se! Man skal aldrig miskende sine Venner, Junot, sagde han smilende paa sin forførende Maade.

Junot havde nu store Taarer i Øjnene; han lagde Kejserens Haand paa sit Hjerte.

— Deres Majestæt, mumlede han.

— Saa, saa, gamle Ven ... Og nu svarer du mig altsaa for, at Oporto og Lissabon er lukkede for Englænderne inden Jul. Snart — snart, du, skal Huset Braganza have ophørt at regere!

Men det var ligesom Napoléon angrede, at han i et Øjebliks Aabenhjertighed havde røbet en af sine hemmeligste Tanker; han bed sig i Læben, vendte sig brat om og gik hurtig hen til Vinduet. Junot fulgte ham med Øjnene. Som fortryllet, næsten tilbedende ømt hvilede hans Blik paa Kejserens stolte Cæsarprofil, der skarpt tegnede sig mod Ruden. Hans Hustru havde Ret: denne Mand var hans Gud, han kendte egentlig ingen anden.

— Du faar senere en hel Del mere detaillerede Instruxer, begyndte Kejseren igen i en mere forretningsmæssig Tone. Han spaserede nu atter frem og tilbage mellem Menevals Skrivebord og Junot, som stod ubevægelig i sit Hjørne, stiv og strunk, med begge Hænder paa Kaardefæstet. Om en Uge er du i Bayonne og næste Maaned, tænker jeg mig, kan du gaa over Pyrenæerne. Hvad Forholdet til Spanien angaar, skal du faa udførlige

Ordrer. Vis nu, at du har været Diplomat! — Du véd, jeg har en lykkelig Haand; den, jeg vælger til noget, plejer altid at have Held med sig!

— Ser du, Spanien, vedblev Kejseren langsomt, atter fuldstændig aabenhjertig mod sin Ungdomsven, Spanien er et kildent Punkt — det volder mig i Grunden nogen Bekymring. Du husker, hvordan Fredsfyrsten bar sig ad lige før Jena? Men naar jeg undtager den forhastede Proklamation, har jeg jo egentlig endnu ikke noget Bevis for hans Troløshed. Og nu kryber han igen paa alle fire for mig — Kejseren sparkede foragtelig til et Par Bøger, som var faldet paa Gulvet. Treenigheden i Escurial (saaledes behagede det Hans Majestæt at kalde Kongen, Dronningen og Fredsfyrsten) har sendt mig ikke mindre end tre Ambassadører for at lykønske mig efter Tilsit. Jeg vil nu slet ikke tale om deres Hestesendinger . . . Carl IV., den Stakkel, sendte mig gerne sin sidste Krikke! Han lo. Det er irriterende — for hvordan skal jeg vel over for Europa finde paa en plausibel Grund til at bryde med en saa gammel og trofast Ven? Naa — naar vi nu skal til at dele Byttet i Portugal, saa finder vi nok ud af det! Jeg maa tage Spanien under Armene, tilføjede han alvorligere, det synker dybere og dybere, snart har vi ingen Nytte af det mere. Vi maa se at drage Fordel af dets Ressourcer . . .

— Men, hvordan er det, du ser paa mig, Junot! Han standsede lige foran ham med Hænderne paa Ryggen. Du tror, jeg fantaserer — ligesom i Ægypten, ved St. Jean d'Acre — ikke sandt?

— Sire, udbrød Junot, idet han saa' ham ind i Øjnene — De véd, at siden vi to første Gang taltes ved paa

Sans-Culottebatteriet i Toulon, saa har jeg, hvis nogen har det, troet paa Dem.

— Du har Ret! Han nikkede. Du var egentlig den første, som uigenkaldelig bandt din Skæbne til min. Men endnu — han løftede Hovedet og nikkede endnu engang langsomt — endnu er vi langt fra Maalet!

Junot smilede stolt, glad under Kejserens faste og straalende Blik.

— Saa kan jeg altsaa stole paa dig. Han lod sin Haand glide hen over Junots bøjede Hoved og smilede pludselig. Det gamle Ar er der endnu, kan jeg føle . . . Min Ven, i de Kampe, der venter dig — behøver jeg vel ikke bede dig om at huske Arcole, Lonato — og Nazareth?

— Min General — min Kejser . . .

— Saa, saa, Junot . . . Du er altfor voldsom, min gamle Ven. Nu véd du imidlertid, hvad din Kejser venter af dig. Og endnu ét! Junot havde allerede baglæns trukket sig tilbage mod Døren. Du forstaar jo nok, at hvad jeg har sagt dig her, det maa du ikke røbe for nogen.

— Deres Majestæt! udbrød Junot indigneret.

— Ja, ja! . . . Jeg véd jo, at din Hustru er en lille, listig Djævel, og du er svag over for hende. Jeg siger kun til dig: vær forsigtig!

Junot bukkede endnu engang med Haanden paa Hjertet og forlod Værelset. Kejserens smilende Blik fulgte ham.

XVII.

«J'ai toujours aimé l'analyse, et si je devenais sérieusement amoureux, je décomposerais mon amour pièce à pièce».

NAPOLÉON.

«Il faut toujours tenir nos vanités en haleine, à nous autres, la sévérité du gouvernement républicain vous eût ennuyé à mort».

NAPOLÉON.

Strax efter Hans Majestæts *lever*, som fandt Sted tidlig, samledes Jagtkavalkaden i «*la Cour du Cheval-Blanc*». Damerne i deres fantastiske Jagtdragter, af samme Farve som den Prinsesses, til hvis Hof de hørte, havde allerede taget Plads i de aabne Kalescher — kun nogle faa var til Hest — da Kejseren, der altid kom sidst, steg ned ad Hesteskotrappen med sit Følge.

Morgenen var taaget og kølig, Vejene endnu opblødte af Natteregnen. Med Jagtpersonalet i Spidsen satte Skaren sig i Bevægelse, medens store Vogne med Proviant, Service, Kokke og Tjenere fulgte bagefter. Kejseren red op paa Siden af den Vogn, hvori Kejserinden og Fru Moder sad. Han hilste adspredt paa Joséphine, som i den halvt orientalske, halvt renæssanceagtige Jagtdragt, hendes Mand selv

havde komponeret og paabudt, i den ubarmhjertige Morgenbelysning tog sig mindre godt ud, end hun plejede. Mod Sædvane gjorde han imidlertid ingen Bemærkninger, vexlede blot et Par Ord med begge Damerne, rørte saa flygtig ved Hatten til Afsked, satte atter Sporerne i Hestens Sider og foer afsted med slappe Tøjler.

Han jagede ikke for Vildtets Skyld — Sport morede ham ikke mere end Spil — han kunde ikke forstaa, at nogen kunde sætte Pris paa de ynkelige, rent imaginære Resultater, man derigennem opnaaede. Men Jagten gav ham i Fredstid Lejlighed til voldsom Legemsbevægelse: den eneste Adspredelse, han behøvede og ansaa for nyttig; han holdt af, paa maa og faa uden Følge — kun Staldmesteren Jardin holdt sig altid bagved ham som en Skygge — at strejfe om i denne ældgamle, minderige Skov, som han elskede, medens han alene tænkte sine dristige Tanker og drømte sine stolte Drømme. Desuden tiltalte disse store Jagtfester ogsaa rent æstetisk hans aristokratisk-feudale Smag. Han holdt af at høre Hornsignalerne gennem Skoven, Pikørernes Raab, Hundenes Halsen og det stormende, jublende «Hallali», naar Hjorten styrtede. Han holdt af at se sine stadselige Kavalerer jage forbi paa fyrige Heste, se Damerne, muntre og graciøse, i deres straalende Kostumer præsidere ved den glade Frokost under Træernes Kroner. Det mindede ham om hans Ungdom, om Livet i Felten, om gamle Dage paa Malmaison — om alt det, han gerne mindedes.

Uden at tænke videre over Retningen havde Kejseren paa sit ensomme Ridt lidt efter lidt naaet Højderne ved Franchard. Han standsede et Øjeblik deroppe, lyttede til Jagten, som larmede noget borte, og gav saa pludselig Hesten frie Tøjler, idet han i rasende Fart sprængte ned

ad den bratte Skraaning. Dernede i Dalen, skarpt tegnende sig mod de hvidlige Klipper, som hævede sig lige bag ved hende, holdt en enlig Dame til Hest. Hendes hvide Hoppe stejlede forskrækket, da Kejseren saa uventet foer ned imod dem.

— Er det Dem! raabte Napoléon til Damen. Hvorfor i Alverden holder De her alene, Madame Junot? Han red aandeløs hen til hende.

— Jeg var en Smule træt, og saa . . . ja, jeg véd ikke hvordan, men saa kom jeg bort fra mit Selskab; de var saa ivrige med at forfølge. Jeg foretrak at standse og hvile et Par Minutter — her er saa smukt . . . Hun gjorde en vag Bevægelse med Haanden ligesom for at henlede hans Opmærksomhed derpaa.

Solen begyndte nu for Alvor at bryde gennem Taagen, der som et blødt, sønderrevet Flor endnu hang omkring de spidse Klippetoppe.

Kejseren saa' ikke paa Udsigten; han betragtede forskende Guvernørens Frue. Jardin holdt sig stiv som en Pind paa ti Skridts Afstand.

— Det ligner ikke Dem at blive «træt», sagde han.

Madame Junot bøjede sig ned og klappede Hestens Hals. Kejseren blev ved at betragte hende med sit ejendommeligt straalende, ubarmhjertige Blik.

Hende klædte Jagtdragten. Da Fru Moders Damer ikke havde nogen særlig Farve, havde de faaet Tilladelse til at bære Kejserindens. Den korte, purpurrøde Fløjelstunika, helt overbroderet med Guld, faldt graciøst ned over en hvid Silkeklædning, der af Bekvemmelighedshensyn var heftet let op i Siden, saa at man saa' de kokette røde Fløjelsstøvletter. Om Livet havde hun et bredt, rødt Skærf

og paa Hovedet en sort Toque, fortil kækt opkrammet med brusende hvide Fjer, hvorunder det rige, mørke Haar i «*mille boucles*»-Koiffure bølgede frem. Hendes sydlandske friske Skønhed bar med Glans disse stærke og fordringsfulde Farver.

I Stilhed begyndte de — stadig med den aarvaagne Jardin, stiv som en Skildvagt i ti Skridts Afstand — langsomt og forsigtig at ride ind i Hulvejen mellem Skrænterne. Et Par Gange, da Vejen var særlig besværlig — vaad og slibrig som Jorden var efter Regnen — tog Napoléon fat i Bidslet paa hendes Hest og førte den.

— Dette minder om vor Ungdom, Madame *la gouverneuse*. Ja, for De er jo en gammel Naade nu, som man vel uden Fare for at fornærme kan tale med om hendes Ungdom? Jeg véd ikke, om Deres Naade husker en vis tête-à-tête paa en Jagt ved Butard?

Madame Junot vidste godt, at Kejseren holdt af at overraske — ikke blot sine Fjender og paa Slagmarken; men paa denne Vending var hun aldeles uforberedt. I alle disse Aar havde han aldrig nogensinde saa meget som hentydet til den Morgen og til, hvad der var foregaaet paa Vejen til Butard.

— Naturligvis, Deres Majestæt, svarede hun, lidt usikker, hvad hun ellers ikke plejede at være. Hvor skulde jeg vel kunne glemme en eneste af de Gange, jeg har havt Lejlighed til at tale med Deres Majestæt.

Han standsede, betragtede hende nøje og smilede lidt. Det er mærkeligt! De siger det saa flydende og med saa fuldstændig rigtig og passende Betoning . . . Han rystede paa Hovedet: Selv Madame de Chevreuse er ikke større *frondeuse* end De!

— Det har De sagt saa ofte, Sire, svarede hun kort. Men De har aldrig behaget at give mig nogen Grund derfor.

— Jeg kender ingen — ingen Kvinde i det mindste, som saadan i et og alt har sat sig op imod min Villie, vedblev han uden at ville høre paa hende.

— Jeg tør naturligvis ikke sige, at Deres Majestæt er uretfærdig, sagde hun — nu med Taarer i Øjnene, af Vrede og Nervøsitet.

Han saa' paa hende fra Siden med et Blik saa skælmsk, at hun siden «deres Ungdom» — som han sagde — ikke havde set dets Lige.

— Uretfærdig? Jeg tør vel ikke paany minde Deres Naade om Turen til Butard? . . .

Laurette brast i Latter. Hun havde hele Dagen været nervøs og bedrøvet, ti næste Dag — vidste hun — skulde Junot rejse, men hun kunde ikke modstaa Kejserens gode Humør. Aa, dengang! sagde hun. Deres Majestæt gør mig virkelig ganske forlegen ved stadig at komme tilbage til denne mystiske Samtale, som jeg maa indrømme, at jeg nu ikke rigtig kan huske mere. Hun kunde ikke lade være med i Smug at tilkaste ham et Blik — et skalkagtigt, muntert Blik under Øjenvipperne, som forraadte hende. Hun var i dette Øjeblik ikke det mindste bange for denne Samtale, som hun forstod maatte blive afgørende.

— Aa, aa, Madame Junot! Skal jeg hjælpe lidt paa Deres Hukommelse? Det begyndte med, at De tog en hel Del fuldkommen unødvendige Forsigtighedsregler mod, hvad De i Deres barnlige Dyd ansaa for en kriminel Kaprice af Første-Konsulen . . .

Det lykkedes ham ikke at gøre hende forlegen; men

hans sarkastiske Stemme fik hende til at tabe Taalmodigheden, som just aldrig strakte langt. Og naar hun blev utaalmodig eller vred, havde hun — mærkelig nok og i Modsætning til alle andre — temmelig let ved at glemme, at det ikke længere var med General Bonaparte, hun talte. Hun sagde heftig:

— Kriminel! — det er et Ord, De selv lægger til. Men De kan da ikke nægte, at det var en Kaprice?

Hun saa' kækt og alvorlig paa ham med sine straalende, brune Øjne. Deres Blikke mødtes.

— Nej, sagde han pludselig alvorlig. Ja — maaske tildels, det er vanskeligt fuldt ud at analysere en Følelse som den, en Mand ofrer en Kvinde. Men jeg tror — saa mærkelig det nu synes baade Dem og mig selv — at det virkelig nærmest var Venskab. Det er noget, jeg ellers sjældent plejer at føle for Damer — men De . . . der er nu engang noget ved Dem, som jeg føler mig i højeste Grad tiltrukken af. Mærk vel — jeg paastaar ikke, at jeg elskede Dem, men . . . Jeg tror, vi kunde være blevne meget gode Venner, Madame Junot.

— Venner, Sire? gentog hun tøvende, meget alvorlig. Jeg synes dog alligevel . . .

— Aa, jeg véd, hvad De vil sige, afbrød han utaalmodig. Ja, netop Venner! Ser De, efter min Mening er Venskab mellem Mand og Kvinde i vor Alder umuligt, naar det ikke efterfølges af eller indledes med . . . Han trak paa Skuldrene. En Mand maa eje sin Veninde; Kvinderne kan kun beherskes paa én Maade.

Hun svarede ikke, og han saa' ikke paa hende, da han noget sagtere vedblev:

— De var paa den Tid et Barn. De var egensindig

og ikke saa lidt indbildsk — kort for Hovedet, som De altid har været. Og saa begik De den Fejl, at De optog... som et banalt Forførelsesforsøg det, der kun var . . . Ja, hvad skal jeg sige? . . .

Det forekom egentlig Madame Junot, at det vilde blive temmelig vanskeligt paa nogen anden Maade at forklare disse gentagne tête-à-tête'r ved hendes Seng Klokken fire om Morgenen, medens hele det øvrige Hus sov, og hun spekulerede lidt skadefro paa, hvorledes han havde i Sinde at rede sig ud af det.

— Dengang, Madame, bød Første-Konsulen Dem Haanden til Venskab; han længtes efter en klog og sød Veninde. Men det er jo længe siden, Madame Laurette — ikke sandt?

— Jo, Deres Majestæt, det er visselig meget længe siden. Det forbavser mig kun, at Deres Majestæt kan huske det endnu.

— De sidder ikke saa daarlig til Hest, Madame Junot, efter blot at have redet et Par Maaneder. Jeg mindes, dengang Junot svor paa, at hans lille Sèvresdukke aldrig skulde faa Lov til at vove sit dyrebare Liv paa en Hesteryg — De ser, jeg har en god Hukommelse! — og nu har han selv lært Dem Kunsten. Ja, vi forandrer os jo alle!

— Det er efter mit eget indtrængende Ønske, Sire, svarede Madame Junot stødt.

— Naturligvis. De red nu i Skridt ind paa Mødepladsen med Jardin bag ved sig. Vil De se, hvor de stirrer paa Dem! I Morgen bliver der skrevet et Dusin anonyme Breve til Junot om, at Kejseren endelig har bestemt sig for en «*maîtresse en titre*». Saa vender han om paa Vejen

til Bayonne, sprænger sine bedste Heste og kommer stormende ... Aa, jeg kender Junot! Hvad skal jeg saa svare?

— Hvad véd jeg, Sire! Hvor skulde jeg kunne vide, hvad Kejseren har bestemt sig til?

— Men De véd ...

— At han ikke har tænkt paa Madame Junot. Ja, det véd jeg, Deres Majestæt.

Kejseren saa' længe paa hende og gav sig saa til at le himmelhøjt.

— De er jo en ren lille Satan! Tænk — hvor kunde De dog gætte det, at jeg virkelig ikke et Øjeblik havde tænkt paa Madame Junot?

De var nu midt inde paa Mødepladsen. Kejseren vinkede ad Guvernøren af Paris, som med Hatten i Haanden stod og talte med Dronning Hortense, der endnu ikke havde forladt sin Vogn.

— Se her, Junot, her har du din Hustru igen. Det var paa et hængende Haar, at hun for bestandig var forsvundet for dig mellem Klipperne ved Franchard — akkurat som Eurydice!

Hans Majestæt stod af Hesten og gik hen til sin Plads ved det allerede dækkede Bord. Han vendte sig til den overordentlige Ambassadør fra Escurial, Hertugen af Frias, og sagde naadig:

— Hvordan synes De om Jagten, Hr. Hertug? Den har vist ikke megen Lighed med dem, som Hans katolske Majestæt lader afholde i Aranjuez?

Den stolte Spanier bukkede, saa' op i Luften og svarede:

— Hans katolske Majestæt, Sire, dejeunerer altid under Telt.

— Jeg foretrækker nu Himlen, svarede Kejseren overlegent og vendte sig om.

Solen var nu helt brudt igennem Taagen. Gennem Træernes allerede tyndede Løvværk kastede den et varmt, plettet, dirrende Lys hen over det lange Bord, omkring hvilket de Indbudne nu begyndte at tage Plads. Det stod midt i Græsset paa en Slags transportabel Forhøjning af Træ, bedækket med et tykt, broget Aubussontæppe; Servicet var til de mindste Detailler helt og holdent af Sølv og mærket med det kejserlige Navnechiffer. Her i Skoven efter en animeret Jagt og nu da alle var sultne, var det ikke muligt — til Trods for Hr. de Ségurs og Præfekternes Anstrængelser — at overholde den strænge Etikette, som ellers altid fordredes; her gjorde Naturen og gammel Vane sig atter gældende, her dukkede atter Reminiscenser op fra Direktoriets og Konsulatets glade, graciøse Formløshed. Kejseren opfattede det kun ikke selv, men hans Hof havde egentlig aldrig større Lighed med det gamle franske, som han saa gerne ønskede, det skulde ligne, end netop ved en saadan Lejlighed, hvor alle disse kække Mænd og livlige, smukke Damer — frie for et ængstelig generende og endnu knap tillært Ceremoniel — blot lod sig rive med af deres egen medfødte galliske Esprit, naturlige Ridderlighed og Ynde eller kun hengav sig til den stolte, overmodige Glæde at faa Lov til at være med i al denne Pragt og al denne Larm, som blændede og hidsede. Derfor betragtedes Jagten baade af Herrer og Damer som deres bedste Fornøjelse, selv af dem, der ikke følte dens Spænding eller ikke en Gang tog aktiv Del i den. Lige fra man om Morgenen med skingrende Hornsignaler samledes nedenfor Hesteskotrappen og lige til Aftenens «*curée*», naar Hunde-

koblerne i en af Slottets lukkede Gaarde ved Fakkelskin styrtede sig over det Bytte, Pikørerne slængte hen til dem — hele Dagen, overalt, herskede der kun Glæde og Munterhed.

Kejseren sad øverst ved Bordet; langsomt, ligesom kærtegnende lod han sit Herskerblik glide hen over de mange Gæster. Mellem Herrernes stilfulde, grønne Jagtdragter straalede Damernes Toiletter — i hvidt og Purpur, i Sølv og lila, i rosa og himmelblaat. Gafler og Knive skurede mod Sølvtallerkenerne, Vinen flød fra løftede Kander ned i Krystalpokaler, som klingende stødtes mod hverandre, medens Latteren perlede over friske Læber; og midt i al denne Støj og Summen kunde han nu og da opfange djærve Komplimenter og kvikt turnerede Riposter i det klare, dristige franske Sprog, som han elskede saa højt.

Hertugen af Würzburg, Kejser Franz' Broder, underholdt galant Hendes Majestæt Kejserinden om den moderne engelske Park, som han havde i Sinde at anlægge om sin nye Residens, da han nu haabede paa endelig at kunne komme til at slaa sig til Ro i det Hertugdømme, man sidst havde anvist ham. Joséphine, der var vel bevandret i disse Sager, og højst interesseret, gav ham gode Raad. Til Slutning henvendte Hans Højhed sig ogsaa til Kejseren.

— En engelsk Park, siger De! Hans Majestæt bøjede sig tilbage i Stolen med den knyttede Haand hvilende paa Dugen. Aa, ja! — men er det dog ikke kun en Slags Kaprice, som nærmest passer sig for en Bankier-Millionær... Min engelske Park, Deres kejserlige Højhed — han gjorde en Bevægelse med Haanden — den ser de her. Det er Skoven omkring Fontainebleau.

Guvernøren af Paris havde ikke en eneste Gang i Dagens Løb søgt at nærme sig Prinsesse Caroline, uagtet der mange Gange havde tilbudt sig udmærket Lejlighed dertil, og han desuden havde opfanget mer end et Blik, der tydelig sagde ham, at han turde vove det. Men da man rejste sig fra Bordet, kom han ved et Tilfælde et Øjeblik i Nærheden af Prinsessens første Hofdame, Mademoiselle de la Grange, som han længe havde mærket kredsede om ham. Skønt de i sin Tid, da han havde Brug for hende, havde svoret hinanden evigt Venskab, havde han altid næret en temmelig stærk Uvillie mod denne gamle vammelsøde Intrigant, som hans Hustru ikke for sin Død kunde fordrage; og da hun nu, klædt i sin Prinsesses Farver: rosa og Sølv, med et halvt koket, betydningsfuldt Smil nærmede sig ham, var hun ham næsten modbydelig.

Mademoiselle de la Grange lagde sin lange, knoklede Finger paa sine sminkede Læber og hviskede:

— Jeg kender en Dame, som er meget bedrøvet over en vis Persons hurtige Afrejse. Paa Ballet i Aften venter hun, at De søger en Lejlighed til at nærme Dem hende.

Guvernøren af Paris havde virkelig i den sidste Tid, efter at han helt havde vundet Kejserens Søster, trukket sig en Del tilbage fra Omgangen med hende. Den Formiddag for et Par Dage siden, da hun i Metternichs Nærværelse — om hvem han vidste, at man allerede udpegede ham som hans Efterfølger — for at sikre sig selv, optraadte med en saa ugenert, egoistisk Perfidi, havde han et Øjeblik næsten følt Had over for hende. Mere end han vilde tilstaa det for sig selv, krænkede det hans Forfængelighed som Mand, at hun nu, da det galdt om at tage Konsekvenserne af deres fælles Letsindighed, saa koldblodig lod ham i

Stikken og behandlede ham som et udspillet Kort, hvorpaa der ikke længere kunde vindes noget i dette Parti. Men han var et Menneske, som lige til det yderste plejede at forfølge en *bonne fortune* — det faldt ham ikke et Øjeblik ind ikke at efterkomme sin Elskerindes saa tydelig udtalte Ønske.

Efter Middagen, som Kejseren som sædvanlig indtog alene med Kejserinden, medens Duroc ved sit Bord gjorde *les honneurs* for de af hans fyrstelige Gæster, der ikke havde egen Hofholdning i Fontainebleau, gav Hans Majestæt om Aftenen Bal i François I-Galleriet. Denne gamle storartede Festsal anvendte han en hel Del mere, end man havde gjort det under *l'ancien régime*. Han syntes nemlig, at hans unge Hof aldrig tog sig saa repræsentativt ud som under de vældige Lysekroner i det kunstfærdig udskaarne Loft, mellem disse lange Vægges historisk stolte Emblemer: det gyldne *F* skiftevis med Salamandre — Rossos Malerier og Primaticcios djærve Skulpturer. Naar han om Aftenen paa sin sædvanlige Runde et Øjeblik stod lænet mod den monumentale Kamin i den ene Ende af Salen og lod Blikket glide ned over det enorme Rum, hvor alt, hvad der var af Adel, Navn, Skønhed og Berømmelse i Frankrig deltog i Kontredansen, saa havde han ofte den samme Følelse, som naar han paa en Slagmark efter vunden Sejr holdt Revy over Tropperne. Han foragtede ingen Triumfer, naar de kunde forøge hans Imperatorprestige, hvad enten de vandtes paa Festsalens bonede Gulv i Fontainebleau eller paa de blodige Sletter omkring Eylau.

Kotillonen var nylig begyndt med den dengang almindelige uendelige Promenade, som det opførende Par kunde more sig med at gøre saa lang, som det vilde, for senere

at fortsætte med forskellige Ture. Prinsesse Pauline, der paa Grund af sin Sygdom ikke mere dansede, men dog var til Stede ved alle Fester, oversaaet med sine egne og Huset Borgheses Diamanter, altid den skønneste blandt de skønne, havde taget Plads i en Lænestol midt paa Gulvet med en Rose, en Ring og et Lommetørklæde i Skødet. Bag ved hendes Stol stod Prinsesse Caroline, Madame de Canisy og Hertuginden af Chevreuse gratiøst grupperede. Paa de tre Puder laa den unge Hertug af Mecklenburg-Schwerin, Prins Murat og General Junot paa Knæ ved hendes Fødder. Under stor Højtidelighed bandt de unge Damer, der i Forvejen var bleven betegnede som Rose, Ring og Lommetørklæde, et blødt Silkeslør for Prinsessens Øjne, medens hun — blind som Fortuna — rakte de tilsvarende Emblemer til de tre knælende Kavalerer. Hertugen af Mecklenburg fik Ringen — han rejste sig strax og bukkede for Madame de Canisy; Murat fik Lommetørklædet: det var Hertuginden af Chevreuse, som med en næsten umærkelig Rynkning paa sin fine Næse besluttede sig til at række ham Haanden, medens hun samtidig kastede et flygtigt Blik efter den højst legitime Schwerinerhertug. Endelig modtog Junot Rosen; Storhertuginden af Berg og Cleve lagde overlegent sin fyrstelige Haand i Guvernørens, medens alles Blikke hvilede paa hende — man gad nok vide, om Prinsesse Pauline ved sin maliciøse Uddeling virkelig havde været saa blind, som det saa' ud til.

De dansede højtidelig en Gang rundt og gav saa Plads for andre. Balgæsternes Interesse havde nu koncentreret sig om, hvorvidt den lille skinsyge Dronning af Westphalen vilde unde sin Gemal — en af de knælende Herrer foran hende — at danse med Prinsesse Stéphanie; og Junot

og Caroline kunde altsaa ret ubemærket vexle et Par Ord med hinanden bagved det Virvar af Deltagere i Kotillonen, som stod opstillede i Salen.

— Sig mig, hviskede Prinsessen hurtig, ser jeg Dem nu ikke mere, før De rejser?

— Jeg tror det ikke. Det vilde — hvad De vist indser bedre end jeg — være overmaade uklogt i vor Situation, svarede Junot lige saa sagte.

— De er endnu vred paa mig fra forleden? . . .

— Deres Højheds umaadelige Godhed for mig har éngang for alle fyldt min Sjæl med en saadan Taknemlighed, at det vilde være mig umuligt nogensinde at føle Vrede over for Dem.

Prinsessen bed sig i Læben. Hun følte meget godt Brodden i dette Svar. For første Gang under deres Samtale saa' hun helt op — hans Blik mødte hendes med et Udtryk, som trods dets ømt sentimentale Attraa ikke kunde skjule det ironisk triumferende Smil omkring Læberne. Prinsessen bankede utaalmodig med Foden mod Gulvet. Hun hadede ham i dette Øjeblik for hans stolte, barmhjertige Diskretion, der tyngede hende som en Byrde. Hun sagde sentimentalt:

— Men De skriver da til mig. Ikke sandt, min Ven? . . .

Han lagde Haanden paa Hjertet. Intet, Deres Højhed, skal være mig en saadan Trøst i mit dybe Savn.

Prinsessen saa' spørgende paa sin Elsker. Hun kendte ham saare godt; hun vidste, at naar det blot éngang var lykkedes ham at beherske sin voldsomt opbrusende Heftighed, saa kunde han, naar han vilde En til Livs, være en overlegen og sarkastisk Ironiker. I Aften forstod hun sig ikke paa ham. Men der var — det følte hun vagt — noget i

højeste Grad ydmygende i den Maade, hvorpaa han behandlede hende.

— De burde have Tillid til mig, sagde hun rask og med mere Alvor end før. Husk paa, at skulde det behøves, saa — glem det aldrig Junot! — saa har De en sikker Ven i mig.

Junot trykkede ømt den bløde Haand, der sneg sig ind i hans. I dette Øjeblik følte han sig atter, med en vis selvbehagelig, vellystig Fornemmelse, som hendes Skyldner. Han havde visselig dyrt maattet betale den Gunst, hun havde skænket ham; men enhver Mand her i Salen vilde vist anse den for at være Prisen værd. Der var en sidste galant og erkendtlig Tak i dette dvælende Haandtryk, hvormed de skiltes.

XVIII.

Nous ne pouvons nous aimer avec passion et vivre parfaitement heureux. Mais l'amour vaut bien la paix — n'est-ce pas?

Mme JUNOT
(«Étienne Saulnier»).

L'avenir est à mepriser pour l'homme qui a du courage.

NAPOLÉON
(Correspondance de l'Empereur).

Det var omtrent Midnat, da Madame Junot efter Ballet kom hjem i den Lejlighed, der var bleven anvist hende og hendes Mand i en af Slottets mere afsides liggende Pavilloner. Junot var endnu ikke kommen. Han havde endnu engang villet tale med Vennen Duroc, og det lod sig næsten kun gøre om Natten, da Stormarskallen i Reglen ellers altid var meget optagen.

Hun kunde for Resten ikke begribe, at han blev saa længe borte. Strax efter at Kejseren havde trukket sig tilbage — og det var nu næsten en Time siden — havde hun set ham forsvinde sammen med Duroc. De kunde da vel ikke have saa uendelig meget at tale om.

Hun sendte strax Kammerjomfruen bort og begyndte med Hænderne i Siderne at gaa langsomt frem og tilbage i

det store, halvmørke Værelse, der kun svagt oplystes af et Par lave, toarmede Lysestager foran Kaminspejlet. Hun gik hen og rettede paa et af Lysene, medens hun ligegyldig, ligesom af Vane, mønstrede sit Aftentoilet af tykt Rosasilke *lamée d'or* og med *chérusque* af guldindvævet Rosatyl. Hun løftede Kjolen op fortil og satte Saalen af sin tynde, lyserøde Sko, paa hvilken der ikke var Tanke af Hæl, op mod Kamingitret, bag hvilket Gløderne nu var i Færd med at slukkes.

Uden at tænke over det, stirrede hun lige ind i Spejlet og mødte sit eget Blik. Uvilkaarlig bøjede hun sig nærmere ind mod Glasset og undersøgte nøje sit Ansigt. Aa ja — hvorfor ikke? . . . Hans Majestæt havde god Smag . . . og for hundrede Gang tænkte hun atter over Samtalen med Napoléon: en uforlignelig Taktikers overlegne, halvt maskerede Angreb, som hun dristig havde pareret, inden han havde kunnet fuldføre det. Som to dygtige og øvede Fægtere havde de et Øjeblik staaet Øje i Øje, med krydsede Klinger, havde sænket dem paa begge Sider med fuld Honnør og var skiltes ad med et Smil og en Kompliment. Men var Kampen afgjort med denne Træfning? . . . Kejseren havde mange Vaaben i sit Arsenal, og en saa erfaren Sejrherre taalte sikkert ikke et halvt Nederlag! Paa Ballet i Aften havde hendes Blik atter et Sekund mødt hans: smilende, sarkastisk, overmodigt — det var da Junot dansede med Storhertuginden af Berg — et Blik, som havde tvunget hende til at slaa sit ned, men som intet havde sagt hende . . .

Ude i Forværelset hørte hun sin Mand give nogle Ordrer til den søvnige Kammertjener. Strax efter blev Døren aabnet, og han traadte ind.

— Naa, du er da vaagen endnu, Laurette? Jeg var næsten bange for, at du allerede var gaaet i Seng.

— Aa, jeg kom hjem for et Øjeblik siden — jeg kunde ikke komme derfra før. Hun vendte sig om og gik hen til hans store Rejsechatol, som stod paa Bordet midt i Stuen, pakket og ordnet til Afrejsen.

Junot havde lagt sin Hat fra sig og stod og spændte sin Kaarde af. Laurette stod distrait og lod Fingrene løbe hen over Chatollets Beslag. Et Øjeblik tav begge.

— Ja, du véd jo, at jeg bliver nødt til at køre herfra i Morgen Klokken syv. Jeg maa nødvendigvis være i Bayonne i Slutningen af Ugen.

— Ja . . . Alting er i Orden, saa vidt jeg véd. Jeg hørte, du talte derude med Chapelle . . .

Junot havde nu faaet Kaarden af. Han gik lidt tøvende hen til sin Hustru og lagde sagte Armen om hendes Liv:

— Laure . . .

Hun vendte sig om mod ham. Og pludselig i lidenskabelig og ubehersket Angst slog hun begge Armene om hans Hals og kastede sig heftig ind til ham.

— Laurette! . . . Men hvad er der i Vejen med dig, min egen Ven? Du ligner jo ikke dig selv.

— Jo, jo! Bryd dig bare ikke om det. Hun hulkede et Par Gange dybt og prøvede paa at beherske sig. Han kyssede ømt, beroligende hendes Kind og Hals. Saa løftede hun pludselig Hovedet, bøjede sig stærkt tilbage — endnu med begge Hænder paa hans Skuldre — og sagde paa éngang trodsig:

— Hvor jeg dog er dum! Hvorfor skal du egentlig altid skaanes? . . . Ja, jeg er ulykkelig — du maa gerne vide det — fortvivlet, ude af mig selv af Angst . . .

— Laurette, hør nu! Nu kan jeg med rolig Samvittighed sværge dig til, at jeg aldrig, aldrig mere, forstaar du . . .

— Aa, det er ikke det alene! afbrød hun ham utaalmodig, idet hun halvt vendte sig bort. Jeg véd jo godt, at saadant noget ikke kan vare evig. Men for Resten ogsaa det! — det har været tungt nok at bære hele dette Aar. Hun sukkede og saa' lige ud for sig. Aa, Livet er saa haabløst indviklet, saa vanskeligt at leve!

— Vær nu ikke altfor filosofisk, min Due! sagde han muntert, med et Forsøg paa at spøge. Livet — Livet er saadan, som Skæbnen vil det.

— Ja, du har Ret! og Kejseren — det er vor Skæbne — din og derfor ogsaa min.

— Laurette — han skød hende misbilligende bort fra sig. Hvorfor taler du altid i denne Tone om ham?

— Jeg siger jo blot, hvad der er sandt, udbrød hun heftig og hensynsløst. I den sidste Tid er det mere og mere gaaet op for mig: vi er ikke længere frie, selvstændige Mennesker, som vi var for nogle Aar siden — vi er Dukker i hans Haand, Sjæle givne ham i Vold. Se dig omkring! — Det er maaske ikke blot dig og mig, det er os allesammen. Tænk kun paa dig selv! — Hvor har jeg ikke i disse to sidste Maaneder, siden han kom hjem, set dig kastes fra Stemning til Stemning, villieløs, forsvarsløs . . . Hans Vrede er Død, hans Smil Liv. Hans Kærlighed — Aa, hvem elsker han nu? . . .

Junot tav. Han gik frem og tilbage i Værelset. Laurette stod endnu ved Bordet, vendt imod ham med Hænderne bag ved sig, støttede mod Bordpladen og Fødderne en Smule strakte frem.

— Tænk dig om, Junot . . . Er den Tanke vel mulig, at du, selv om han tilføjede dig den bitreste Forurettelse, skulde kunne bryde dig en ny Bane og, uafhængig af ham, begynde et nyt Liv?

— Laurette? Det er jo Vanvid af dig at tale paa denne Maade! Han vendte sig utaalmodig om og stampede i Gulvet. Er der nogen, som virkelig staar ham nær, saa er det mig, og «uafhængig af ham» — hvad mener du egentlig? Den, som vilde være det, maatte gaa til England eller over Havet, for her paa Fastlandet — han lo bittert, men triumferende — her er ingen uafhængig af ham. Hvilken Galskab! Jeg er Franskmand, han er min Ven, som jeg frivillig har gjort til min Herre — hvor skulde vel den Tanke blot kunde falde mig ind at skille mit Liv fra hans!

— Frivillig? — ja, maaske dengang! Men nu er han vor Herre, og ingen Villie er fri undtagen hans.

Junot gik endnu et Par Skridt hen over Gulvet; hans Hustru fulgte ham med Øjnene. Saa standsede han pludselig, løftede Hovedet og strøg med en utaalmodig Bevægelse Haaret fra Panden, som om han vilde være sine egne Tanker kvit. Han vendte sig om mod Laurette, der endnu stod i samme Stilling.

— Saa' du, Laurette, at jeg i Aften dansede med . . . med . . . Han standsede og angrede allerede, at han havde berørt dette Æmne.

— Med Prinsesse Caroline? Jo, det saa' jeg.

De tav begge; hun saa' haardnakket ned for sig. Junot gik hen til hende, tog hende om Livet med begge Hænder og betragtede hende med et usikkert, lidt genert Smil, idet han let løftede hende op til sig.

— Laurette, hviskede han meget sagte, helt ind i hendes Øre, med sit Ansigt tæt ind til hendes. Vær nu ikke dum længer — det er jo altsammen forbi nu!

Hun rystede paa Hovedet: og det tror du? . . . Min egen Ven — et saa stort anlagt Drama er ikke forbi med én Akt!

— Men jeg forsikrer dig, Laurette — han saa' hende ind i Øjnene og talte uvilkaarlig højere.

— Tys! — Kan du da ikke forstaa, hvad jeg mener? Nu kommer vi til at spille med, enten vi vil eller ej! Kan du ikke se, at Kejseren, som er alle Dramaers første Regissør her i Landet, har forlagt anden Akt til Bayonne, den tredie til . . . Aa, hvad véd jeg? Jeg gider ikke tænke paa det!

— Bedste Laurette, du lytter for meget til Hofsladder, sagde han lidt skarpt. Du véd meget godt, at Napoléon har helt andre Grunde til at give netop mig Girondearméen.

— Aa ja — du har Ret. Det véd jeg jo. Han er en Mester, naar det kommer an paa at kombinere — han forstaar virkelig, som han selv plejer at sige, at drage det størst mulige Udbytte af et Fejltrin.

— Kom. Han satte hende ned i den store Stol paa den ene Side af Kaminen og knælede selv ned paa Skamlen, idet han lagde Armene om hendes Liv. Lad mig nu, inden vi skilles, høre hvad det altsammen er, du gaar og spekulerer paa.

Hun sukkede. «Observations»arméen ved Gironde kalder man jo din Hærafdeling — ikke sandt? Men Kejseren har andre Grunde, siger du . . . Aa — hun trykkede lidenskabelig hans Hoved ind til sit — du kan sige, hvad

du vil, jeg véd, at der dérnede venter dig en Fare, en større Fare, end du nogensinde har været udsat for.

— Frygter du for mit Liv, Laurette? Han saa' op, næsten forbavset. Hvem er det, som jeg saa ofte har set begejstres til Taarer over Bulletinerne fra Storarméen? Hvem er det, som saa ofte i stolte og ildfulde Ord har prist den lykkelig, der kunde dø en saa ærefuld og ædel Død? . . . Og nu, da det gælder! . . . Men for to Aar siden, da jeg over Hals og Hoved maatte rejse fra dig i Lissabon for at støde til Kejseren i Mähren, da var du jo ikke bange?

— Nej, dengang! Jeg fik jo ikke engang Tid til det. Desuden var du jo Napoléons første Adjudant — jeg vidste, at han hele Tiden vilde beholde dig i sin Stab. Dette er nu anden Gang, du drager fra mig i Krig, siden jeg blev din Hustru, og jeg kan forstaa, at det nu gælder noget helt andet!

— «Forstaa» — det kan du aldeles ikke forstaa! For Resten, Jorden har saa ofte drukket mit Blod før, jeg skal jo dog dø paa en Slagmark engang, og et Par Aar før eller senere . . .

— Ti! raabte hun fortvivlet. Aa, Gud — jeg har aldrig forstaaet Krigen før nu!

— Er mit Liv dig da saa dyrebart? — Dyrebarere end min Ære, Laurette?

Hun tav med sænket Blik og tæt sammenpressede Læber.

— Svar mig. Husk paa, du er en fransk Soldats Hustru, sagde han højtidelig.

Hun løftede Øjnene, og idet hun let skød ham bort fra sig, saa' hun paa ham med et Blik, han aldrig glemte.

— Din Ære er mig dyrebarest af alt, hviskede hun næsten uhørlig. Dit Navn, dit Ansvar som Soldat og Chef . . .

— Elskede Ven! Saadan vil jeg netop have, at den Kvinde skal tale, som deler mit Liv. Og nu — vær blot modig! Kejseren har været god mod mig igen, han er min Ven. Jeg lader dig blive tilbage her, du skal vaage over vore Interesser, og naar vi atter mødes, Laurette, fører jeg maaske Marskalstaven!

— Aa, den Stav . . . Kun ved at vinke med den, tror jeg, han kunde hidse dig ned i en Afgrund! Han vidste nok, hvad han gjorde, da han ikke gav dig den strax.

— Laurette! . . .

— Sværmer jeg ikke for Napoléon? Beundrer jeg ham ikke mer end nogen anden? og alligevel! . . . Engang vil jeg have Lov til at sige det: det er Synd, det er Synd, den vanvittige Højde, hvortil han efterhaanden har forstaaet at drive Jeres Ærgerrighed op. Han hidser Jer jo som Hunde mod Byttet.

— Men Laurette, nu véd du igen ikke, hvad du siger, sagde han ømt.

Madame Junot tav. Hun havde rejst sig op og gik heftig et Par Skridt op og ned ad Gulvet. Hendes Mand saa' bekymret efter hende. Pludselig standsede hun og lagde Bagsiden af sine Hænder op mod de hede Kinder for at afkøle dem.

— Se dog ikke saadan paa mig! — Ellers plejer det altid at være dig, der er for heftig . . . Vær nu oprigtig mod mig i dine Breve — tror du ikke, jeg véd, at hvor der er Fare, derhen sender Kejseren en Mand som dig. Men naar det bliver for galt dernede — aa, jeg kender jo

Spanien og Portugal! — han gjorde en heftig Bevægelse af Forfærdelse og Forbavselse — nej, se dog ikke saa forskrækket ud; der er ingen, der har sagt mig det. Tror du ikke, jeg har gættet, at en Armé, som samles i Bayonne, kun kan bruges mod Halvøen? Tror du ikke, jeg véd, at der nu kun kan være Tale om Englands Forbundsfælle? — Og du, du, som kender Portugal, du skal sendes derned . . . Aa, Junot, du troede ikke, at jeg kunde være saa skarpsindig, naar det galdt dig! . . . Gaar det galt, kommer jeg ned til dig. Tror du ikke, jeg kan leve i en Bivuak, naar jeg deler den med dig? Aa, Pynt og Stads! — med en overlegen, foragtelig Bevægelse strøg hun Juvelerne af sine Arme, saa de raslende faldt ned paa Gulvet. Du tror, jeg er Slave af al denne Luxus? Ikke mer end han og du!

— Laurette! Han tog hende i sine Arme. Vil du gøre det dobbelt vanskeligt for mig at forlade dig?

— Ja! jeg fordrer intet Løfte af dig, som du dog vil bryde, men jeg vil have, at dersom du i Farens Stund tænker paa en Kvinde, saa maa det ikke være paa nogen anden end mig.

Han saa' paa hende, beundrende, stolt smilende. Hvor smaa var ikke alle andre Kvinder, selv de ypperste, i Sammenligning med hende!

— Jeg véd en Maade, hvorpaa jeg maaske kunde vinde dig helt. Dersom jeg tvang dig til evig Angst, til evig Frygt for at miste det, du nu med overmodig Sikkerhed mener, at du ejer . . . Vakte din Skinsyge . . . Aa, jeg kunde det let! Hun rejste sig ligesom triumferende paa Taaspidserne og bredte Armene ud. Jeg kunde det let — dersom jeg vilde!

Junot blev aldeles mørkerød helt op i Panden og derpaa bleg.

— Er det da sandt? mumlede han med halvkvalt Stemme. Er det da sandt — det, man nu fra alle Kanter hentyder til og hvisker mig i Ørene — at han, at Kejseren . . .?

Hans Hustru svarede ikke. Hun rystede blot heftig paa Hovedet, uden at se paa ham.

Hun gik hen og satte sig paa sin forrige Plads i Lænestolen ved Kaminen. Hun var lidenskabelig bevæget; hendes Kinder brændte, og Barmen hævede sig heftig under det korte, dybt udskaarne Silkeliv, medens hun med begge Hænder haardt knyttede om Stolens Armstød, saa' langt ud for sig, under de sammentrukne Øjenbryn — forbi hans Ansigt.

Han gik langsomt hen og stillede sig lige foran hende.

— Laure — se op! Vil du have, at jeg skal rejse med dette Saar i Hjertet? Er det muligt, at han . . .?

— Nej, du hører jo, jeg siger, det er umuligt, sagde hun haardt og saa' hurtig op. For Resten — hun trak haanlig paa Skuldrene — hvad Betydning har egentlig Venskab mellem Mænd, naar . . .

Han gættede hendes Tanke. Jeg har aldrig været Murats Ven! sagde han hurtig.

Hun svarede ikke, sad og saa' lige ud for sig. Der gled et sørgmodigt, ironisk Smil over hendes Læber.

— Hvorfor har du kastet denne Brand i min Sjæl — nu, denne sidste Aften? Jeg véd, at du ofte har havt Grund til at være misfornøjet med mig, men . . . Aa, det er jo en hel anden Sag! En Mands Fejl kan saa let sones — en Kvindes aldrig! Dersom jeg troede, at du . . . Lau-

rette! Jeg sværger dig til, at jeg ikke en Time vilde overleve min Vanære og ... og — min Sorg.

Hun drejede Hovedet en Smule, som hun sad dér, lænet mod Stolens høje Rygstød, og hun saa' op paa ham med sine store, mørke Øjne. Over den fint buede, trodsig lukkede Mund gled der nu hurtigt et stolt Smil.

— Junot, se paa mig! Se mig ind i Øjnene ... Ser jeg ud som en Hustru, der har i Sinde at bedrage sin Mand? ... Du kan ikke sige nej til ham. Men du kan være vis paa, at jeg kan det, dersom det er nødvendigt. Min Moder kunde det ogsaa.

Han kastede sig heftig ned paa Knæ foran hende, greb voldsomt begge hendes Arme og trykkede Hovedet dybt ned i hendes Skød. Da han igen løftede det, saa' hun, at hans Øjne vare fulde af Taarer.

— Du græder? — Du! Aa, Junot — jeg vidste, du elskede mig trods alt; saadant noget tager man ikke fejl af, naar man staar hinanden saa nær, som vi; men at du kunde græde for min Skyld ...

Han smilede op imod hende og førte hendes kølige Arm mod sine fugtige Øjne. Han tog hende om Hovedet og strøg med begge Hænder ned ad hendes Kinder, Hals og Skuldre. Tavst betragtede de hinanden — ømt og henrykt. Det var pludselig, som om de saa' hinanden for første Gang — en Kvinde og en Mand — de eneste i Verden.

— Laurette, hviskede han sagte, ganske nær ved hendes Ansigt, med Øjnene i hendes. Og du klagede for lidt siden over Livet! Føler du ikke, hvor rigt det er, hvor det i dette Øjeblik fornyer sig selv?

Hun lagde sine Fingerspidser paa hans Øjne og tvang dem til at lukke sig. Hun var rød, og hun smilede.

Et Par Minuter sad de tavse, fast trykkede ind til hinanden, ganske stille. Saa gjorde hun sig sagte fri for hans Omfavnelse, rejste sig smilende op og gik et Par Skridt hen mod Døren. Pludselig standsede hun, saa' sig med straalende Øjne om i Værelset og bredte Armene svagt ud.

— Elskede Fontainebleau! hviskede hun sagte med Jubel i Stemmen, idet hun bøjede Nakken tilbage og lukkede Øjnene. Da hun atter saa' op, mødtes hendes og Junots Blikke. Elskede Fontainebleau — aldrig skal jeg glemme dig. Her har jeg været lykkelig!

Næppe tre Uger efter gik Girondearméen over Pyrenæerne, og Krigen paa Halvøen begyndte.

Efterskrift.

Det er med velberaad Hu, jeg ikke har kaldt denne Bog en «Roman» — dertil forekom den mig ikke helstøbt og sammenhængende nok. Dog har jeg søgt at samle alle disse «Billeder», som det i ledige Timer har været min Glæde at fremtrylle for mig selv, om Madame Junot, Guvernørens Frue, som Hovedperson, og da Æmnet direkte er hentet fra hendes egne Memoirer og behandlet fra hendes eget Synspunkt, bærer Bogen med Rette hendes Navn.

Disse Memoirer har naturligvis været min væsentligste, men dog langtfra min eneste Kilde. Et Par Episoder — særlig: Prinsesse Paulines Besøg (Kap. V.), Hjemturen fra Malmaison (Kap. VI.) og Prinsesse Catherines Modtagelse paa Raincy (Kap. XIII.) — slutter sig nøje til Madame Junots egen Fremstilling. De øvrige Kapitler er frit tildigtede over som oftest virkelige Motiver. Jeg har været nødt til at begaa nogle mindre Anakronismer, bytte Handlingen om og knytte Intrigen en hel Del fastere for overhovedet at kunne faa en Fortælling ud af Materialet. I selve min Opfattelse af Forholdet mellem General og Madame Junot,

som jeg har lagt til Grund for min Skildring af dem, har jeg foruden Memoirerne havt en stor Støtte i deres private Brevvexling, som jeg ved Ejerindens, en Datterdatter af Hertugen af Abrantes, venlige Imødekommenhed har havt Lejlighed til at sætte mig fuldstændig ind i. Ingen, der overhovedet har Blik for sligt, kan tage fejl af Styrken og Inderligheden af denne dybe, ildfulde, altid stormende Kærlighed, som disse to sjældne og rigt begavede Mennesker trods alt hele deres Liv igennem uforanderlig nærede for hinanden. Disse nu blegnede og gulnede Breve, der er skrevne næsten daglig — under møjsommelige Marscher fra Land til Land, i Barakker foran belejrede Byer, paa Slagmarker rundt om i Europa — er nogle af Tidens originaleste og ejendommeligste poetiske Aktstykker. Ti Junot var i Besiddelse af en Chevalier- og Trubadurnatur, som her i disse jævne og ukunstlede Breve til Hustruen giver sig et ubevidst og naivt litterært Udslag.

Hvad selve den storhistoriske Ramme angaar, har jeg fra Begyndelsen anset det for fornuftigst (hvad jeg forøvrigt ikke længer er helt vis paa) at indrømme denne mere Plads og nøjere udføre dens Detailler, end jeg har gjort i «En Roman om Første-Konsulen», da jeg nemlig haabede, at jeg paa denne Maade kunde spare Læseren for Noter.

Jeg tror, jeg tør vove at paastaa, at jeg gennem Læsning kender en hel Del franske Damer fra Aarhundredets Begyndelse temmelig godt, dog véd jeg faa, jeg personlig har saa megen Sympati for som Mme Junot. Hun er helt igennem en «*femme maîtresse*», saaledes som Kejseren sagde om hendes Moder, en stolt og tapper Natur med en kæk, aristokratisk, illusionsløs Maade at betragte Verden og Menneskene paa, som i sit Væsen er saa ægte gallisk,

at man hos unge Folk vel næppe møder den undtagen i Frankrig, og dér kun hos faa. Hun er tillige i Besiddelse af en Sensibilitet, en Ævne til at elske og hade, at beundre og græmme sig, som faa Mennesker i saa høj Grad har ejet. Hendes ildfulde Sjæl slaar bestandig om fra Stemning til Stemning, men altid er hun — til Trods for sit personlige Mellemværende med Kejseren — lige nobelt loyal, altid lige ubrødelig tro mod den stolte Periode, hun ved Navn og Byrd tilhørte.

I det smukke Digt, som Victor Hugo har tilegnet hende, hedder det bl. a.:

> Car j'ai ma mission! Car armé d'une lyre,
> Plein d'hymnes irrités, ardents à s'épancher,
> Je garde les trésors des gloires de l'Empire.
> Je n'ai jamais souffert qu'on osât y toucher.

Disse Ord kan ligesaa godt anvendes paa den Dame, han har besunget, som paa ham selv. Junots Enke sidder Dag og Nat skinsyg paa Vagt over Kejserdømmets Minder. Hun bliver aldrig træt af at pege paa det stolte Monument, det har sat sig, at forsvare, lovsynge og plædere, selv da Kejseren, forbitret af sin egen Ulykke saarer hende saa dybt med sine haarde Ord i *Mémorial* (som hun forøvrigt altid hidsig og trodsig paastaar er understukne eller i det mindste urigtig gengivne), forandrer hun ikke i mindste Maade sin Holdning. Hun udbryder endnu bestandig: «*Avec lui toutes les routes étaient bordées de lauriers, avec lui rien n'était amer!*»

Mme Junots Memoirer udmærker sig mindst af alt ved historisk Nøjagtighed. Hun har tydelig nok ikke havt den mindste Sans for Data, meget lidt for Ordning, og blander ugenert Begivenheder og Epoker sammen, ja, endogsaa Navne — hun trænger stadig til at kontrolleres. Selv ind-

rømmede hun, at hun aldrig plejede at læse igennem, hvad hun skrev. Og alligevel — hvor troværdige er ikke disse Memoirer, hvor ægte i Stemning og Stil! Faa har i den Grad som hun med sine Ord forstaaet at male sin Tid og sin Tids Mennesker. Hendes Skildring f. Ex. af Bonaparte som Yngling og ganske ung Mand er enestaaende fortræffelig. Der findes i dette Portræt Strøg baade af Greuzes og Guérins Pensel. Bourriennes Skildring fra omtrent samme Tidspunkt (som dog efter min Mening staar temmelig højt) er ikke paa langt nær saa levende og rig.

Mme Junots Skildring af Napoléon er tidt bleven sammenlignet med Mme de Rémusats. Jeg for min Del finder denne Sammenligning baade unødvendig og ubeføjet. Mme de Rémusat er en pedantisk *précieuse*, som paa en Tid, der var Kejserdømmet fjendtlig, skriver ud fra en allerede adopteret Teori og med et vist givet Maal for Øje: over for Efterverdenen at forsvare sit eget og sin Mands store Forræderi og Utaknemlighed. Med Hertuginden af Abrantes har hun egentlig ikke andet end Iagttagelsesævne og Esprit tilfælles. Medens den enes alt andet end formfuldendte Memoirer altid vil interessere som en enestaaende livlig, oprigtig og naiv Menneskeskildring — et «*document humain*», har den andens snusfornuftige og pretentiøse historiske Oplysninger allerede tabt en stor Del af deres Værd. I Følge de nyeste, mere og mere dybtgaaende, videnskabelig drevne Studier af denne mærkelige Tid kan man vist temmelig bestemt hævde, at Mme de Rémusat ikke paa langt nær er den absolute Tillid værd, som Halvfjersernes og Firsernes Forfattere — bl. a. selve Taine — har havt til hende.

De mange, mange tusind Sider, som Mme Junot paa sin uordentlige, nonchalante Maade har skrevet sammen om

Direktoriet, Konsulatet, Kejserdømmet og Restaurationen, kan vel næppe kaldes en Bog; det er snarere en Samling Skitser, Dialoger — undertiden nedskrevne efter Virkeligheden, ofte sikkert delvis opdigtede — tørre, usammenhængende Notitser, biografiske Redegørelser og Udkast, pikante Anekdoter, mondæne Beskrivelser, satiriske, næsten pamfletagtige Udfald, naive og patetiske Hjerteudgydelser, lidenskabelige, næsten hensynsløse Beskyldninger og Skriftemaal — altsammen med fornem Skødesløshed nedstuvet hulter til bulter i en stor Portefeuille. Men i denne Portefeuille maa alle de, som interesserer sig for Frankrig i Slutningen af forrige Aarhundrede og Begyndelsen af dette, blandt alt det rige Materiale, de forøvrigt har at ty til, nødvendigvis ogsaa komme til at søge. Og blandt alle de Tusinder af Stykker, hvori hun har knust det Spejl af sin Tid, hun gav os, vil den, der har Taalmodighed og Forstand til at søge og finde, i hvert Stykke finde Billedet af en sjælden Kvinde: Forfatterinden selv.

«Ofte en Ørn, altid en Engel» siger Victor Hugo om Laure Junot. Ikke altid! Hun er simpelthen en af Kejserdømmets ejendommeligste, mest selvbevidste Kvinder, og saaledes som hun nu i Mindets desværre saa blege og flakkende Lys rejser sig blandt Fortidens Skygger, kan ogsaa vi andre undertiden lige som Hugo skimte «*les nobles ailes*»; men vi véd, at hun altid satte begge sine smaa, stærke Fødder sikkert mod Jorden. Ikke engang i Lidenskabens og Jublens Extase, i Sorgens Bitterhed og Fortvivlelsens Exaltation taber hendes klare Aand nogensinde sin Ligevægt; og ofte, altfor ofte maaske, lader hun med et fint, ironisk, ægte parisisk Skuldertræk de «stolte Vinger» falde fra sine Skuldre.

Dersom nogen ud fra et nu saa sædvanligt moderne Standpunkt skulde synes, at der her i denne Bogs «Intrige» lægges altfor megen virkelig Vægt paa *gloire* og *carrière*, henviser jeg ham blot til Frankrigs Historie 1807. Det er jo Magtens, Ærens og Triumfens stolte Aar, og Tilsitfredens himmelstormende, alt omfattende «hemmelige Artikler», som dikteredes af en Halvgud og akcepteredes af en autokratisk Entusiast, synes En næsten skrevne med selve den franske Nations Hjerteblod. Dengang var Politiken en Roman, spændende som ingen anden, og af dem, som da stod i første Række, drømtes eller levedes der ikke en Roman, som ikke først og fremmest handlede om Politik. Ti — som Thiers siger etsteds om ham, der var Tidens almægtige Herre og store Bygmester — *«on faisait alors la politique avec ses passions»!*

